

ΕΝΑΥΣΜΑ

Περιοδική έκδοση των Αγώνιστικών Κινήσεων ΑΕΙ-ΤΕΙ
Τεύχος 53 / Άνοιξη 2020 / 1,5 ευρώ

**ΔΕΝ ΘΑ ΠΛΗΡΩΣΟΥΜΕ ΛΑΟΣ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ
ΤΑ ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥΣ
ΔΙΚΑΙΟΥΜΕ ΣΠΟΥΔΕΣ - ΔΟΥΛΕΙΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ - ΥΓΕΙΑ**

ISOLO EL PUEBLO SALVA AL PUEBLO

**ΚΑΤΟ ΤΟ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΟ
ΠΟΛΥΝΟΜΟΣ ΧΕΔΙΟ
ΣΠΟΥΔΕΣ - ΔΟΥΛΕΙΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ
Αγώνιστικές Κινήσεις ★**

Η τηλεεκπαίδευση (e-learning), όπως και η τηλεεργασία, αποτελούσαν στόχους της ΕΕ για τα κράτη μέλη και πριν την πανδημία. Οι στόχοι αυτοί ντύνονταν με το μανδύα της «εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες» και την «ευέλικτη πρόσβαση για όλους στη γνώση και στην εργασία».

Στην πραγματικότητα, τηλεεκπαίδευση και τηλεεργασία φέρνουν:

- Καταστροφή ωραρίου, ελαστικοποίηση της εργασίας για τους εργαζόμενους και ανεξέλεγκτη εντατικοποίηση των σπουδών για τους εκπαιδευόμενους
- εμπέδωση ταξικών φραγμών
- χτύπημα του δικαιώματος στην απεργία, στην κατάληψη και στη συλλογική πάλη που θα έρχεται μέσα από την... τηλεσυνέχιση των μαθημάτων, ηλεκτρονικές ψηφοφορίες που χτυπούν τη συνδικαλιστική δράση.
- μείωση υποδομών και προσωπικού.

ΛΕΜΕ ΟΧΙ:

- ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΤΗΛΕ-ΕΡΓΑΣΙΑ
- ΟΧΙ ΣΤΙΣ ΤΗΛΕ-ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΜΕ:

- ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
- ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΧΩΡΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΕΙΣ
- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΝΑ ΘΕΩΡΗΘΟΥΝ ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ
- ΚΑΜΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ Ή ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΕΥΧΟΣ 53 ΑΝΟΙΞΗ 2020

Αφιέρωμα

Η κρίση του κορονοϊού και τα καθήκοντά μας (15-18)

Αρθρογραφία

- Τα αντιδραστικά «τηλέ» της πανδημίας (4-5)
- Νέο πολυνομοσχέδιο για την εκπαίδευση (6-8)
- Για τις φοιτητικές εκλογές (9)
- Για τις εξελίξεις στις φοιτητικές εστίες(10-11)
- Για την εξεταστική (12-14)
- Μειονότητες και πανδημία (19)
- Η περιθάλψη στο στόχαστρο του καπιταλισμού (20-22)
- Η φασιστικοποίηση με αφορμή την πανδημία (23)
- Για την επίθεση στα εργασιακά (24-25)

Στήλες

ΚΟΙΝΩΝΙΑ: Εθελοντισμός ή λαϊκή αλληλεγγύη; (26)

Για το γυναικείο ζήτημα στην πανδημία (27)

ΙΣΤΟΡΙΑ: Οι πανδημίες στην Ιστορία (28-29)

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Grup Yorum (30)

ΕΝΑΥΣΜΑ

Περιοδική έκδοση των Αγωνιστικών Κινήσεων ΑΕΙ-ΤΕΙ Αθήνα

βιβλιοκαφέ «Εκτός των Τειχών»,
Γραβιάς 10-12
www.agonistikeskiniseis.org

Θεσσαλονίκη

χώρος νεολαίας και πολιτισμού Σφεντόνα,
Συγγρού 24
<http://resistenciaelotta.blogspot.gr>

Γιάννενα

Αριστερό ΣΤΕΚΙ Νεολαίας,
Κουγκίου 23
<http://agonkiniseis-ia.blogspot.gr>

Ξάνθη

Ρωγή. Αριστερός χώρος σκέψης και δράσης,
Μ. Βόγδου 20

<https://rogmixanthi.blogspot.com/>

Ηράκλειο, Κρήτη

Ζάλο. Αριστερός χώρος πολιτικής και πολιτισμού
Χαριλάου Τρικούπη 21
<https://zalosteki.blogspot.com/>

Καθώς και σε Πάτρα, Βόλο, Αλεξανδρούπολη και
άλλες περιοχές στα τραπέζια των
Αγωνιστικών Κινήσεων

Εθνική Τράπεζα, αρ. λογ: 771/743100
IBAN: GR6301107110000071174310079

EDITORIAL

Το συγκεκριμένο τεύχος του εναύσματος εκδίδεται σε μια περίοδο που το ξέσπασμα της πανδημίας COVID-19 αποκάλυψε τις πάμπολλες αδυναμίες του καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος σε όλους τους τομείς που αφορούν την διαβίωση και την κάλυψη των αναγκών των μαζών. Μπορεί οι αγορές να ανοίγουν άρον-άρον για να διασπαστούν τα κέρδη του κεφαλαίου, αλλά η πανδημία δεν τελείωσε. Το 2020 εγκαινιάζει ένα νέο γύρο επίθεσης, στην προσπάθεια του συστήματος να φορτώσει όλες τις επιπτώσεις αυτής της κρίσης στον λαό και τη νεολαία. Στη διάρκεια της καραντίνας, με τη μορφή του «προσωρινού» και του «έκτακτου», το κράτος προχώρησε στην επίθεση σε μια σειρά από πεδία για να καταστρατηγήσει όσα δικαιώματα είχαν απομείνει μετά την κρίση του '08.

Ο τρόπος με τον οποίο τα διάφορα κράτη επέλεξαν να αντιμετωπίσουν τον ιό είναι αποκαλυπτικός. Αρνήθηκαν να πάρουν, ακόμη και σε συνθήκες πανδημίας, μέτρα ενίσχυσης των συστημάτων υγείας και αντ' αυτού αρκέστηκαν σε τακτικές μεσαιώνα (περιοριστικά μέτρα), ενώ την ίδια στιγμή οι διάφορες βιομηχανίες συνέχιζαν και συνεχίζουν κανονικά την λειτουργία τους. Η επιστήμη εν τέλει είναι ουδέτερη ή έχει ταξικό χαρακτήρα, όπως αυτό αποκαλύπτεται και στην περίπτωση του εμβολίου κατά του ιού που γίνεται πεδίο ανταγωνισμού και κερδοφορίας; Η συνολική κρίση με την οποία ερχόμαστε αντιμέτωποι ήρθε ουρανοκατέβατη ή ο ιός όξυνε προϋπάρχουσες αντιθέσεις; Είναι δεδομένο ότι σε οποιοδήποτε πολιτικο-οικονομικό σύστημα θα υπήρχε η ίδια αντιμετώπιση της πανδημίας; Αυτά και άλλα ερωτήματα προσπαθεί να προσεγγίσει το περιεχόμενο του περιοδικού.

Πώς είναι δυνατό να μας λένε ότι η κυβέρνηση στη χώρα μας αντιμετώπισε σωστά την πανδημία, όταν από τη μία αρνούνταν να κάνει μαζικές, μόνιμες προσλήψεις υγειονομικών και μαζικά δωρεάν τεστ, να ανοίξει ΜΕΘ ενώ από την άλλη χρηματοδοτούσε κοστοβόρες πολιτικές διαφημίσεις; Αποκαλύφθηκε με τη πανδημία ποιανού τα συμφέροντα κοιτάζει να εξυπηρετήσει εν τέλει το σύστημα, με τις ευνοϊκές διατάξεις που ψηφίζει για τις επιχειρήσεις και τα επιδόματα - ψίχουλα που δίνει στην πλειοψηφία του κόσμου, αφήνοντας εντελώς απ' έξω πολλές κοινωνικές ομάδες. Σε τι κατάσταση θα βρεθεί η χώρα τώρα που ανοίγουν οι αγορές και αίρονται τα περιοριστικά μέτρα, με μια εξαρτημένη οικονομία και με "βαριά βιομηχανία" τον τουρισμό; Πώς θα έχουν επηρεαστεί οι κοινωνικές σχέσεις, όταν για παράδειγμα την περίοδο της καραντίνας παρατηρήθηκε αύξηση της βίας κατά των γυναικών, η οποία μάλιστα αποδιδόταν στην... ψυχολογική πίεση του εγκλεισμού;

Μετατρέποντας την πανδημία σε ευκαιρία η κυβέρνηση προχωρά την επίθεση και στην εκπαίδευση, επιλέγει τον «εκσυγχρονισμό» μέσω της επέκτασης του «τηλέ-» σε πολλούς τομείς (τηλέ-εργασία, τηλέ-εκπαίδευση, τηλέ-κατάρτιση, τηλέ-σύγγραμμα, τηλέ-συνδικαλισμός) με ό,τι συνέπειες θα έχει αυτό επί της ουσίας για τη ζωή του λαού. Εν μέσω καραντίνας, που φοιτητές, μαθητές και εκπαιδευτικοί βρίσκονταν κλεισμένοι στα σπίτια τους, το υπουργείο παιδείας κατέθεσε ένα ολόκληρο πολυνομοσχέδιο και κατόπιν ψήφισε τροπολογία για την εγκατάσταση καμερών στις σχολικές αίθουσες. Η συνέχιση της επίθεσης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης αναδεικνύει την αναγκαιότητα δημιουργίας κοινού μετώπου μαθητών, φοιτητών και εκπαιδευτικών.

Θα λέγαμε ότι σε μια περίοδο που από τη μία χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα και ρευστότητα και από την άλλη η υπομονή φλερτάρει με την εκτόνωση της συσσωρευμένης οργής, στόχος αυτού του τεύχους είναι να συμβάλει στον προβληματισμό κάθε προοδευτικού ανθρώπου που θα το διαβάσει. Για τα πραγματικά επίδικα και ζητούμενα, για τους τρόπους απάντησής τους, για τις πραγματικές ανάγκες και δυνατότητες της περιόδου.

Τα αντιδραστικά «τηλέ» που άφησε η πανδημία

Δημήτρης Βασιλάκης,
Ιατρική Αθήνας

Το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού έφερε σύσσωμο τον αστικό κόσμο αντιμέτωπο με μία πρωτόγνωρη κατάσταση. Είχε προηγηθεί η διάλυση των συστημάτων υγείας και η χρόνια επίθεση στο δικαίωμα των λαών σε περίθαλψη και πρόληψη. Οι κυβερνήσεις ανά τον κόσμο (και στην Ελλάδα), συνεχιστές των ίδιων πολιτικών, επέλεξαν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση με απαγορεύσεις κυκλοφορίας, καραντίνα και εγκλεισμό του κόσμου στα σπίτια του. Οι συνθήκες αυτές, σε συνδυασμό με την πρόθεση του συστήματος και της εργοδοσίας να κάνουν την κρίση (και) «ευκαιρία», δημιούργησαν νέα δεδομένα: κυρίως ως προς την εξ αποστάσεως εργασία (για όσους εργαζόμενους εφαρμόστηκε ο εγκλεισμός, μιας και εργάτες, ντελιβεράδες και υγειονομικό προσωπικό βρέθηκαν να δουλεύουν δια ζώσης στις χειρότερες συνθήκες και πολλές φορές χωρίς μέσα προστασίας), αλλά και ως προς την τηλεπαίδευση.

Για την τηλε-εργασία

Η πανδημία επέτρεψε το περαιτέρω ξεσάλωμα της εργοδοσίας και το χτύπημα σε κάθε δικαίωμα και κατάκτηση της εργατικής τάξης. Μέσα σε αυτό το σκηνικό φάνηκε ότι για τους εργαζόμενους εξ αποστάσεως τα εργασιακά δικαιώματα είναι ακόμη λιγότερο δεδομένα, ιδιαίτερα η έννοια του οχτώωρου και η μόνιμη εργασία. Τηλε-εργαζόμενοι αναγκάστηκαν όλο αυτό το διάστημα να είναι stand by και να δουλεύουν όποτε τους παραγγείλει το αφεντικό τους, με αποτέλεσμα ακόμη μεγαλύτερη ελαστικοποίηση του εργασιακού ωραρίου. Στο όνομα της επιτήρησης της κατ' οίκον δουλειάς, καταπατήθηκαν και τα πιο στοιχειώδη δικαιώματα στην προσωπική ζωή των εργαζόμενων. Πολλοί κλήθηκαν να συναινέσουν στην παρακολούθησή τους κατά τη διάρκεια των εργασιμών ωρών μέσω κάμερας από τους εργοδότες «για να επιβεβαιώνεται η αποδοτικότητα τους».

Επιπλέον, η τηλεργασία δίνει στο σύστημα την καλύτερη αφορμή για να προωθήσει ακόμη περισσότερο τη «δία βίου επιμόρφωση και κατάρτιση». Η εργοδοσία, επικαλούμενη τη δήθεν ανεπάρκεια των εργαζομένων μπορεί να τους εξουθενώνει πολύ περισσότερο, προωθώντας τη λογική του κυνηγιού πιστοποιητικών και τίτλων, αφού «μια εξελισσόμενη αγορά απαιτεί καλύτερα καταρτισμένους εργαζόμενους». Ακόμη, οι τηλε-εργαζόμενοι, καθέννας μόνος μπροστά σε μια οθόνη, δεν μπορούν να έχουν συλλογική αντίληψη. Είναι μακριά από τους συναδέλφους τους, τα συλλογικά τους όργανα και τους μαζικούς

τους χώρους. Και οι εργαζόμενοι μακριά από τα σωματεία και τα συνδικάτα τους, δεν μπορούν να κεντράρουν ούτε τον εργοδότη τους, ούτε την κυβερνητική πολιτική που τσακίζει τα δικαιώματά τους.

Για τα τηλε-μαθήματα

Τα ηλεκτρονικά μαθήματα, τα οποία παρουσιάζονταν από το Υπ. Παιδείας και την κυβέρνηση σαν εκσυγχρονισμός, ήρθαν εν τέλει να εντείνουν ακόμη περισσότερο τους ταξικούς φραγμούς. Απέκλεισαν φοιτητές με κακή ή καθόλου σύνδεση στο ίντερνετ, φοιτητές που μοιράζονται τον υπολογιστή τους με τα άλλα μέλη της οικογένειάς τους ή δεν έχουν καθόλου υπολογιστή. Παράλληλα, τα ηλεκτρονικά μαθήματα στις μέρες του εγκλεισμού και της απαγόρευσης ήρθαν να διευρύνουν ήδη εντατικοποιημένα προγράμματα, με ηλεκτρονικές διαλέξεις να γίνονται απογεύματα, βράδια ακόμη και σαββατοκύριακα. Οι ηλεκτρονικές διαλέξεις δεν αποδείχτηκαν καθόλου προαιρετικές τελικά, μιας και οι καθηγητές έπαιρναν κανονικά παρουσίες, ακόμη και σε μαθήματα που γίνονταν χωρίς παρουσιολόγιο προηγουμένως. Κατέρριψαν έτσι το παραμύθι που οι ίδιοι πλάσσαν, χαρακτηρίζοντας τις μέρες της καραντίνας σαν περίοδο διακοπών.

Η αρνητική παρακαταθήκη που αφήνει η τηλεπαίδευση σίγουρα θα αξιοποιηθεί από το σύστημα και μετά την πανδημία, όπως δείχνουν οι προτροπές και τα κονδύλια της Ε.Ε. Παρόλο που δεν προορίζεται να υποκαταστήσει πλήρως την εκπαιδευτική διαδικασία, θα χρησιμοποιηθεί για την εξυπηρέτηση στοχεύσεων. Χαρακτηριστικές είναι οι δηλώσεις εκπροσώπων της αστικής τάξης και τα δημοσιεύματα του αστικού τύπου, σύμφωνα με τα οποία τα τηλεμαθήματα μπορούν να αποτελέσουν απάντηση σε φοιτητικές καταλήψεις, απεργίες Μ.Μ.Μ. και όχι μόνο. Εύλογο είναι

ότι ένα τηλεμάθημα μπορεί ευκολότερα να γίνει ταυτόχρονα με τις συλλογικές διαδικασίες των φοιτητών (π.χ. μία Γενική Συνέλευση) και έτσι να λειτουργήσει αντιπαραθετικά σε αυτές.

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δε θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να παραλείψει τους μαθητές και τους καθηγητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η τροπολογία που πέρασε για κάμερες στις σχολικές αίθουσες είναι ενδεικτική. Όσο για τους καθηγητές, παρά τις διαβεβαιώσεις της Κεραμείας για την προαιρετική τηλεδιδασκαλία, ξέρουν πολύ καλά ότι μετά την πανδημία τους περιμένει η αξιολόγηση, που θα τσακίσει κι άλλο τα εργασιακά τους δικαιώματα.

Για τις τηλε-εξεταστικές

Ήδη διάφορες σχολές έχουν ανακοινώσει ότι οι εξετάσεις θα πραγματοποιηθούν ηλεκτρονικά. Η ύλη που καλύφθηκε εξ αποστάσεως θεωρείται διδαχθείσα και εξεταστέα, οπότε οι τηλεξεταστικές έρχονται να επισφραγίσουν την αντιδραστική εξέλιξη της τηλεκατασκευής. Παρουσιάζονται και αυτές σαν «τομή» και «εκσυγχρονισμός». Στην πραγματικότητα όμως οι τηλεξετάσεις θα είναι τομή στην επίθεση στα φοιτητικά δικαιώματα και τις δωρεάν σπουδές, στον δρόμο που χαράζει η τηλεκατασκευή συνολικότερα. Εξ ορισμού οι τηλε-εξετάσεις αποκλείουν φτωχότερους φοιτητές, που δεν έχουν πρόσβαση στα αντίστοιχα μέσα, αυξάνουν ακόμα περισσότερο την εντατικοποίηση και δίνουν επιπλέον περιθώριο για την ένταση της καθηγητικής αυθαιρεσίας. Το σύστημα γνωρίζει πολύ καλά, ότι οι τηλε-εξεταστικές θα ορθώσουν περισσότερα εμπόδια και θα κάνουν ακόμα πιο δύσκολη την απόκτηση του πτυχίου. Για αυτό τον λόγο θέλει και να τις διατηρήσει, παρά τις ψεύτικες διαβεβαιώσεις για «προσωρινή» επιλογή. Είναι κρίσιμο οι φοιτητικοί σύλλογοι να αντιπαρατεθούν αποφασιστικά σε αυτές και να τις καταδικάσουν και στην πράξη. Μόνος τρόπος να μην φορτωθούν οι φοιτητές τα βάρη της πανδημίας, είναι να ξεδιπλωθεί η πάλη για αναγνώριση του εξαμήνου και κατοχύρωση των μαθημάτων χωρίς εξετάσεις!

Για το «τηλε-σύγγραμμα»:

Ήδη από την αρχή του εγκλεισμού, το υπουργείο καθισούχαζε τους φοιτητές ότι θα λάβουν τα συγγράμματα κατ' οίκου για να αποφευχθεί ο συνωστισμός έξω από τα βιβλιοπωλεία. Με τη λήξη της καραντίνας, δεν είναι ακόμα καθόλου βέβαιο ότι όλοι οι φοιτητές θα λάβουν τα βιβλία τους, ενώ η παράδοσή τους προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί λίγες μέρες πριν τις περισσότερες εξεταστικές. Παράλληλα, βέβαια, με την

(αργή και αμφίβολη) διανομή των έντυπων συγγραμμάτων, δόθηκε από το υπουργείο το πράσινο φως στους καθηγητές να εφαρμόσουν τόσο το ηλεκτρονικό όσο και το πολλαπλό σύγγραμμα. Πρόκειται βέβαια για επιδίωξη που προωθούνταν ήδη από το προηγούμενο διάστημα, με πολλά μαθήματα να έχουν ως ύλη σημειώσεις στο e-class, με απαιτήσεις στους φοιτητές να αγοράζουν σημειώσεις από τις οποίες θα εξεταστούν, με μαθήματα με απροσδιόριστη ύλη.

Το ηλεκτρονικό και το πολλαπλό σύγγραμμα οδηγούν σε διόγκωση της ύλης, ενώ λειτουργούν και ως προθάλαμος για την κατάρτιση του δωρεάν έντυπου συγγράμματος. Χαρακτηριστικό είναι ότι στον νόμο Διαμαντοπούλου του 2011 – ο οποίος πλασαριζόταν ως «εκσυγχρονισμός» - προβλεπόταν το ηλεκτρονικό σύγγραμμα και η διάθεση CD στα σχολεία αντί για έντυπα βιβλία στο Πανεπιστήμιο. Επίσης, τα συνεχί προβλήματα στη διανομή των συγγραμμάτων με το πρόσχημα των χρεών προς τους εκδοτικούς οίκους, όπως συνέβη και αμέσως μετά την ψήφιση του νόμου Γαβρόγλου, δείχνουν ότι το δωρεάν σύγγραμμα έχει μπει ήδη σε αμφισβήτηση. Η δωρεάν διανομή έντυπου συγγράμματος είναι κατάκτηση του φοιτητικού κινήματος και μόνο το ίδιο μπορεί να την υπερασπιστεί. Χρειάζεται να παλευτεί από τους φοιτητικούς συλλόγους το αίτημα για ένα έντυπο και δωρεάν σύγγραμμα ανά μάθημα που να καλύπτει όλη την ύλη. Μόνο έτσι μπορεί να περιοριστεί η καθηγητική αυθαιρεσία στην επιλογή των θεμάτων στις εξεταστικές και η εντατικοποίηση που επιβάλλει το πολλαπλό σύγγραμμα.

Για τον τηλε-συνδικαλισμό και τις τηλε-ψηφοφορίες

Η πανδημία προκάλεσε αντικειμενικές δυσκολίες και όσον αφορά τα θέματα της παρέμβασης και συνδικαλισμού. Ο εγκλεισμός κατέστησε απολύτως απαραίτητη την ηλεκτρονική δημοσίευση υλικών και την αξιοποίηση του διαδικτύου. Επίσης το ξέσπασμα της πανδημίας και το παράλληλο προχώρημα της επίθεσης στα φοιτητικά δικαιώματα ανέδειξε την ανάγκη για πραγματοποίηση ηλεκτρονικών Διοικητικών Συμβουλίων. Ωστόσο τα ηλεκτρονικά ΔΣ πρέπει να αντιμετωπιστούν σαν μια έκτακτη επιλογή λόγω της κατάστασης και σε καμία περίπτωση να μην παγιωθούν. Ως διαδικασία των φοιτητικών συλλόγων, είναι ουσιαστική όταν γίνεται δια ζώσης ώστε να μπορεί να γίνει ζωντανή συζήτηση, αλλά και να παρακολουθηθεί από ευρύτερο δυναμικό φοιτητών.

Ο εγκλεισμός και η απομάκρυνση των φοιτητών από τα συλλογικά τους όργανα έδωσε το καλύτερο πάτημα για την πραγματοποίηση ηλεκτρονικών ψηφοφοριών. Σε διάφορες σχολές συγκεκριμένα, ομάδες «ανεξάρτητων» φοιτητών θυμήθηκαν ξαφνικά τα συλλογικά τους όργανα και με πρόσχημα τη «δημοκρατία» προχώρησαν σε ηλεκτρονικές ψηφοφορίες. Παρόλο που ευαγγελίζονται την «εξυγιάνση» των συλλογικών διαδικασιών, στην πραγματικότητα χρησιμοποιούν το όχημα της πανδημίας για να υλοποιήσουν την

διάλυσή τους, στην οποία απέβλεπαν από πριν. Αναφερόμενοι στον «εκφυλισμό των ζωντανών συλλογικών διαδικασιών από τις παρατάξεις», επιτίθενται στην πραγματικότητα στην ίδια την

ύπαρξη των ζωντανών συλλογικών διαδικασιών, τις οποίες αντιστρατεύονται. Αξίζει να επισημανθεί ότι οι ηλεκτρονικές ψηφοφορίες έχουν προταθεί επίσημα από την ίδια την κυβέρνηση, καθώς επίσης και ότι η μεγαλύτερη παράταξη στα πανεπιστήμια (ΔΑΠ-ΝΔΦΚ) αποτελεί υποστηρικτή τους, όπως φαίνεται και από δηλώσεις μελών της ΟΝΝΕΔ. Επομένως η ιδέα αυτή δεν είναι καθόλου «ανεξάρτητη» ή «ακομμάτιστη», υπηρετεί απλά το σύστημα και τις κυβερνήσεις του.

Τόσο οι «ανεξάρτητοι» όσο και το σύστημα συνολικότερα, θέλουν τους φοιτητές καθηλωμένους στα σπίτια τους και αμέτοχους μπροστά σε μια οθόνη. Θέλουν τους φοιτητές - και τη νεολαία συνολικότερα - με σκυμμένο το κεφάλι, να περιορίζει την αγανάκτησή της στο πάτημα ενός κουμπιού, να μπορούν να υλοποιούν την πολιτική των ταξικών φραγμών και της εντατικοποίησης πολύ πιο εύκολα. Δε θέλουν πολιτική ζύμωση ούτε πολιτικοποιημένους φοιτητές, που θα έχουν αντιληφθεί τον ρόλο τους στο πανεπιστήμιο, τους φίλους και τους εχθρούς τους. Στην πραγματικότητα οι τηλεψηφοφορίες όχι μόνο δεν αποτελούν δημοκρατικές διαδικασίες, αλλά ίσα ίσα έχουν στόχο να συνεχίσουν το χτύπημα στα συλλογικά όργανα των φοιτητών, στις ζωντανές διαδικασίες μέσα από τις οποίες μπορούν οι φοιτητές να υπερασπιστούν στην πράξη τα δικαιώματά τους.

Για την «τηλε-αριστερά»

Για την υπόλοιπη αριστερά η πανδημία αποτέλεσε συνθήκη αποκάλυψης του πιο ρεφορμιστικού της εαυτού. Η ΠΚΣ έφτασε μέχρι και να πανηγυρίζει για την τηλεκατασκευή, να βαφτίζει κατάκτηση του φοιτητικού κινήματος τη διεξαγωγή διαλέξεων και εργαστηρίων από απόσταση, αναγνωρίζοντας ως μόνο πρόβλημα την έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής. Σε περίπτωση μάλιστα που πραγματοποιούνταν ηλεκτρονικές εξετάσεις, μόνο πρόβλημα γι' αυτή θα ήταν η κακή σύνδεση στο ίντερνετ και η απουσία αρκούντων. Αντίστοιχη στάση κράτησαν και αρκετά σχήματα των ΕΑΑΚ που εκτός των άλλων θεώρησαν πρόβλημα την απουσία «ακαδημαϊκού διαλόγου». Κοινή στάση, που κράτησαν τόσο η ΚΝΕ όσο και τα ΕΑΑΚ, ήταν αυτή της αποθέωσης της συνδικαλιστικής λογικής. Οι δυνάμεις αυτές παρόλο που τάχα αναγνωρίζουν την απάτη της συνδιοίκησης, δεν είχαν ποτέ πρόβλημα με το να κάθονται στο ίδιο τραπέζι με τους καθηγητές - υλοποιητές της επίθεσης στα πανεπιστήμια και να κάνουν το φοι-

τητικό κίνημα συνυπεύθυνο στην επίθεση. Κάπως έτσι βρέθηκαν σε κοινή τηλεδιάσκεψη με καθηγητές «για να μεταφέρουν τα αιτήματα των φοιτητικών συλλόγων». Από την αντεπίθεση δηλαδή που τους αρέσει να σαλπίζουν ανά πάσα ώρα και στιγμή κατέληξαν εξ αποστάσεως συνομιλητές με καθηγητές αλλά και συστημικές παρατάξεις (που αν μη τι άλλο δικαιολογημένα συμμετέχουν και στη διά ζώσης και την ηλεκτρονική συνδιοίκηση).

Τέτοια στάση βέβαια δε θα μπορούσε να περιορίζεται στα φοιτητικά ζητήματα. Χαρακτηριστική η συμβολική στάση του

ΚΚΕ την πρωτομαγιά, που κατέβασε στο δρόμο μόνο προέδρους σωματείων, που σαν άλλοι μεσσίες θα πάλευαν για τους εργαζόμενους χωρίς τους εργαζόμενους. «Κινητοποίηση» που έλαβε συγχαρητήρια για την υποταγή της στη νομιμότητα από σύσσωμο τον αστικό κόσμο. Σε αντίστοιχα επίπεδα κινήθηκε και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το κάλεσμα στελέχους της ΑΝΤΑΡΣΥΑ προς τον Χρυσόχοιδη να απολογηθεί μετά από το χτύπημα κινητοποίησης των υγειονομικών, σαν να μην είναι η αστυνομία όργανο καταστολής στα χέρια του αστικού κράτους. Και επίσης δεν μπορούμε να παραβλέψουμε καλέσματα που έγιναν σε απολυμένο κόσμο να τηλεφωνήσει στο υπουργείο εργασίας για να ανακαλέσουν την απόλυσή του. Κινήσεις που καλλιεργούν αυταπάτες ότι ένα τηλεφώνημα θα μπορούσε εν μέσω πανδημίας και ξεσαλώματος της εργοδοτικής αυθαιρεσίας να καταφέρει όσα δεν έχει πετύχει το κίνημα με αγώνες χρόνων.

Τι μας περιμένει από εδώ και πέρα και πώς το αντιμετωπίζουμε;

Είναι γεγονός, ότι κομμάτι της ψηφιακής ζωής που άφησε στο διάβα του ο κορωνοϊός και το συνακόλουθο τσάκισμα των δικαιωμάτων μας θα παραμείνει. Τα διάφορα «τηλέ» που προωθήθηκαν μέσα στην καραντίνα, αποκαλύπτουν με σκληρό τρόπο ότι αυτό που μας παρουσιάζουν σαν «πρόοδο» είναι η χρήση και της τεχνολογίας για το ευκολότερο ξεζούμισμα των εργαζόμενων και την όρθωση ταξικών φραγμών στις σπουδές. Φαίνεται ότι τα «άυλα» πανεπιστήμια και σχολεία της τηλεκατασκευής συνεπάγονται άυλα δικαιώματα.

Κατά τη διάρκεια της καραντίνας το Υπουργείο Παιδείας κατέθεσε ένα ακόμη νομοσχέδιο που θα εντείνει κι άλλο τους ταξικούς φραγμούς σε συνέχεια όλων των προηγούμενων νομοσχεδίων από όλες τις προηγούμενες κυβερνήσεις. Ο εργασιακός μεσαίωνας που περιμένει τους αποφοίτους θα είναι πολύ χειρότερος από την προκορονοϊού περίοδο. Το μόνο όπλο που είχαν και έχουν οι φοιτητές στα χέρια τους είναι τα συλλογικά τους όργανα. Η θέση των φοιτητών δεν είναι στις τηλεδιασκέψεις. Η θέση τους είναι στις γενικές συνελεύσεις, είναι στο κίνημα, στο πλάι του λαού και της εργατικής τάξης με τα δικά αιτήματά τους. Μόνο έτσι έχουν επιτευχθεί και θα επιτευχθούν νίκες.

Πολυνομοσχέδιο για την εκπαίδευση

Η αντίσταση στην παιδεία των λίγων και εκλεκτών είναι υπόθεση όλου του λαού

Στην ταξική πάλη δεν υπάρχει ούτε «νεκρή» περίοδος, ούτε ανακωχή. Αυτό φροντίζει να μας το υπενθυμίζει καθημερινά το σύστημα και η ολομέτωπη επίθεση που έχει εξαπολύσει στα δικαιώματα λαού και νεολαίας συνολικά. Ένα σύστημα βασισμένο στην αδικία και την εκμετάλλευση, προσπαθεί να μετατρέψει την κάθε κρίση που γεννάει το ίδιο και τις αντιφάσεις του σε ευκαιρία. Εν απουσία οργανωμένου, μαζικού, μαχητικού εργατικού και λαϊκού κινήματος (και του νεολαιίστικου μέσα σε αυτό), ψάχνει πάντα τη στιγμή για να πάρει ρεβάν, για να χτυπήσει κατακτήσεις χρόνων. Γνωρίζει πολύ καλά, ότι είναι κόντρα στη φύση του και στις επιδιώξεις του, μια σειρά από δικαιώματα που κερδήθηκαν με αίμα και θυσίες από τα φτωχά λαϊκά στρώματα.

Δεν πρέπει να ξαφνιάζει καθόλου, λοιπόν, η κυνικότητα με την οποία κινείται η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, σε ότι αφορά την κατάθεση του νέου **πολυνομοσχεδίου – τερατούργημα για την εκπαίδευση**. Το σύστημα μας έχει «συνθίσει», άλλωστε, να φέρνει αντιλαϊκά νομοσχέδια (ιδιαίτερα όσα αφορούν την εκπαίδευση) σε «κενό» χρόνο, όπου είναι πιο δύσκολη η οργάνωση των αντιστάσεων του λαού (π.χ. περιόδους διακοπών). Σε περίοδο πανδημίας φέρνει μέτρα που δεν αφήνουν κανέναν στο απυρόβλητο. Από το νηπιαγωγείο μέχρι τα πανεπιστήμια υπάρχουν αντιδραστικές διατάξεις. **Είναι φανερό η προσπάθεια δημιουργίας μιας ακόμη πιο ταξικής εκπαίδευσης**. Μιας εκπαίδευσης στην οποία τα «φτερά» των παιδιών των λαϊκών στρωμάτων θα πρέπει να κόβονται όσο το δυνατόν πιο νωρίς – φυσικά και με αυστηρά ταξικά κριτήρια – στην κατεύθυνση της αναπροσαρμογής της εκπαίδευσης με βάση τις εξελίξεις στην παραγωγή και του χτυπήματος στη μόνιμη και σταθερή εργασία με δικαιώματα για όλους.

Ενίσχυση της ταξικής παιδείας των λίγων και εκλεκτών

Τα νέα μέτρα έρχονται να συμπληρώσουν το κάδρο των μέτρων που πέρασε η κυβέρνηση το προηγούμενο διάστημα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (χτύπημα στο Άσυλο, αξιολόγηση, εξωστρέφεια ιδρυμάτων κ.λπ.). Ταυτόχρονα όμως βάζει και τα θεμέλια, ώστε να φέρει ακόμα πιο βάνουσα μέτρα στο χτύπημα του λαϊκού δικαιώματος στις σπουδές το επόμενο διάστημα. Επομένως, το **πολυνομοσχέδιο** αυτό είναι μόνο η «αρχή», πατώντας στα μέτρα του παρελθόντος και θεμελιώνοντας τα μέτρα του (όχι τόσο μακρινού) μέλλοντος. **Μια επίθεση που έχει συνέχεια, όπου σε κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης θα πρέπει να μπαίνουν λίγοι και να βγαίνουν ακόμα λιγότεροι.**

Πιο συγκεκριμένα:

Στην Προσχολική Αγωγή εισάγονται τα μαθήματα των αγγλικών, της πληροφορικής και της φυσικής αγωγής στο Νηπιαγωγείο. Θα υπάρξει δηλαδή αύξηση και αυστηροποίηση του προγράμματος σε μια κατεύθυνση σχολειοποίησης. Εδώ, παράλληλα με την υποκριτική στάση στο ζήτημα των «ειδικοτήτων», όπου ξαφνικά στο Νηπιαγωγείο υπάρχει δυνατότητα για προσλήψεις, ενώ στις άλλες βαθμίδες όχι, μπαίνουν και σοβαρά ζητήματα σχετικά με το ωράριο των νηπιαγωγών. Θα λογαριάζεται σαν χρόνος εργασίας ο χρόνος που τα νήπια θα απασχολούνται στις ειδικότητες;

Στο Δημοτικό αποφασίζεται ως **ελάχιστο όριο μαθητών ανά τμήμα να είναι 20 μαθητές και το ανώτερο 26**. Είναι η πρώτη φορά που μπαίνει κατώτατο όριο μαθητών για τα τμήματα. Αυτό αυτομάτως σημαίνει ότι **οι μαθητές θα στοιβαχτούν στις αίθουσες**, καθώς εάν αυτό το μέτρο εφαρμοστεί πλήρως μπορούμε να μιλάμε για μεγάλο αριθμό **συγχυμένων σχολείων** και μετακινήσεων μαθητών.

Χρήστος Παπακωνσταντίνου,
Πληροφορική ΑΣΟΕΕ
Νίκος Περίχαρος,
μαθητής

Όταν μαθητές δε θα μπορούν να πηγαίνουν στο κοντινότερο σχολείο λόγω πληρότητας θα «τοποθετούνται» αλλού, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει ακόμη μεγαλύτερη δυσκολία στις μετακινήσεις των παιδιών των λαϊκών στρωμάτων. Με αυτά τα δεδομένα, είναι σίγουρο ότι οι εκπαιδευτικοί καλούνται να ανταπεξέλθουν σε ακόμη μεγαλύτερο φόρτο εργασίας, σε υπεράριθμα τμήματα, με το κράτος να λείπει ουσιαστικά «βγάλτε τα πέρα μόνοι σας».

Στο Γυμνάσιο, οι αλλαγές στοχεύουν μέσα από τη **μεγαλύτερη εντατικοποίηση και όρθωση επιπλέον εξεταστικών φραγμών**, στην παραπέρα **αποθάρρυνση των μαθητών, ωθώντας τους να εγκαταλείψουν την εκπαιδευτική διαδικασία μια ώρα γρηγορότερα** ακόμα και από τη θεσμοθετημένη υποχρεωτική εκπαίδευση, στην οποία βέβαια υπάρχει ήδη διαρροή. Έτσι, έχουμε **αύξηση των εξεταζόμενων μαθημάτων** τόσο σε κάθε τετράμηνο, όσο και στις τελικές εξετάσεις του Ιούνη (από 5 σε 9). Έχουμε **συγχύση μαθημάτων** κατά την εξέταση των οποίων οι μαθητές καλούνται να ανταπεξέλθουν σε **μεγαλύτερη ύλη και λιγότερο χρόνο εξέτασης**. Για να προαχθεί ή να απολυθεί κάποιος πρέπει να έχει 10 ανά μάθημα ή 13 ως Μ.Ο. ετήσιας επίδοσης. Αν δεν ισχύουν οι προϋποθέσεις, παραπέμπεται σε εξετάσεις-σφαγείο το Σεπτέμβρη και το βάρος πέφτει εξ ολοκλήρου σε μαθητές και γονείς να τα βγάλουν πέρα. Βέβαια, υπάρχουν και οι «άτυχοι» που άμα μείνουν σε πάνω από 4 μαθήματα χάνουν τη χρονιά. Έτσι, είναι η «αξιοκρατία» και οι «ίσες ευκαιρίες». Την ίδια στιγμή, ενισχύεται η «κατηγοριοποίηση» των μαθημάτων σε βασικά (εξεταζόμενα) και δευτερεύοντα (μη εξεταζόμενα), δημιουργώντας κλίμα ανταγωνισμού ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τις διάφορες ειδικότητες, με αυτούς των «δευτερευόντων» να μένουν συνεχώς με την απειλή να αφαιρεθεί η ειδικότητα από το πρόγραμμα.

Στο Λύκειο στοχεύουν τα πιο βάνουσα μέτρα της κυβερνητικής πολιτικής. Βρίθουν από **ταξικούς φραγμούς και εντατικοποίηση, το ήδη διαμορφωμένο εξεταστικό κάτεργο διογκώνεται, η «κάνουλα» για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στενεύει ακόμη περισσότερα, για όσους μπουν σ' αυτή τη διαδικασία και δεν αποθαρρυνθούν.**

Ένα από τα πιο ταξικά μέτρα των τελευταίων χρόνων αποτελεί η Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας, ή αλλιώς οι πανελληνίες εξετάσεις σε κάθε τάξη του Λυκείου. Σημαίνει την **αύξηση των μετεξεταστών μαθητών** που σε συνδυασμό με την αύξηση του βαθμού προαγωγής ή απόλυσης από το 9,5 στο 10 αλλά και του αριθμού των εξεταζόμενων μαθημάτων, **αφήνει πολλούς μαθητές εκτός εκπαιδευτικής διαδικασίας ουσιαστικά.**

Άρα, η Τράπεζα Θεμάτων θα μπορούσε να μετονομαστεί σε **πραγματικό κόφτη των δικαιωμάτων των μαθητών στις σπουδές**. Εάν μάλιστα λάβουμε υπόψη και την αύξηση των φροντιστηριακών μαθημάτων -όπως είχε γίνει και το 2013–2014- καταλαβαίνουμε το **αδιέξοδο που θα οδηγηθούν οι λαϊκές οικογένειες σε συνθήκες μαζικής ανεργίας, φτώχειας και εξαθλίωσης που ήδη βιώνουν τα πλατιά λαϊκά στρώματα. Και τα πράγματα δεν προβλέπονται ευοίωνα με την κρίση που θα ακολουθήσει την πανδημία.**

Ακόμα δυσκολότερη η πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση «δεσπόζει» το πολυσυζητημένο και πολυδιαφημισμένο ως «δίκαιο και αξιοκρατικό» από την Κυβέρνηση, **Εθνικό Απολυτήριο**. Θα προσμετράται ο βαθμός και των τριών τάξεων του Λυκείου, με διαφοροποιημένο ποσοστό και θα

είναι αναγκαίο και πιστοποιητικό γλωσσολογίας για την απόκτηση του Εθνικού Απολυτηρίου, είτε από ιδιωτικό φορέα, είτε κρατικό που θα δίνουν οι μαθητές χωρίς εξέταστρα. **Εντατικοποίηση, εξόντωση μαθητών από την πρώτη Λυκείου, βαθμοθηρία και στο βάθος απόρριψη των περισσοτέρων.** «Χτυπούν» τη λεγόμενη παραπαιδεία με περισσότερη εξώθηση των μαθητών σ' αυτή και από νεαρότερη ηλικία. **Το σημαντικότερο όλων σε βάθος τριετίας έχει εξαγγελθεί μείωση των εισακτέων σε πολύ μεγάλο ποσοστό που θα υλοποιηθεί με την υιοθέτηση των προτάσεων των Πανεπιστημίων και τη διπλή βάση εισαγωγής: το 10 του κράτους και την μεγαλύτερη βάση που θα ορίζει η κάθε σχολή.**

Το Πολυνομοσχέδιο και οι νόμοι ή οι υπουργικές αποφάσεις που θα ακολουθήσουν έχουν ως στόχο τον έλεγχο της ροής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και της κατανομής του εργατικού δυναμικού. Θα προσπαθήσουν να κάνουν ακόμα πιο ταξικό το Λύκειο, που θα αποθαρρύνει και θα απορρίπτει τους πολλούς και θα τους στρέψει στην επαγγελματική κατάρτιση κατακρεουργώντας το δικαίωμα στις σπουδές.

Στα **ΕΠΑΛ** έχουμε **ραγδαία μείωση του αριθμού μαθητών που θα σπουδάζουν σε αυτά**. Μπαίνουν ως άνω φράγμα εγγραφής τα 17 χρόνια και καταργούνται τα απογευματινά τμήματα με αποτέλεσμα να αποκλείεται περίπου το 40%. Με βάση αυτά είναι ξεκάθαρη η ώθηση αυτού του κόσμου στις διάφορες «δομές κατάρτισης», εμπέδωσης, ουσιαστικά, του εργασιακού μεσαίωνα. **Αυτή τη νεολαία -τη λιγότερο «τυχερή», από τα κατώτερα ταξικά στρώματα που «δεν παίρνει τα γράμματα»- την προορίζουν μια ώρα αρχύτερα για την πραγματικότητα της ζωής χωρίς μέλλον, χωρίς δικαιώματα.**

Ιδεολογική χειραγώγηση και πειθάρχηση από νωρίς

Ο ρόλος της εκπαίδευσης αυτού του συστήματος, εκτός από την ταξική κατανομή των παιδιών του λαού στην παραγωγή, έχει και **ιδεολογικό χαρακτήρα**. Γι' αυτό από τη μία στο **Δημοτικό** και το **Γυμνάσιο** προβλέπονται οι λεγόμενοι **Θεματικοί Κύκλοι του Εργαστηρίου Δεξιότητων**. Που περιλαμβάνουν μαθήματα «ζωής» για τη νέα γενιά, ώστε να μάθει τα πάντα για τις «αξίες» του συστήματος της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης. **Όλη η σάπια ιδεολογία γίνεται με τον μανδύα της «αντικειμενικής» επιστήμης και σεβίρεται στους μαθητές.** Οι θεματικές αναφέρονται στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των μαθητών, το περιβάλλον, σε ζητήματα κοινωνικής δράσης και σε ζητήματα παραγωγής. **Ο ατομικός δρόμος κατέχει εξέχουσα θέση.** Ο (ατομικός) φάκελος προσόντων ξεκινάει από πιο νωρίς και «όποιοι έχει τα προσόντα και είναι εργατικός» για να συμπληρώσει με «γνώσεις» και ισχυρή δόση επιστημονισμού, για να βρεθεί αντιμέτωπος με την αγορά ανεργίας. **Καλύπτεται, λοιπόν, όλο το φάσμα της ζωής ενός ανθρώπου με σκοπό τη χειραγώγηση της νεολαίας, την καταπίεση της συσσωρευμένης οργής που έχει καθώς βλέπει τα όνειρά της να καταστρέφονται το ένα μετά το άλλο.**

Και όσοι δεν πειθαρχούν; Αυστηρότερος εσωτερικός κανονισμός, πειθαρχικά και επαναφορά της αναγραφής της διαγωγής στο απολυτήριο. Προσπαθούν να περάσουν τις αντιφάσεις και τα αδιέξοδα που γεννά το σύστημα (π.χ. bullying), ως κάτι το αντικειμενικό ή ως ευθύνη της νεολαίας και του λαού. Η απειλή της κακής διαγωγής μπορεί να χρησιμοποιηθεί πολύ εύκολα από το σύστημα για να τρομοκρατήσει τη νεολαία και τις κινητοποιήσεις της, ώστε να συνεχίζεται το «ακαδημαϊκό έργο». Θυμίζει πολύ την κατάργηση του Λαϊκού Ασύλου στα Πανεπιστήμια.

Αξιολόγηση και αδιοριστία για τους εκπαιδευτικούς

Παράλληλα, συνεχίζεται η επίθεση και στους εκπαιδευτικούς. Το καθεστώς αδιοριστίας και αβεβαιότητας, η παγίωση του προσοντολογίου, η αντιμετώπιση των αναπληρωτών ως αναλώσιμους που πρέπει να «τρέχουν»

όπου τους καλεί το Υπουργείο χωρίς δικαιώματα και αξιοπρεπείς μισθούς, συμπληρώνουν την χρόνια πολιτική. **Η αξιολόγηση έρχεται για να μείνει (κάνοντας πρόβα με τα ηλεκτρονικά μαθήματα) και γίνεται ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια του συστήματος.** Αποδέκτες έχει τόσο τους **εκπαιδευτικούς** -προκειμένου να τους μετατρέψει σε πειθήνιους χωρίς δυνατότητες αντιδράσεων, να εντατικοποιήσει την εργασία τους, να τους εξαναγκάσει στην υλοποίηση των αντιδραστικών πολιτικών- όσο και τους ίδιους τους **μαθητές.**

Το κριτήριο της «αριστείας» και τα δίδακτρα

Όσον αφορά την **Τριτοβάθμια Εκπαίδευση**, σ' αυτή τη φάση τουλάχιστον και μέσω του πολυνομοσχεδίου επιλέγεται η πιο έμμεση κατά κάποιο τρόπο επίθεση. Ενισχύεται η **εξωστρέφεια των πανεπιστημίων** δίνοντας τη δυνατότητα σε όλα τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και χωρίς την έγκριση του Υπουργείου να ιδρύουν ξενόγλωσσα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών που θα προσελκύουν αλλοδαπούς φοιτητές. Τα ιδρύματα αυτά έχοντας παραδείγματα από όμοια τους που έχουν ήδη δημιουργηθεί σε κάποιες σχολές ξέρουμε ακριβώς με τι καθεστώς και με τι όρους λειτουργούν. Με **δίδακτρα**, όπου σκοπό έχουν την καθιέρωση ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων σε όλα τα ιδρύματα και σε όλα τα προγράμματα σπουδών. Ακόμη θα προστεθεί και το **ακαδημαϊκό κριτήριο** για τις μετεγγραφές των φοιτητών, σε μια προσπάθεια του συστήματος από τη μία να διώξει κόσμο -που δεν μπορεί να ανταπεξέλθει οικονομικά- από την εκπαιδευτική διαδικασία και από την άλλη με αυτόν τον τρόπο ενισχύει την «αριστεία» σαν μέσο για αυτή την απομάκρυνση, μόνο που δε γίνεται λόγος για τις προϋποθέσεις που χρειάζονται για να γράψει κανείς άριστα.

Η επίθεση στο λαϊκό δικαίωμα στις σπουδές ως διαχρονική επιδίωξη του συστήματος

Η καθολική αυτή επίθεση που, με ιδιαίτερα εκδικητικό μένος, εξαπολύει το σύστημα στο λαϊκό δικαίωμα στις σπουδές, δεν αποτελεί «προνόμιο» της τωρινής κυβέρνησης. Δεν είναι «προϊόν» του λεγόμενου νεοφιλελεύθερου οικονομικού μοντέλου. Στα πλαίσια του καπιταλισμού δεν υπάρχει μοντέλο λιγότερο αντιλαϊκό, ούτε κυβερνήσεις με φιλολαϊκό πρόσημο. Κάθε κυβέρνηση εξυπηρετεί τις επιδιώξεις της άρχουσας τάξης. Και οι επιδιώξεις της στην εκπαίδευση έχουν συγκεκριμένες ταξικές στοχεύσεις. Ο νέος γύρος επίθεσης είναι πιο αναβαθμισμένος από τον προηγούμενο, γίνεται με μεγαλύτερη ένταση, επιχειρούνται αλλαγές σε μεγαλύτερο βάθος και έκταση. Αυτό όμως δεν αλλάζει το βασικό γεγονός ότι **όλες οι κυβερνήσεις έχουν συμβάλει τα μέγιστα στην όρθωση ταξικών φραγμών, στην περαιτέρω εντατικοποίηση και πειθάρχηση της νεολαίας, στον αποκλεισμό όλο και μεγαλύτερου κομματιού από τις σπουδές. Αυτό δείχνει ότι ο χαρακτήρας αυτής της ολομέτωπης επίθεσης είναι στρατηγικός.** Οι επιδιώξεις διαχρονικές. Το αν αυτές οι επιδιώξεις υλοποιούνται ή όχι βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση

με το **βασικό παράγοντα που μπορεί να τους βάλει φραγμό**. Το επίπεδο συγκρότησης του μαθητικού, φοιτητικού, εκπαιδευτικού κινήματος.

Τις τελευταίες δεκαετίες μαθητές, φοιτητές, εκπαιδευτικοί έχουν βρεθεί πολλές φορές στο δρόμο. Έχουν παλέψει από κοινού για δημόσια-δωρεάν παιδεία, για το δικαίωμα στις σπουδές (που εδώ και χρόνια αμφισβητείται), στη δουλειά και την υπεράσπιση λαϊκών ελευθεριών και δημοκρατικών δικαιωμάτων. Μέσα στα χρόνια μαθητές και φοιτητές έχουν οργανωθεί και έχουν αγωνιστεί μαζικά ενάντια στις αντιλαϊκές πολιτικές των κυβερνήσεων («αριστερών» και μη). Οι αγώνες αυτοί πολλές φορές αναμετρήθηκαν με αδιέξοδες λογικές, όπως εκτόνωσης της οργής, της συνδιαλλαγής και της προτασεολογίας προς το σύστημα. Όμως οι αγώνες μαθητών, φοιτητών και εκπαιδευτικών αποτελούν ισχυρή παρακαταθήκη για τους αγώνες και το κίνημα στην εποχή μας αλλά και στο μέλλον.

Το κίνημα της νεολαίας μέσα στο χρόνο κόντρα στις αντιλαϊκά μέτρα

Το μαθητικό και το φοιτητικό κίνημα πάλεψε το 1990-91 ενάντια στο **νόμο Κοντογιαννόπουλου** που επέβαλλε εξετάσεις για την προαγωγή από το Γυμνάσιο στο Λύκειο, σκληρά πειθαρχικά μέτρα για τους μαθητές, κατάργηση του δωρεάν συγγραμματος, της δωρεάν σίτισης και στέγασης στους φοιτητές. Τότε έφτασαν να τελούν υπό κατάληψη περισσότερο απ' το 70% των γυμνασίων και λυκείων της χώρας. Σε ένα από αυτά, στις 8/01/91 δολοφονήθηκε ο Καθηγητής Νίκος Τεμπονέρας κατά την διάρκεια συμπλοκής, όταν διάφορα φασιστοειδή, γονείς και μέλη της τοπικής ΟΝΝΕΔ, προσπάθησαν να «ανακαταλάβουν» το σχολείο. **Τελικά το νομοσχέδιο αποσύρθηκε**. Το 1998-99 μαθητές, φοιτητές, εκπαιδευτικοί αγωνίστηκαν από κοινού με καταλήψεις και διαδηλώσεις ενάντια στο **νόμο Αρσένη**, που **επέβαλλε σκληρά εξεταστικά μέτρα στα σχολεία καθώς και την αλλαγή του τρόπου εισαγωγής σε ΑΕΙ και ΤΕΙ με την κατάργηση του συστήματος των δεσμών, και την αντικατάστασή τους με πανελλαδικές εξετάσεις στις τρεις τάξεις του λυκείου**. Τελικά **υπό την πίεση του κινήματος ο νόμος αποσύρθηκε**. Το 2006-2007 ξέσπασε ένα γιγαντιαίο φοιτητικό κίνημα ενάντια στο **νόμο-πλαίσιο Γιαννάκου που έφερε την κατάργηση του άρθρου 16** και επέτρεπε την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων. Τότε έγινε και η μεγαλύτερη ίσως φοιτητική κινητοποίηση των τελευταίων ετών (8 Μάρτη του 2007) με περισσότερο από 50.000 φοιτητές που περικύκλωσαν τη Βουλή-απάντηση της κυβέρνησης βέβαια η άγρια καταστολή-. Το 2011-12 ξέσπασε μια ακόμη μεγαλειώδης σειρά κινητοποιήσεων ενάντια στο **νόμο-πλαίσιο Διαμαντοπούλου** ο οποίος, μεταξύ άλλων, έθετε την κατάργηση του ασύλου και διαγραφές για τους «ν+2» φοιτητές.

Το μαθητικό κίνημα σε κατάσταση αποσυγκρότησης

Το μαθητικό κίνημα και οι μαθητές είναι μέρος του ευρύτερου λαϊκού κινήματος. Έτσι, η **αποσυγκρότηση** του κινήματος προφανώς έχει επηρεάσει και το μαθητικό. Καταρχάς, τα μαθητικά όργανα (πενταμελή-δεκαπενταμελή) που στο παρελθόν έχουν υπάρξει αληθινά συνδικαλιστικά όργανα που οργάνωναν (σε μικρό έστω βαθμό) τους μαθητές και πάλευαν για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους, πλέον δε λειτουργούν σε αυτή την κατεύθυνση. Από την άλλη, οι καταλήψεις που αποτελούν μέσα πάλης των μαθητών, τα τελευταία χρόνια, έχει προσπαθήσει από διάφορους, να αξιοποιηθούν σε αντιδραστικές σκοπεύσεις, όπως οι περιβόητες καταλήψεις «για τη Μακεδονία». Τον τελευταίο χρόνο, **έχουν γίνει σημαντικές**, από πλευράς συμμετοχής, **κινητοποιήσεις ενάντια στο πολυνομοσχέδιο** που κατέθεσε

πριν από μέρες η Κεραμέως. Υπάρχουν πολλά βήματα όμως ακόμα να διανυθούν, για να ανασταλεί η χρόνια αποσυγκρότηση του μαθητικού κινήματος.

Η κυριαρχία της συνδιαλλαγής και της εκτόνωσης

Από διάφορες δυνάμεις παρουσιάζεται η εικόνα ενός ήδη ανεπτυγμένου και δυναμικού μαθητικού κινήματος. **Δεν πρόκειται όμως παρά για τις ίδιες δυνάμεις, που έχουν τεράστιο μερίδιο ευθύνης σε αυτή τη χρόνια αποσυγκρότηση**. Τόσο οι δυνάμεις που πρόσκεινται στην **ΚΝΕ**, όσο και αυτές που πρόσκυνται στη **εξωκοινοβουλευτική αριστερά** προσπαθούν συνεχώς να **ελέγχουν και να εκτονώνουν την οργή και τις αντιδράσεις των μαθητών** όποτε αυτές εκδηλώνονται, είτε μέσω εθιμοτυπικών κινητοποιήσεων και αγώνες «της μιας ριζιάς», είτε με τη συγκρότηση «συντονιστικών» στα οποία κάθε διαφορετική άποψη φιμώνεται και δεν ακούγεται, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται ως άποψη και απαίτηση του μαθητικού κινήματος η γραμμική και οι προτάσεις των δυνάμεων αυτών. Επιπλέον, πολλές δυνάμεις επιλέγουν να δείχνουν μια στρεβλή εικόνα κινήματος με «δυναμικές» συγκεκριμένες ή «συγκεντρώσεις» **έξω απ' το Υπουργείο Παιδείας**. Τέτοιου τύπου βέβαια κινητοποιήσεις όχι μόνο δε σπάνε την αποσυγκρότηση και δεν βοηθούν τη δημιουργία κινήματος, αλλά αποτελούν εφετζίδικες κινήσεις «για τις κάμερες» και προωθούν τη βασική λογική που διακατέχει αυτές τις δυνάμεις. **Τη λογική της συνδιαλλαγής με το σύστημα και την πρόταση μοντέλων εκπαίδευσης**. Λες και το σύστημα δεν γνωρίζει την αντιλαϊκότητα των μέτρων που περνάει και χρειάζεται την πρόταση για «ενιαίο δωδεκάχρονο σχολείο» της ΚΝΕ για παράδειγμα, να «του ανοίξει τα μάτια».

Αυτές οι **λογικές της συνδιαλλαγής** με το υπουργείο και την πολιτική ηγεσία, προτάσεων νόμου και μοντέλων εκπαίδευσης, παίζουν καθοριστικό ρόλο για την κατάσταση που βρίσκεται το μαθητικό κίνημα, γιατί **δεν επιτρέπουν στους μαθητές να οργανωθούν και να παλέψουν**. Μετά τις «δυναμικές» κινητοποιήσεις τους, οργανώσεις και συλλογικότητες του κινήματος καλούν ουσιαστικά τους μαθητές να τα αφήσουν όλα πάνω τους, αφού η λύση των προβλημάτων βρίσκεται στην πρότασή τους για εκπαιδευτικό μοντέλο. Βέβαια, οι δυνάμεις αυτές «εχχνούν» πως και **η εκπαίδευση εξυπηρετεί το σύστημα**. Δεν είναι δυνατό, λοιπόν, μέσα σε ένα σύστημα που βασίζεται στην καταπίεση και μοναδικό στόχο το κέρδος, να υπάρξει εκπαίδευση απελευθερωτική, που να ξεφεύγει απ' το ταξικό της πλαίσιο και να έχει στο επίκεντρο τους μαθητές απ' τα λαϊκά στρώματα.

Μαθητές-φοιτητές-εκπαιδευτικοί-γονείς για την υπεράσπιση του λαϊκού δικαιώματος στις σπουδές

Η επίθεση του συστήματος στα δικαιώματα λαού και νεολαίας δεν αφήνει έξω κανέναν. Πάντα εκδηλώνεται σε βάρος όλων όσων συμμετέχουν στην εκπαίδευση. Γι' αυτό υπάρχει διαχρονικά και πολύ περισσότερο σήμερα όπου η επίθεση είναι σαφώς σκληρότερη και εντονότερη η ανάγκη για κοινούς αγώνες μαθητών, φοιτητών και εκπαιδευτικών ενάντια στις πολιτικές που επιβάλλουν. Πρέπει από κοινού να παλέψουμε για να υπερασπιστούμε τα δικαιώματά μας. Σε όλα τα νομοσχέδια του συστήματος για την παιδεία, εδώ και πολλά χρόνια γίνεται προσπάθεια να χτυπηθούν τόσο οι μαθητές, οι φοιτητές, όσο και οι εκπαιδευτικοί. Για το λόγο αυτό, **πρέπει από κοινού να οργανώσουμε τους αγώνες μας και τις αντιστάσεις μας**, ενάντια στο σύστημα και τις κυβερνήσεις του, ενάντια στην καταστολή και την τρομοκρατία, ενάντια στις λογικές της εκτόνωσης, της συνδιαχείρισης, της προτασεολογίας και της συνδιαλλαγής με τους φορείς της επίθεσης, **ώστε τελικά να νικήσουμε**.

Η πάλη απέναντι σε πολυνομοσχέδιο και μέτρα Κεραμέως, που χτυπούν θεμελιώδη δικαιώματα, πρέπει να γίνει υπόθεση όλου του λαού!

Φοιτητικές εκλογές εν καιρώ πανδημίας: άκαιρο ερώτημα ή επίδικο πάλης;

Βύρωνας Μπαφούνης,
Φιλολογία Αθήνας

Μας βρήκε, λοιπόν, ο ιός και η καραντίνα και η ζωή μας σα να πάγωσε. Μαζί και η πολιτική (αν και αυτή ποτέ δεν μπήκε ολοκληρωτικά στον πάγο). Βγαίνοντας, όμως, από αυτή την πρωτόγνωρη κατάσταση είχαμε την ανάγκη να καταπιστούμε με όσα μας απασχολούν. Και αναρωτηθήκαμε: με τις φοιτητικές εκλογές ρε παιδιά, τι θα γίνει; Ένα ερώτημα που κάθε άλλο παρά σαν «κόλλημα» των τρελών αριστερών-παράταξιακών οφείλει να τίθεται. Μια αναγκαιότητα που δεν πάει πίσω σε σχέση με τα ερωτήματα για την εξεταστική ή την υγεία μας.

Οι φοιτητικές εκλογές είναι κάθε άλλο παρά μια συνηθισμένη εκλογική διαδικασία. Είναι μια πολιτική διαδικασία από τους φοιτητές για τους φοιτητές, οργανωμένη χωρίς την παρέμβαση του κράτους που αποσκοπεί πρώτα απ' όλα στην αποτύπωση του πολιτικού συσχετισμού στους φοιτητικούς συλλόγους, όπως αυτός διαμορφώθηκε την χρονιά που πέρασε. Πολύ πέρα από αυτό όμως, οι φοιτητικές εκλογές αποτελούν το έναυσμα για περαιτέρω συγκρότηση των φοιτητικών μαζών. Για να μπορούν οι φοιτητές οργανωμένα και συλλογικά να αντιστέκονται όταν τους κόβουν μαζικά σε εξεταστικές ή για να διεκδικούν καλύτερους όρους σπουδών, ζωής και υγείας.

Η φετινή χρονιά ήταν από πολλές απόψεις διαφορετική: την χρόνια αποσυγκρότηση της κίνησης των φοιτητών αντικατέστησε ένα σκίρτημα αγώνα, βασισμένο στις απανωτές γροθιές υπουργείου και συστήματος στα φοιτητικά και εν γένει τα δημοκρατικά δικαιώματα. Οι φοιτητές προσπάθησαν να αντιδράσουν, έκαναν γενικές συνελεύσεις, καταλήψεις και διαδηλώσεις πανελλαδικά, με τις όποιες δυσκολίες και προβληματικές ενυπήρχαν (ενδεικτικές συγκεκριμένων πολιτικών πρακτικών που κυριάρχησαν). Η πραγματικότητα του κορωνοϊού ωστόσο, απομάκρυνε τους φοιτητές από τους μαζικούς τους χώρους και τα συλλογικά τους όργανα. Βρέθηκε ο καθησαστός στο σπίτι, αδυνατώντας να απαντήσει συλλογικά και έμπρακτα σε μια σειρά προβλήματα.

Μέσα στις κατευθύνσεις της Υπ. Παιδείας και της κυβέρνησης για φέτος ήταν η εισαγωγή των ηλεκτρονικών ψηφοφοριών, η καθιέρωση ενιαίου ψηφοδελτίου στις φοιτητικές εκλογές και η θεσπίση κατάργηση των παρατάξεων. Κατεύθυνση που προωθήθηκε από διάφορες συστημικές φωνές στα Πανεπιστήμια με προτάσεις για ηλεκτρονικές συνελεύσεις. Θα αποφευχθούν υποτίθεται με αυτό τον τρόπο φαινόμενα όπως αυτά της Παντείου ή του ΟΠΑ (ΑΣΟΕΕ), όπου επί σειρά ετών η εκλογική διαδικασία μπαχαλεύεται με τους γνωστούς τρόπους και υπεύθυνους. Στοχεύουν βέβαια την πολιτική ώσμωση, τον απαραίτητο διάλογο, γιατί όχι και την (πρέπουσα, πολιτική και πολιτισμένη) αντιπαράθεση μεταξύ των διαφορετικών απόψεων.

Παράλληλα, η πανδημία αποτέλεσε καλή αφορμή για την καθιέρωση των διαφόρων «τηλέ». Τηλέ-εκπαίδευση, τηλέ-εργασία, τηλέ-Διοικητικά Συμβούλια. Ακούστηκε, λοιπόν, η άποψη να γίνουν και τηλέ-εκλογές. Είναι πάγια επιδίωξη του συστήματος να αφαιρέσει από το φοιτητικό σώμα την δυναμική που έχει όταν συνασπίζεται και παλεύει ενωμένο για τα συμφερόντά του. Γι' αυτό καλοβλέπει μια εκπαίδευση που τη λαμβάνει ο καθένας κατά μόνας και προσπαθεί να χτυπήσει τα συλλογικά όργανα των φοιτητών. Ενδεικτικό αυτής της επιδίωξης είναι ότι μια μερίδα καθηγητών έτρεξε να παινεύσει τα ηλεκτρονικά αμφιθέατρα, διότι «προστατεύουν» από τις επάρατες διαδηλώσεις και ακόμα χειρότερα, τις καταλήψεις. Λες και μέσω αυτών δεν παλεύουν οι φοιτητές για την βελτίωση και την αναβάθμιση των σπουδών τους. Η καθιέρωση του «τηλέ-» στις ζωές των φοιτητών αφήνει αρνητική παρακαταθήκη

για την προώθηση των επιδιώξεων της κυβέρνησης.

Το ζήτημα της συνδιοίκησης, της συμμετοχής των φοιτητών... δι' αντιπροσώπων στα πρυτανικά συμβούλια και στα διάφορα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου έχει απασχολήσει πολλές φορές το φοιτητικό κίνημα και τίθεται πιο επιτακτικά στις φοιτητικές εκλογές, αφού θεσμοθετήθηκε με το ν. Γαβρόγλου. Οι Αγωνιστικές Κινήσεις καταδικάζουν απεριφραστα την οποιαδήποτε συμμετοχή σε τέτοια όργανα και επισημαίνουν σαφώς σε κάθε φοιτητική εκλογική διαδικασία ότι απέχουν από οποιαδήποτε τέτοια ανάμειξη. Οι πρυτανικές αρχές που καλούν τα ΜΑΤ στις σχολές, τα συμβούλια καθηγητών που περνούν όλη την κυβερνητική επίθεση στο πανεπιστήμιο (πανηγυρισμοί για την κατάργηση του Ασύλου, στοχοποίηση αγωνιστών φοιτητών κ.α.) και όλες οι παρόμοιες δομές, μόνο σε αντιδιαστολή βρίσκονται με τα πραγματικά συμφέροντα των φοιτητών, οι οποίοι πρέπει οι ίδιοι να παλεύουν γι' αυτά. Κάποιες δυνάμεις της Αριστεράς, ενώ στην θεωρία λένε ότι συμφωνούν, στην πράξη τρέχουν πρώτοι από όλους να συμμετάσχουν στις απανταχού καθηγητικές συνελεύσεις. Συνήθως με τη δικαιολογία «να μεταφέρουμε τις αποφάσεις των συλλόγων μας», λες και χρειαζόμαστε καμία έγκριση ή καμιά συμφωνία με την Πρυτανεία για να αναλάβουν οι φοιτητές τη δική τους ξεχωριστή δράση. Το φαινόμενο αυτό έφτασε εν καιρώ πανδημίας να παράγει πολιτικές διεκδικήσεις με προσανατολισμό τη συμμετοχή των φοιτητών στις τηλε-διασκέψεις των καθηγητών και τη δυνατότητα τοποθέτησης σε αυτά. Όχι απλή νομιμοποίηση της συμμετοχής σε κάτι εντελώς ξένο από τον φοιτητή, αλλά ηλεκτρονικά και εξ αποστάσεως κιόλας.

Όστόσο, δεν είναι όλα μαύρα. Ακόμα και με μέσα στον καιρό του ιού, ακόμα και με την τρομοκρατία και την κυβερνητική-κρατική πίεση, οι φοιτητές δεν έσκυψαν το κεφάλι. Είναι χαρακτηριστική η στάση των εστιακών φοιτητών σε όλη την Ελλάδα, που διεκίκησαν το αυτονόητο δικαίωμά τους να παραμείνουν στο σπίτι τους και να μην προβούν σε άσκοπες και επικίνδυνες μετακινήσεις, την ίδια ώρα που η κυβέρνηση, για να αποφύγει την ουσιαστική λήψη μέτρων έκλεινε όλες τις εστίες και απειλούσε με διακοπή ηλεκτρικού και νερού. Μπορούν, λοιπόν,

να υπάρχουν κινητοποιήσεις και διεκδικήσεις που πετυχαίνουν επί μέρους νίκες. Ποτέ, όμως, χωρίς τους φοιτητές. Εδώ ακριβώς είναι που κολλάνε οι φοιτητικές εκλογές. Όχι για την «καρέκλα», αλλά για την πολιτική συγκρότηση των φοιτητών.

Ως σχήμα που παρεμβαίνει στη σχολές, οι Αγωνιστικές Κινήσεις επιμένουν στην κατεύθυνση ότι οι φοιτητές πρέπει άμεσα να ξαναβρεθούν στα μαζικά τους όργανα. Να γίνουν γενικές συνελεύσεις (ανοιχτοί χώροι υπάρχουν και οι αποστάσεις μπορούν να τηρηθούν), να υπάρξει συζήτηση για αυτά που πέρασαν και αυτά που θα έρθουν, να παρθούν αποφάσεις για τις κινήσεις του επόμενου διαστήματος. Τα ΔΣ πρέπει να συνεδριάζουν δια ζώσης πλέον, διατηρώντας τη σύσταση που είχαν από τις περυσινές εκλογές και με όλες τις αρμοδιότητές τους, μέχρι να υπάρξει δυνατότητα να διενεργηθούν νέες. Μια εκλογική διαδικασία «τυπική» αυτή τη περίοδο, ενώ οι φοιτητές βρίσκονταν για δύο μήνες έξω από τους μαζικούς τους χώρους, δεν θα είχε νόημα. Προφανώς δεν αποτελεί λύση η ακύρωσή τους, αλλά η μετάθεσή τους σε επόμενο χρόνο, όταν θα μπορούν να πραγματοποιηθούν δια ζώσης. Στο σήμερα χρειάζεται να συγκροτηθεί ένα φοιτητικό κίνημα ισχυρό, βγαλμένο από τους φοιτητές για να κατοχυρώνει τις διεκδικήσεις σε σπουδές-δουλειά-ελευθερίες-υγεία.

Η σημασία της δωρεάν φοιτητικής στέγης για τα παιδιά των λαϊκών στρωμάτων

Στάθης Κατσιμπίνης,
HMMY Ξάνθη

Φόροι, κόκκινα δάνεια, ανεργία και συρρίκνωση του οικογενειακού εισοδήματος ακόμα και για τις λεγόμενες μεσαίες τάξεις είναι μία κανονικότητα που προωθεί το σύστημα μέσω της επίθεσης στα δικαιώματα, ιδιαίτερα στον καιρό της κρίσης που ήρθε να ενισχύσει η πανδημία. Αν προσθέσουμε στην εξίσωση και τα έξοδα που πρέπει να κάνει ένα νοικοκυριό για να σπουδάσει τα παιδιά του, προκειμένου να βρουν μία θέση στην αγορά εργασίας, τα νούμερα που βγαίνουν είναι απαγορευτικά. Είναι το σημείο που ανοίγει η συζήτηση για την «φοιτητική μέριμνα» ή καλύτερα για τα φοιτητικά δικαιώματα. Για να σπουδάσει το παιδί του εργάτη, του μικρομεσαίου αγρότη, του φτωχού υπαλλήλου, είναι αναγκαία η πρόσβαση σε δωρεάν στέγη, σίτιση, μεταφορές. Μόνο που ιδιαίτερα στην στέγαση η «κάλυψη» επί του συνόλου των φοιτητών σε εστίες και εκμισθωμένα ξενοδοχεία είναι περίπου 3%. Βέβαια αυτοί οι αριθμοί δεν είναι πολύ καλοί στο μάτι, ιδιαίτερα όταν ισχυρίζεται κάποιος ότι στη χώρα μας έχουμε δωρεάν δημόσια παιδεία και θα έπρεπε να λέμε και ευχαριστώ γι' αυτό. Οπότε προκειμένου να γίνει «δικαίο» το σύστημα εισδοχής στις εστίες, να δικαιολογηθεί η κατάσταση και εν τέλει να περιοριστεί το δικαίωμα στέγασης, πρέπει να εισαχθούν ανταγωνιστικά κριτήρια «για να μπαίνουν αυτοί που το έχουν ανάγκη».

Για μία θέση στην εστία...

Άραγε ανάγκη στέγασης έχουν μόνο 3 στους 100 φοιτητές; Για πόσο καιρό και με τι παροχές στο δωμάτιο; Αρχικά πρέπει να αποδεχθεί το φοιτητικό σώμα ότι οι εστίες δεν είναι για όλους, αφού κάποιος έχουν την οικονομική δυνατότητα να νοικιάζουν. Είναι άρα για όσους υπάρχει δυνατότητα με βάση τα εγχώρια οικονομικά και αυτές θα δίνονται με «ταξική προτεραιότητα». Για να γίνουμε συγκεκριμένοι δημιουργείται έντεχνα μία εικόνα ότι όλοι οι φτωχοί μπαίνουν και οι «ευκατάστατοι-πλούσιοι» γκρινιάζουν που δεν μπήκαν (ή και τρώνε θέσεις), λες και ο γιος του Βαρδουγιάννη θα ήθελε να μείνει σε 10τμ εστία ή ένα παιδί μικρομεσαίας τάξης πρέπει να παραιτηθεί από την κρατική βοήθεια, έτσι ώστε αυτή να είναι προσβάσιμη στους οικονομικά ασθενέστερους.

Το δίλημμα αυτό είναι κάλπικο. Αυτό που συμβαίνει στην πραγματικότητα είναι ότι μπαίνει μία μικρή μερίδα φοιτητών και όχι όλοι όσοι το έχουν ανάγκη. Αντίστοιχα, όταν μιλάμε για το χρόνο παραμονής στις εστίες, το κατά τ' άλλα ταξικό αφήγημα πάει περίπατο. Ας υποθέσουμε ότι η αίτηση στέγασης που έκανε κάποιος έγινε δεκτή. Πέρασε όλα τα φίλτρα και τις απαιτήσεις που του έβαλε το σύστημα για να είναι δικαιούχος ενός δωματίου. Μόνο για ένα χρόνο, βέβαια, αφού δεν ξέρει αν τον επόμενο θα πεταχτεί εκτός εστιών χωρίς να έχει ολοκληρώσει τις σπουδές του. Από εκεί και πέρα ξεκινάει η επιστράτευση μίας σειράς επιχει-

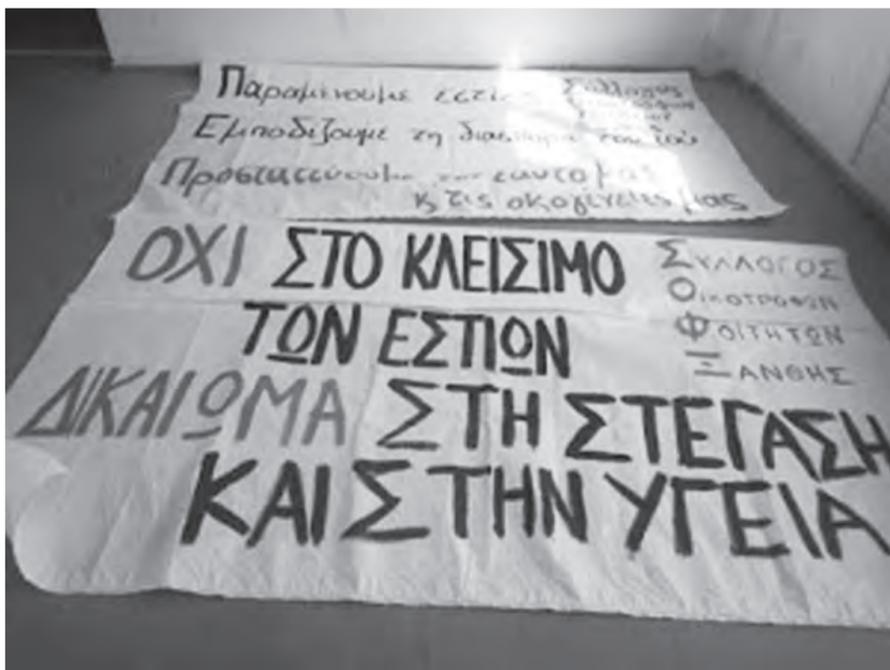
ρημάτων, για να αντιστραφεί η πραγματικότητα. Χαρακτηριστική είναι η τοποθέτηση προηγούμενης υπουργού Παιδείας, Άννας Διαμαντοπούλου που από το 2011 έλεγε: «Προτεραιότητα θα δοθεί σε φοιτητές που προέρχονται από άπορες οικογένειες, ορφανούς, φοιτητές με ειδικές ανάγκες, παιδιά πολύτεκνων οικογενειών κ.λ.π.» (...) βγάζοντας «κάποιους που έμεναν πολλά χρόνια» εννοώντας προφανώς τους πέραν του ν+2. Τα παιδιά, δηλαδή, που μέχρι χτες είχαν ανάγκη στήριξης, μάλλον τεμπέλιασαν, πλέον δεν έχουν ανάγκες, στερούν δωμάτιο από τους συμφοιτητές τους, θα έπρεπε να είχαν τελειώσει τη σχολή στα χρόνια «ενεργού» φοίτησης, ακόμα και αν δούλευαν παράλληλα. Στο αφήγημα αυτό κλείνει το μάτι και μερίδα της αριστεράς, αναπαράγοντας το «να μπουν ή να μην διωχθούν(») όσοι το έχουν ανάγκη», παραδεχόμενη έμμεσα ότι υπάρχουν και κάποιοι που δεν έχουν ανάγκες.

Εσωτερικός κανονισμός- κατάσταση δωματίων-εκκενώσεις

Βολεύει, όπως αναφέραμε, το σύστημα να κρύβεται πίσω από ένα αφήγημα ρεαλισμού (του ανταγωνισμού με προτεραιότητα την φτώχεια τους), για να δικαιολογεί τις ανισότητες μίας ταξικής εκπαίδευσης στην οποία δεν χωράνε όλοι. Κατάσταση η οποία δεν σταματάει εδώ. Επιπρόσθετα βάρη πέφτουν στις πλάτες των εστιακών φοιτητών, αφού πρέπει να γαλουχηθούν σε μία αντίληψη ότι η παραμονή τους εστίες είναι μόνιμα υπό αίρεση και κάπως χαριστική. Το πλέον κωμικό

θα έλεγε κανείς είναι η εγγύηση που απαιτείται για την παραλαβή δωματίου. Σαν να νοικιάζαν κανονικό σπίτι, τα ποσά είναι αρκετά υψηλά (έως και 200ευρώ), ενώ τα δωμάτια βρίσκονται σε εγκατάλειψη με κτήρια που έχουν να συντηρηθούν δεκαετίες και απαιτείται από τον διαμέοντα η ανακαίνισή τους. Σκουριασμένες σωληνώσεις, υγρασία, καθίζηση είναι κάποια από τα παραδείγματα για τα οποία «ευθύνονται οι προηγούμενοι διαμένοντες» και όχι η πλήρης αδιαφορία του κράτους. Αντίστοιχα, το πρόσφατο συμφωνητικό διαμονής που υπογράφει ο εστιακός πλέον, με τα ιδρύματα, συμφωνώντας με τον εσωτερικό κανονισμό των εστιών, είναι κομμένο και ραμμένο στα πρότυπα σπίτι-σχολή-σπίτι, εντατικοποίηση και καμιά κοινωνική ζωή, αφού στους κανονισμούς αρκετών εστιών απαγορεύεται μέχρι και η υποδοχή φιλικού προσώπου μετά τις 10μμ!

Οι εκκενώσεις των εστιών δεν είναι μία πρωτοτυπία που εισήχθη εν μέσω πανδημίας για υγειονομικούς λόγους. Η παραμονή στην εστία ορίζεται αυστηρά για περιόδους που διεξάγονται μαθήματα, ενώ κατά την διάρκεια των διακοπών ο φοιτητής υποχρεούται να αδειάζει το δωμάτιο γιατί τότε... δεν έχει ανάγκες. Όλα τα παραπάνω συνθέτουν μία εικόνα, που θέλει τον εστιακό χώρο οικείο, σαν το σπίτι του, αλλά να δέχεται το δωμάτιο ως μια φιλανθρωπική παραχώρηση στο οποίο είναι φιλοξενούμενος. Άλλωστε, για όποιον δεν τηρεί τον εσωτερικό κανονισμό, προβλέπεται πειθαρχικά, παρακράτηση εγγύησης έως και αποβολή από την εστία και απαγόρευση εκ νέου

υποβολής αίτησης.

ΣΔΙΤ και αναβάθμιση των εστιών

Στα πλαίσια της λεγόμενης αναβάθμισης των εστιών, προωθούνται τα ΣΔΙΤ για ανέγερση νέων κτηρίων. Όχι, δεν θαμπωνόμαστε ότι εξελίσσονται τα πράγματα στην σωστή κατεύθυνση. Γιατί προφανώς και θέλουμε να ανεγερθούν νέες εστίες και να γίνουν επισκευές στις υπάρχουσες, αλλά τι να τα κάνουμε αν πρέπει γι' αυτά οι φοιτητές να βάλουμε βαθιά το χέρι στην τσέπη; Στο κομμάτι των ΣΔΙΤ λοιπόν, κονδύλια κρατικά και ιδιωτικά αξιοποιούνται για την υλοποίηση έργων. Προφανώς και το κράτος καλείται να εξοφλήσει τον ιδιώτη με ένα ποσοστό κέρδους. Μία στενή προσέγγιση και εξήγηση της κατάστασης, θα μπορούσε να είναι η εξής: Ότι το κράτος δουλεύει για τα κέρδη των μεγαλοεργολάβων και αυτοί βρήκαν επενδυτικό πεδίο... στις εστίες. Σύμφωνα, το κράτος, ως συλλογικός καπιταλιστής, υπηρετεί την αστική τάξη. Ωστόσο, η επένδυση στις εστίες δεν στέκει από μόνο του ως στόχευση, αν λέμε ότι αυτό αποτελεί κεντρική επιδίωξη του κεφαλαίου. Υπό περιπτώσεις η ανάθεση της διαχείρισης των εστιών σε εργολάβους, μπορεί να λύνει τα χέρια των πανεπιστημιακών διοικήσεων στα πλαίσια αναζήτησης εναλλακτικών χρηματοδοτήσεων πέραν της κρατικής, αφού για παράδειγμα τα καλοκαίρια οι εστίες τις Κρήτης μπορούν να λειτουργήσουν, σαν τουριστικό κατάλυμα, με περιορισμό των δαπανών του Πανεπιστημίου στη συντήρηση και με κέρδη για τον εργολάβο. Πράγμα το οποίο δεν ισχύει σε άλλες εστίες, όπως αυτές της Ξάνθης, όπου οι υπάρχουσες εστίες δεν ενδείκνυνται για τουριστική χρήση. Η βασική επιδίωξη υλοποιείται με την εργαλειοποίηση των εργολάβων ως μοχλών πίεσης για την επιβολή ενοικίου. Τα έξοδα για να αναβαθμιστούν οι εστίες ή να ανεγερθούν νέες, απαιτούν αποζημίωση η οποία μπορεί με «βιβίσμο» τρόπο να αποσπαστεί από τους φοιτητές. Για να είμαστε δίκαιοι εδώ, ενοίκια προϋπήρχαν των εργολάβων και μάλιστα σε δημόσιες εστίες. Δεν προωθείται αντίστοιχα η ιδιωτικοποίηση των υπαρχουσών. Σε μία κατεύθυνση πιο άμεσης, καθολικής επιβολής ενοικίου σε όλες, μπορεί να συμβάλει είτε η εργολαβική διαχείριση των εστιών (με ρόλο εκμισθωτή) είτε η ανέγερση νέων «πολυτελών» κτηρίων που δεν απευθύνονται σε φοιτητές κατώτερων τάξεων, αλλά σε όποιον έχει να πληρώσει ενοίκιο, διαμορφώνοντας μία ανταποδοτική σχέση και καταργώντας την δωρεάν πρόσβαση και την έννοια του δικαιώματος.

Άσυλο-Φύλαξη-Ιδρυματοποίηση

Αρκετά συχνά ακούγονται τοποθετήσεις για το ότι η κατάργηση του ασύλου θα βοηθήσει στην πάταξη της εγκληματικότητας και της ανομίας. Οι εστίες, ως κομμάτι του ασύλου, δέχονται την ίδια συστημική προπαγάνδα. Προπαγάνδα που προσπαθεί να εκμεταλλευτεί τα υπαρκτά προβλήματα ζωής των εστιακών για να προχωρήσει την επίθεση. Μέσα σε μία κατάσταση εγκατάλειψης, πολλές φορές εκτός κοινωνικού ιστού και σε συνδυασμό με την απομόνωση των εστιακών, οι χώροι αυτοί είναι πολλές φορές έκθετοι σε μικροκλοπές αλλά και στο «σπρώξιμο» εντός τους,

ναρκομαfiών. Περιστατικά που πολλές φορές μεγεθύνονται από διάφορους καλοθελητές, αλλά παραμένουν πραγματικά. Έτσι σε διάφορες περιπτώσεις, έχουμε δει επεμβάσεις της αστυνομίας ακόμα και σε δωμάτια της εστίας, για την εξάρθρωση της τάδε σπείρας ή αντίστοιχα πιέσεις για περισσότερη φύλαξη στα κτήρια. Παράλληλα, γίνονται ένα έντεχνο τσουβάλισμα, με αυτά τα περιστατικά, των «παραβατικών» εστιακών που τάχα κάνουν υπενοκίαση ή κατάληψη δωματίων. Στο σύνολο των περιπτώσεων αυτών παρουσιάζεται ως λύση ο μεγαλύτερος έλεγχος είτε μέσω αστυνομικής φύλαξης είτε με άμεση εισοδο της αστυνομίας, προκειμένου να υπάρχει μία «ομαλή» ζωή στις εστίες και να γίνεται δικαιότερη κατανομή δωματίων αφού κάποιοι λυμαίνονται τα δωμάτια χωρίς να είναι δικαιούχοι.

Ακόμα και εδώ η επιδίωξη είναι (με μόλιχη παραπληροφόρηση), η κατάργηση του ασύλου για να τσακίσει την όποια συνδικαλιστική δράση στις εστίες, να καταργήσει την όποια ανοχή υπήρχε στην παραμονή εστιακών πέραν του ν+2 και να επιβάλει πιο σκληρούς όρους διαβίωσης στις εστίες. Αν δει κανένας και το νομικό οπλοστάσιο που υπάρχει στον εσωτερικό κανονισμό και το συμφωνητικό διαβίωσης, επιχειρείται ποινικοποίηση ακόμα και οχλήσεων, που εύκολα θα μπορούσε να θεωρηθεί η συνδικαλιστική δράση. Αντίστοιχα, σε πολλές εστίες υπάρχει σε κάθε κτήριο φύλακας που επιτρέπει ή απαγορεύει την είσοδο και μπορεί ανά πάσα στιγμή να καλέσει την αστυνομία. Εικόνες που θυμίζουν περισσότερο φυλακή παρά ελεύθερη διαμονή σε σπίτι.

Βλέψεις και κεντρική στόχευση για τις εστίες

Ποια είναι η κεντρική επιδίωξη εν τέλει για τις εστίες; Συνοψίζοντας τα παραπάνω, δεν μπορούμε παρά να καταλήξουμε στο συμπέρασμα, ότι για το σύστημα, είμαστε λίγο πολύ παρείσακτοι στις εστίες. Το δικαίωμα στέγασης δεν είναι κάτι δεδομένο ούτε αποτελεί παραχώρηση. Είναι κατάκτηση των φοιτητών. Σχέση που θέλει να ανατρέψει το σύστημα με πολλαπλές μεθόδους, εισάγοντας ταξικούς φραγμούς. Εγγυήσεις, ενοίκια, εισιτήρια, αντίτιμο στη λέσχη, δίδακτρα είναι κάποια από τα μέσα με τα οποία καθιερώνεται η έννοια της ανταποδοτικότητας και στρώνεται το έδαφος για την εδραίωση της σχέσης «όποιος πληρώνει, σπουδάζει». Στην ίδια κατεύθυνση της ανταποδοτικότητας λειτουργεί η αποσύνδεση της κρατικής

ευθύνος και η είσοδος εργολάβων προκειμένου να «λυθούν» τα προβλήματα των εστιών. Έτσι, η λεγόμενη αναβάθμιση των εστιών είναι ο τρόπος με τον οποίο ντύνεται η επίθεση στο δωρεάν. Όποιος εθελουφεί στο πόσο απαγορευτική είναι η είσοδος ενοικίου στις εστίες για τα φτωχά στρώματα και την βαφτίζει ως παράπλευρη απώλεια και όχι ως επιθυμία του συστήματος, σπέρνει καταστροφικές αυταπάτες για το ρόλο του. Αντίστοιχα πόσο λάδι βγαίνει ο καπιταλισμός αν λέμε ότι το μόνο πρόβλημα είναι τα ΣΔΙΤ και τα εργολαβικά κέρδη, υπονοώντας ότι με δημόσια ανέγερση το σύστημα δεν θα ήθελε το ενοίκιο (άρα θα εξυπηρετούσε τις φοιτητικές ανάγκες);

Η πάλη των εστιακών μαζική, πολιτική, καθημερινή

Τα καθημερινά προβλήματα των φοιτητών και η συλλογική ζωή στις εστίες, δημιουργούν στο δυναμικό αυτό, ανάγκη για συζήτηση και δράση για αξιοπρεπή διαμονή. Προβλήματα που φαντάζουν αμειψώς διαχειριστικά, αλλά στην βάση τους είναι πολιτικά. Έτσι και η συζήτηση εντός των συλλόγων οικοτρόφων πρέπει να περάσει το φράγμα του «να συζητήσουμε για το σπίτι μας» και μια συντηχιακή αντίληψη και να πάει στο ποιος φταίει, πώς διεκδικούμε, πώς συνδεόμαστε με τους υπόλοιπους φοιτητικούς συλλόγους σχολών. Είναι απαραίτητο να υπάρχει σαν δεδομένο στην συζήτηση, ότι όλο το αφιλόξενο κλίμα στις εστίες δεν είναι ατύχημα, αλλά επιδίωξη.

Για την κακή κατάσταση των συλλόγων και την αποστασιοποίηση των μελών από αυτούς, φταίει το σύστημα με την προπαγάνδα του ενάντια στον συνδικαλισμό και την οργανωμένη πάλη, αλλά όχι μόνο αυτό. Υπάρχουν βαρύτατες ευθύνες στο πώς έχει επιδράσει ο εικονικός συνδικαλισμός και η αναθετική λογική που προωθεί η κυρίαρχη αριστερά. Σε πολλές περιπτώσεις τα ΔΣ ή και αντίστοιχα οι σύλλογοι χρησιμοποιούνται για να επικυρώνουν τον τάδε ή δείνα πολιτικό σχεδιασμό της κάθε δύναμης, αδιαφορώντας για την ενεργό συμμετοχή στην πάλη της βασικής μάζας φοιτητών, καταλήγοντας να μην μπορούν να δώσουν απάντηση σε βασικά προβλήματα (πχ ζεστό νερό). Επιπρόσθετα, στην υπάρχουσα αδραναιοποίηση θα λειτουργήσει η συνδιοίκηση και η αξιοποίηση της με «εποικοδομητικές» προτάσεις. Οι εκπρόσωποι των φοιτητών σε όργανα όπως το συμβούλιο φοιτητικής μέριμνας ή η επιτροπή στέγασης, δεν μπορούν να λειτουργήσουν ενισχυτικά ή πλάι στη μαζική δράση των φοιτητών, όσο να την αντικαταστήσουν με τραπέζια «πολιτισμένου διαλόγου» και υπαταγής στο σύστημα. Είναι ζητούμενο οι σύλλογοι οικοτρόφων, με αφητηρία τα δικαιώματα του εστιακού φοιτητή σε ελεύθερη δωρεάν διαμονή, αξιοπρεπείς παροχές, να φτιάξουν ένα χώρο υποδοχής των προβληματισμών, έτσι ώστε να σπάσει η αντίληψη της ατομικής πάλης απέναντι στα καθημερινά προβλήματα και να συνδεθεί με την συνολικότερη πάλη για δωρεάν σπουδές και ζωή με δικαιώματα. Προκειμένου να είναι δεδομένο το αίτημα για εστίες για όλους, χωρίς προϋποθέσεις, ενοίκια, εξώσεις, συμφωνητικά, εκκενώσεις, με αξιοπρέπεια και ελευθερίες.

Όταν το σύστημα, με πρόσημα τη μόρφωση και τη γνώση, τσακίζει τα δικαιώματά μας

Χρυσόστομος Κακάβας,
Τεχνολόγων γεωπόνων, Άρτα
Στέφανος Νίτσας,
Μηχανικών επιστήμης υλικών, Γιάννενα

Ίσως με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο, το ξέσπασμα της πανδημίας αποκάλυψε τα σάπια θεμέλια στα οποία στέκεται το παγκόσμιο καπιταλιστικό ιμπεριαλιστικό σύστημα. Όλες οι κινήσεις στις οποίες έχει προχωρήσει από την αρχή, κινούνται σε μια προσπάθεια να φορτώσει τα βάρη που προέκυψαν στις πλάτες των λαών και της εργατικής τάξης. Εκμεταλλευόμενο την κατάσταση αυτή, το σύστημα βρήκε ευκαιρία να προχωρήσει την επίθεσή ακόμα παραπέρα. Το παρόν κείμενο δεν θα αναλύσει όλο το φάσμα της επίθεσης που ξεδιπλώνεται, αλλά θα σταθεί στην κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στην εκπαίδευση και στην επίθεση που προχωράει το σύστημα μέσα στην πανδημία αυτή.

Η εκπαίδευση στο σύστημα που ζούμε

Η εκπαίδευση δεν αποτελεί μια ουδέτερη νησίδα στον καπιταλισμό, μέσα στην οποία δίνεται αντικειμενική μόρφωση και γνώση. Αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του εποικοδομήματος, στο οποίο την κυριαρχία έχει, όπως και στην παραγωγική βάση, η άρχουσα τάξη. Ο ρόλος που καλείται να επιτελέσει στο καπιταλιστικό σύστημα, είναι να αναπαράγει την κυρίαρχη ιδεολογία και τις επιδιώξεις του συστήματος μέσα από την προβολή των αξιών και των προτύπων που οι αστοί θέλουν να διέπουν τις μάζες. Με λίγα λόγια αποσκοπεί στην διαιώνιση της εκμετάλλευσης, της ανισότητας και την εμπέδωση της «αιωνιότητας» αυτού του συστήματος. Επιπρόσθετα, η εκπαίδευση έρχεται να κατανείμει μέσα από την δομή της τους αυριανούς εργαζόμενους στην παραγωγή. Μέσα από τις βαθμίδες της, δηλαδή την πρωτοβάθμια, την δευτεροβάθμια και την τριτοβάθμια (ανάλογα με την ταξική θέση που κατέχει ο καθένας θα κατορθώσει να φτάσει και στην αντίστοιχη), διαιωνίζει την ταξική διαστρωμάτωση της κοινωνίας. Μέσω αυτής της διαδικασίας προκύπτει η αυριανή εργατική τάξη, το τεχνικό προσωπικό, οι επιστήμονες και τα διευθυντικά στελέχη.

Η επιστήμη και η γνώση ανήκουν πάντοτε στην κυρίαρχη τάξη!

Παίρνοντας υπόψη τα παραπάνω, η γνώση που παρέχεται στους χώρους του πανεπιστημίου δεν θα μπορούσε να είναι άλλη από την αστική γνώση η οποία έρχεται να υπηρετήσει ακριβώς τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και τους νόμους που τον διέπουν. Συνεπώς το περιεχόμενο της γνώσης που διδασκόμαστε κινείται προς αυτή την κατεύθυνση. Τα παραδείγματα είναι πολλά. Η παρέμβαση του συστήματος έχει κατορθώσει όχι μόνο να διαστρεβλώσει ιστορικά γεγονότα, αλλά και να ξαναγράψει την ίδια την ιστορία, με την απουσία άλλης άποψης. Η χρόνια επέμβασή του στις επιστήμες διαγράφει προοδευτικές θεωρήσεις και απόψεις, ανασύροντας θεοκρατικές και σκοταδιστικές αντιλήψεις. Επιπλέον, το σύστημα κατευθύνει την γνώση και την παραγόμενη έρευνα ανάλογα με το κέρδος στο οποίο αποσκοπεί. Ας μην ξεχνάμε ότι η ιατρική επιστήμη πολλά χρόνια τώρα ασχολείται με την παραγωγή καλλυντικών και την τελειοποίηση μεθόδων πλαστικής χειρουργικής, ενώ οι θετικές επιστήμες χρησιμοποιούνται στην πολεμική βιομηχανία. Είναι ξεκάθαρο για εμάς ότι η γνώση που επιλέγει να μας δώσει, δεν μπορεί να κινηθεί πέρα και έξω από το πλαίσιο που κάθε φορά ορίζει η άρχουσα τάξη (και τα ξένα αφεντικά της, στην περίπτωση της χώρας μας). Η πραγματική γνώση αποτελεί όπλο στα χέρια των μαζών, αφού τους επιτρέπει να δουν και να ξεκαθαρίσουν τις σχέσεις και τις υπάρχουσες αντιθέσεις που διέπουν την κοινωνία. Ακριβώς για αυτό τον λόγο το σύστημα δεν μπορεί και δεν θέλει να μορφώσει πραγματικά τον λαό. Κάτι τέτοιο θα αποτελούσε ένα βοήθημα για τις μάζες στο να αποτινάξουν από πάνω τους την εκμετάλλευση, πράγμα το οποίο θα ήταν σαν να έβαζε το ίδιο το σύστημα βόμβα στα θεμέλια που στέκεται. Να γιατί διαφωνούμε με τις προτάσεις και τα ιδεολογήματα της υπόλοιπης αριστεράς (ΕΑΑΚ, ΚΝΕ). Προτάσεις που στέκονται στη θεωρηση ότι αυτό που λείπει σήμερα από τους φοιτητές είναι η κατάκτηση της ολόπλευρης γνώσης μέσω του αστικού πανεπιστημίου

και το μόνο που πρέπει αυτοί να κάνουν είναι να την διεκδικήσουν. Ή ακόμα παραπέρα ότι η επιστήμη στον καπιταλισμό είναι ανεξάρτητη και μπορεί να χρησιμοποιηθεί προς όφελος του λαού και των αναγκών του. Οι απόψεις αυτές το μόνο που καταφέρνουν είναι να συσκοτίζουν και να αποπροσανατολίζουν την πάλη των φοιτητών παραβλέποντας ουσιαστικά σε ποιο σύστημα ζούμε.

Ο ρόλος των εξετάσεων στον καπιταλισμό

Οι εξετάσεις στο σύστημα που ζούμε δεν αποτελούν επ' ουδενί μια διαδικασία μέσα από την οποία, προάγεται η γνώση και ενισχύεται η μόρφωση του εξεταζόμενου. Όπως επίσης, κατά την άποψή μας, δεν βοηθάει στην περαιτέρω αύξηση της κριτικής σκέψης και στην καλύτερη κατανόηση του μαθήματος. Οποιοσδήποτε και σε όποια βαθμίδα έχει περάσει από διαδικασία εξεταστική, μπορεί να επιβεβαιώσει ότι αποτελεί μια ξένη προς τον μαθητή και τον φοιτητή διαδικασία, στην οποία η προσπάθεια μιας χρονιάς κρίνεται μέσα σε λίγες ώρες. Αυτό ενισχύει σαν αποτέλεσμα την απόκτηση στείρας γνώσης, το άγχος, το στρες και αυξάνει συνεχώς τον φόβο της αποτυχίας. Η θέσπιση των εξετάσεων ως μέσο προαγωγής έχει να κάνει με την προσπάθεια του συστήματος να καλλιεργήσει τον ατομικό δρόμο και να πείσει ότι η όποια αποτυχία βαραίνει αποκλειστικά τον ίδιο τον εξεταζόμενο. Αποτελεί άλλο ένα εμπόδιο και τροχοπέδη στην απόκτηση πτυχίου. Άλλωστε, το πώς θα καθοριστεί η δυσκολία και το ποσοστό επιτυχίας σε μια εξεταστική είναι ζήτημα συσχετισμού. Δηλαδή, το πόσο έχει δυνατότητα να αυθαιρετήσει ο καθηγητής και το πόσο έχουν την δυνατότητα να αντιδράσουν και να επιβάλουν τα δίκια τους οι φοιτητές.

Το δικαίωμα στη δουλειά και η κατοχύρωση επαγγελματικών δικαιωμάτων στο πτυχίο δεν χτυπιούνται λόγω «έλλιπους» γνώσης ή κατάρτισης

Κατά την άποψή μας η ποσότητα, ακόμα και η ποιότητα της γνώσης που παρέχεται και πρέπει να λάβει κάποιος για να θεωρηθεί επαρκής, αλλά και τα κριτήρια που διαμορφώνουν την εκπαιδευτική δομή και διαδικασία, όπως οι τρόποι προαγωγής και διάφορες άλλες λειτουργίες, καθορίζονται κάτω από τις εξής παραμέτρους: τον συσχετισμό και τις νίκες που κατορθώνει να κατακτάει το κίνημα συνεχώς απέναντι στο σύστημα (αντίστοιχα τις ήττες ή την υποχώρηση) και τις επιδιώξεις και τις ανάγκες της άρχουσας τάξης.

Άπειρα είναι τα παραδείγματα και οι φορές που κυβερνήσεις αναγκάστηκαν να μειώσουν την ύλη, να καταργήσουν εξετάσεις και να αλλάξουν μια σειρά από λειτουργίες στην εκπαίδευση, που μέχρι πρότινος προπαγανδίζονταν ως απαραίτητα για την μόρφωση μαθητών και φοιτητών, κάτω από την πίεση που ασκούσε η πάλη τους. Αντίστοιχα, σε περιόδους ανεργίας και έλλειψης κινήματος, οι απαιτήσεις αυξάνονται και πλασάρεται η «έλλει-

ψη κατάρτισης» σαν αίτιο για την «αποτυχία» στην εύρεση εργασίας. Επιπρόσθετα, σε περιόδους που το σύστημα χρειαζόταν άμεσα στελεχικό δυναμικό για την παραγωγή (βλέπε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης), ανέτρεπε «σταθερές» που είχε θέσει το ίδιο για την απόκτηση πτυχίου και απορροφούσε απευθείας φοιτητές στην αγορά εργασίας. Χαρακτηριστικό, επίσης, είναι το παράδειγμα ότι από τις αρχές του '90 μέχρι και το τέλος της δεκαετίας του '00, όπου στην χώρα μας συντελέστηκαν σημαντικά έργα υποδομών και δημιουργήθηκαν μια σειρά από νέες παραγωγικές μονάδες, η πλειοψηφία των αποφοίτων δεν χρειαζόταν καμία εξειδίκευση ή μεταπτυχιακό για εύρεση εργασίας.

Αυτό, ωστόσο, αρχίζει να μεταβάλλεται ως κατάσταση, ιδιαίτερα μετά το ξέσπασμα της κρίσης του 2008 και την υποχώρηση του φοιτητικού και συνολικότερα του νεολαιιστικού κινήματος. Το κεφάλαιο εφορμά με όλα του τα μέσα και ανοίγει έναν νέο γύρο επίθεσης ενάντια στην εργατική τάξη και τους λαούς. Το σύστημα προσπάθησε να στηρίξει την επίθεση αυτή μέσα από μια σειρά ιδεολογημάτων. Μπροστά στην διόγκωση της ανεργίας για τους νέους και στο νέο εργασιακό τοπίο που άρχισε να διαμορφώνεται, χρησιμοποίησε το αφήγημα της γνώσης, της εξειδίκευσης και της διαρκούς κατάρτισης. Μ' αυτόν τον τρόπο το σύστημα ήθελε να εμπεδώσει στις συνειδήσεις της νεολαίας, ότι η εργασία δεν αποτελεί δικαίωμα, αλλά ευκαιρία που μόνο μέσα από σκληρή προσπάθεια και συνεχή επιμόρφωση επιτυγχάνεται. Στα πανεπιστήμια αυτό μεταφράστηκε σε εντατικοποίηση και διαμόρφωση ασφυκτικών όρων σπουδών για τους φοιτητές. Τα τελευταία χρόνια ο δρόμος για την απόκτηση πτυχίου δυσκολεύει όλο και περισσότερο. Στο σημερινό πανεπιστήμιο έχουν θέση μόνο όσοι μπορούν να ανταπεξέλθουν σε ένα εξαντλητικό πρόγραμμα πολύωρων και υποχρεωτικών παρακολούθησεων, εργαστηρίων και συνεχών εξετάσεων, μιας και πλέον «οι καλύτεροι και οι πιο μορφωμένοι μπορούν να βρουν δουλειά».

Παράλληλα η επίθεση που ξεδιπλώνεται στο επίπεδο της εργασίας, έχει καταφέρει να τσακίσει θεμελιωμένα εργασιακά δικαιώματα, όπως το οχτάωρο, την υπογραφη συλλογικών συμβάσεων και γενικά να διαλύσει μια σειρά από κατακτήσεις που προστάτευαν τους εργαζόμενους. Την ίδια στιγμή που άνοιγε αυτή η επίθεση, το σύστημα προχώρησε σε μια σειρά από σοβαρά χτυπήματα στα πτυχία, με τα οποία χάνουν τον ενιαίο χαρακτήρα τους και παύουν να κατοχυρώνουν θέσεις δουλειάς, με αποτέλεσμα να μετατρέπονται σταδιακά σε κουρελόχαρτα. Μέσα από τις πιστωτικές μονάδες, τα σεμινάρια, τα μεταπτυχιακά προσπαθεί να συνηθίσει τους φοιτητές σε ένα συνεχές κυνήγι χαρτιών και δια βίου μάθησης, διότι το πτυχίο από μόνο του ούτε φτάνει ούτε μπορεί να κατοχυρώσει πλέον κάποιο επαγγελματικό δικαίωμα. Όσο οι φοιτητές και οι εργαζόμενοι δεν κατορθώνουν να αντισταθούν σε αυτήν την επίθεση και να αντιστρέψουν τους όρους, η κατάσταση αυτή θα συνεχίζεται και τα ιδεολογήματα αυτά θα κερδίζουν συνεχώς έδαφος.

Η (τηλε-)εκπαίδευση εν μέσω καραντίνας

Οι δύο μήνες καραντίνας διαμόρφωσαν συνθήκες εγκλεισμού και απομόνωσης στο λαϊκό παράγοντα, και με έναν πιο έντονο τρόπο στην σπουδάουσα νεολαία, η οποία αποκόπηκε πλήρως από το κοινωνικό γίνεσθαι. Η ωμή παρέμβαση του συστήματος και η πλήρης στοίχιση σύσσωμου του κυρίαρχου πολιτικού σκηνικού και των μίντια πίσω από αυτήν οδήγησαν στο προχώρημα της τηλε-εκπαίδευσης. Ένα σοβαρό προχώρημα που δεν αντήθησε από τους φοιτητές, αποδεικνύοντας την ανικανότητα της πλειοψηφίας της αριστεράς να αντιδράσει στην ατζέντα που έθετε η κυβέρνηση για την παιδεία. Μάλιστα, οι όποιες ενστάσεις υπήρχαν, στόχευαν σε προτάσεις βελτίωσης, όπως καλύτερο ίντερνετ, εξοπλισμός για όλους.

Παράλληλα, εδώ και αρκετά χρόνια έχει αποτυπωθεί, στους χώρους των πανεπιστημίων και των σχολείων, η επικράτηση αστικών απόψεων και η υποχώρηση σε μεγάλο βαθμό των όποιων προοδευτικών και αριστερών. Ο ατομικός δρόμος που προωθείται, η εντατικοποίηση των όρων σπουδών με την ταυτόχρονη εμπέδωση ιδεολογημάτων γύρω από την γνώση και τον

επιστημονισμό, έχουν διαμορφώσει μια κατάσταση στην οποία ένας νέος άνθρωπος καλείται από πολύ μικρή ηλικία να αναλώνεται σε ένα συνεχές κυνήγι προσόντων, ώστε να μπορέσει και αυτός να διεκδικήσει μια θέση στον ήλιο, μπροστά στο μαύρο εργασιακό μέλλον που τον περιμένει. Λογικό και επόμενο ήταν αυτό να εκφραστεί και στα τηλεμαθήματα, τη στιγμή, μάλιστα, που η κατάσταση για την νεολαία συνεχώς δυσχεραινόταν από τις επιπτώσεις της πανδημίας. Η νεολαία μπροστά στις πιέσεις που δεχόταν προσπαθούσε με κάθε τρόπο να μην μείνει πίσω από την εκπαιδευτική διαδικασία, επειδή συνεχώς ένιωθε και -μες στην πανδημία ακόμα περισσότερο- νιώθει να αποκλείεται από αυτή. Εκεί λοιπόν κατά την άποψή μας οφείλεται και το γεγονός ότι η συμμετοχή ήταν αρκετά μεγάλη.

Η «επιστροφή στην κανονικότητα» περνάει και μέσα από τα πανεπιστήμια

Η απόφαση για επανεκκίνηση της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο από τα κέντρα του συστήματος, οδήγησε σε «σταδιακή» άρση των απαγορεύσεων και επαναιετοποίησης τομέων της οικονομίας. Η αντίστροφη μέτρηση για το άνοιγμα συνόρων μιας σειράς χωρών που τα είχαν κλείσει λόγω της καραντίνας, μπήκε μπροστά. Ο πόλεμος που διεξαγόταν με τον «αόρατο εχθρό», ξαφνικά άρχισε δήμε να εκλείπει. Μια σειρά επιστημονικά δεδομένα που κυριαρχούσαν την προηγούμενη περίοδο ανατράπηκαν χωρίς καμία ιδιαίτερη εξήγηση, χάριν της «επιστροφής στην κανονικότητα». Ο ιός όμως δεν σταμάτησε να υπάρχει και μάλιστα δεν έχει δοθεί κανένα εχέγγυο ότι οι λαοί δεν κινδυνεύουν πια από αυτόν. Την ίδια στιγμή, τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και στην χώρα μας, δεν έχει παρθεί κανένα ουσιαστικό μέτρο ενίσχυσης του δημόσιου συστήματος υγείας.

Μέσα σε αυτό το πνεύμα απότομης «επιστροφής στην κανονικότητα», εντάχθηκε και η εκπαίδευση: μαθητές κλήθηκαν να πάνε στα σχολεία τους, φοιτητές να παρακολουθήσουν κλινικές - εργαστήρια και να προετοιμαστούν για εξεταστικές.

Εξεταστική... εν μέσω πανδημίας;

Αραγε, υπάρχουν οι όροι να δοθεί εξεταστική; Κατά την άποψή μας αποτελεί μια ρητορική ερώτηση, με την απάντηση να είναι προδικασμένη. ΟΧΙ! Ωστόσο, ας εξηγηθούμε. Μέσα σε όλη αυτήν την πρωτόγνωρη κατάσταση που ζούμε, που όλη η καθημερινότητα έχει ανατραπεί και όλα έχουν αλλάξει, που ένας πλανήτης ολόκληρος δεν μπορεί να προβλέψει τι μέλλει γενέσθαι, είναι αδύνατο η κυβέρνηση και το καθηγητικό κατεστημένο να προσπαθούν

να αντιστρέψουν όλο αυτό που βιώσαμε και συνεχίζουμε να βιώνουμε καλώντας μας να δώσουμε εξεταστική, σαν να μην έχει συμβεί τίποτα από όλα αυτά. Σε μια περίοδο μάλιστα που η πλειοψηφία των φοιτητών ακόμα μετράει τις πληγές της από τις επιπτώσεις της πανδημίας.

Επιπρόσθετα, το μεγαλύτερο μέρος της ύλης δεν έχει προχωρήσει, εφόσον τα πανεπιστήμια είναι κλειστά εδώ και πάνω από δύο μήνες. Η τοποθέτηση περί κάλυψής της μέσω τηλεμαθημάτων είναι απλά γελοία. Οι πλατφόρμες διεξαγωγής τους συνεχώς εμφάνιζαν προβλήματα και έπεφταν, οι ίδιοι οι καθηγητές παραδέχονταν ότι η ύλη στην ουσία δεν έχει προχωρήσει, την ίδια στιγμή που αρκετά μαθήματα δεν έχουν γίνει καν. Επίσης, η αποδοχή των τηλεμαθημάτων ισοδυναμεί με αποδοχή των σοβαρών ταξικών ανισοτήτων που υπάρχουν στην τηλεκατάρτιση, με βάση το ότι δεν έχουν όλοι πρόσβαση σε Η/Υ και ίντερνετ.

Όσον αφορά τα εργαστήρια και τις εξετάσεις που λένε ότι μπορεί να δοθούν δια ζώσης, αρκεί μια και μόνο ματιά στα μέτρα προστασίας που θα παρθούν, τα οποία είναι ανύπαρκτα. Κανένας δεν μπορεί να εγγυηθεί την υγειονομική ασφάλεια των φοιτητών, εφόσον δεν συζητιέται καν η διεξαγωγή τεστ και η παροχή μέσων ατομικής προστασίας στους εξεταζόμενους.

Μύρισε το σφαγείο μας... εξεταστική!

Στην πλειοψηφία των σχολών έχει εξαγγελθεί ότι θα γίνουν εξ αποστάσεως εξεταστικές. Όλα δείχνουν ότι αυτές θα αποτελέσουν σφαγείο και θα οδηγήσουν σε ωμό αποκλεισμό χιλιάδων φοιτητών, κυρίως από τα φτωχά και λαϊκά στρώματα, οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση σε υπολογιστή και σε όλα τα υπόλοιπα μέσα που χρειάζονται. Ο τρόπος που περπάτησε η τηλεκατάρτιση μας έχει ήδη εφοδιάσει με αρκετά παραδείγματα. Τα φαινόμενα της καθηγητικής αυθαιρεσίας αυξήθηκαν και η μέθοδος διεξαγωγής των μαθημάτων δυσκόλεψε.

Παράλληλα, τα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί δείχνουν ότι και σε όσες εξεταστικές γίνονται δια ζώσης, η κατάσταση δεν θα είναι καλύτερη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Μαθηματικό στο ΕΚΠΑ, όπου το υγειονομικό μέτρο που εξήγγειλε καθηγητής είναι... μηδενισμός όποιου δεν φέρει τη μάσκα του και ασφυκτική μείωση του χρόνου της εξέτασης. Όποιος και αν είναι ο τρόπος εξέτασης, η ύλη παραμένει απροσδιόριστη και έχει αφαιρεθεί

στις ορέξεις του κάθε καθηγητή. Την στιγμή που γράφεται αυτό το κείμενο, βρισκόμαστε λίγες εβδομάδες πριν την ανακοινωμένη ημερομηνία έναρξης των εξετάσεων και ακόμα δεν έχει δοθεί καμία οδηγία για τον τρόπο διεξαγωγής τους, ούτε και έχει ανακοινωθεί το πρόγραμμα της εξεταστικής. Το μόνο βέβαιο είναι ότι οι εξεταστικές προβλέπεται να τραβήξουν μέχρι και τον Αύγουστο. Επίσης, η πλειοψηφία των φοιτητών δεν έχει λάβει ακόμα τα συγγράμματα.

Είναι ξεκάθαρο ότι πάνε να πειραματιστούν πάνω στις πλάτες μας. Γελοίοι είναι, επίσης, οι τοποθετήσεις που κάνουν λόγο ότι η συγκεκριμένη εξεταστική θα είναι πιο εύκολη από τις άλλες. Ήδη υπάρχουν δείγματα σε σχολές για την «ευκολία», όπως ανακοίνωση προφορικών εξετάσεων μια ή δύο βδομάδες πριν, σε σχολές του ΑΠΘ. Δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο, ωστόσο, ένα μικρό ποσοστό επιτυχίας να υπάρξει για εξηγητήρησι την νομιμοποίηση τους.

Η νομιμοποίηση αυτής της εξεταστικής, θα αποτελέσει ήττα και αρνητική παρακαταθήκη για τους φοιτητές. Η τηλεκατάρτιση και όλα όσα απορρέουν από αυτή, παρόλο που παρουσιάζεται ως μια επιλογή η οποία πάρθηκε κάτω από τις συνθήκες έκτακτης ανάγκης που διαμόρφωσε ο COVID-19, δεν είναι κάτι καινούργιο. Αποτελεί έναν χρόνιο και διακαή πόθο του συστήματος και μέσω αυτής, έρχεται να υλοποιήσει μια σειρά από άλλα χτυπήματα. Ο «εκσυγχρονισμός» της εκπαίδευσης όπως τον αποκαλούν, έχει χρησιμοποιηθεί σε μια σειρά από χώρες, για να μπαλώσει και να καλύψει κενά που υπάρχουν σε προσωπικό και εκπαιδευτικές δομές και χτυπάει ακόμα περαιτέρω την ισότιμη πρόσβαση των φοιτητών και μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Παράλληλα, οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες που στήνονται στα πανεπιστήμια δεν αφορούν μόνο το ζήτημα των μαθημάτων. Έρχονται να αμφισβητήσουν τις ζωντανές δημοκρατικές διαδικασίες των φοιτητών και την δυνατότητα τους να οργανώνονται. Ας μην ξεχνάμε τις προσπάθειες που γίνονται ένα προηγούμενο διάστημα για online ψηφοφορίες και ηλεκτρονικές συνελεύσεις. Με βάση τα παραπάνω, οι Αγωνιστικές Κινήσεις καλούν τους φοιτητές να μην νομιμοποιήσουν καμία τέτοια διαδικασία και να παλέψουν να θεωρηθεί το εξάμηνο λήξαν και όλα τα μαθήματα, τα εργαστήρια και οι κλινικές που του αντιστοιχούν, να θεωρηθούν διαγμένα και να κατοχυρωθούν.

Η κρίση του κορονοϊού και τα καθήκοντά μας

Εδώ και μερικούς μήνες βιώνουμε κάτι που νομίζαμε ότι ανήκει μόνο στα βιβλία ιστορίας ή στις ταινίες επιστημονικής φαντασίας. Η πανδημία έβγαλε στη φόρα το πιο σάπιο πρόσωπο του συστήματος οξύνοντας όλες τις αντιθέσεις που το διαπερνούν. Το αφιέρωμά μας προσπαθεί να δώσει, στο μέτρο του δυνατού, μια πλήρη περιγραφή της νέας κατάστασης και των προκλήσεων που θέτει στο λαό και τη νεολαία.

των Γιάννη Γαλανή, Ιατρική Αθήνας
και Θωμά Ντίντα, Νομική Θεσσαλονίκης

Ποια η προέλευση του ιού και ποια τα αίτια της εξάπλωσής του;

Αν και δε θα γίνουν προς το παρόν γνωστές όλες οι λεπτομέρειες, μπορούμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα. Οι κορονοϊοί έχουν προκαλέσει άλλες δύο μεγάλες επιδημίες στο παρελθόν (SARS και MERS) και έχουν ζωική προέλευση (συγκεκριμένα από τις νυχτερίδες). Η επέκταση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στα βάθη των οικοσυστημάτων και η επακόλουθη καταστροφή τους, φέρνει σε πιο κοντινή επαφή πολλά άγρια είδη με τον άνθρωπο. Κάποια είδη μεταναστεύουν κοντά σε οικισμούς, γιατί χάνουν το περιβάλλον τους, άλλα υπερπληθαίνουν και άλλα μειώνονται σε αριθμό, γιατί αλλάζουν οι συνθήκες. Το εμπόριο άγριων ζώων τα μεταφέρει σε κάθε γωνιά του πλανήτη και φέρνει σε κοντινή απόσταση είδη που δε θα συναντιόντουσαν ποτέ στη φύση. Κάπως έτσι φαίνεται ότι έγινε και η μετάδοση σε κάποιους πρώτους ασθενείς στην επαρχία Wuhan της Κίνας. **Η καπιταλιστική εκμετάλλευση της φύσης γεννά συχνά-πυκνά τέτοιες ασθένειες σε ανθρώπους ή ζώα (βλ. νόσος τρελών αγελάδων κ.α.).** Αυτό αποκρύπτουν οι κάθε λογής θεωρίες συνωμοσίας που κυκλοφορούν. Το σύστημα δεν είναι ούτε τόσο παντοδύναμο ώστε να καθυποτάξει πλήρως τις λαϊκές μάζες με πραγματικές ή φανταστικές απειλές, ούτε έχουν οικοδομηθεί εντός του όρου για πόλεμο παγκόσμιας κλίμακας (πόσο μάλλον με βιολογικά όπλα).

Ο βασιλιάς είναι όντως γυμνός. Το σύστημα που έχει φέρει το «τέλος της ιστορίας» και καλπάζει χωρίς αντίπαλο, κατατροπώνεται από έναν «αόρατο εχθρό», παρ' ότι μας έλεγε ότι τέτοιες επιδημίες ευδοκίμουν μόνο στον «τρίτο κόσμο». Η πορεία επέκτασης της νόσου είναι αποκαλυπτική. Αυτή δεν ακολούθησε τα προσφυγικά-μεταναστευτικά ρεύματα, όπως πρόβλεπαν οι φασίστες. Αντίθετα, σχετίστηκε στενά με τις ροές εμπορευμάτων και τουριστών, ενώ ο εσωτερικός για κάθε χώρα δείκτης μετάδοσης καθορίστηκε σημαντικά από τη συγκέντρωση λαού και εργατών σε χώρους παραγωγής, ΜΜΜ και αλλού. Έτσι, η Ελλάδα ήταν «τυχερή», αφού ούτε μεγάλη βιομηχανία έχει ούτε χειμερινό τουρισμό, αντίθετα με τη ρημαγμένη βόρεια Ιταλία. Αντίστοιχα βλέπει κανείς τη χαμηλή ή καθυστερημένη έναρξη της επιδημίας σε χώρες πολύ χαμηλού

επιπέδου ανάπτυξης, παρ' ότι έχουν μονάχα στοιχειώδη συστήματα υγείας. Ας έχουμε αυτά υπόψη όταν ακούμε δηλώσεις για την «επιτυχία» της κυβέρνησης. Παρ' ότι οι πρώτοι που επλήγησαν χρονικά από CoViD-19 προέρχονταν από προνομιώδη στρώματα που ταξίδευαν στο εξωτερικό, σύντομα φάνηκε η «ταξική προτίμηση» του ιού. Όσοι στοιβάζονται σε μεγαλουπόλεις και χώρους δουλειάς, όσοι δε μπορούν να αγοράσουν επαρκή μέσα προφύλαξης και όσοι δεν έχουν πρόσβαση σε δομές περιθάλψης έχουν πολύ μεγαλύτερη πιθανότητα να νοσήσουν και να πεθάνουν.

Μπορούσε να είναι προετοιμασμένη η ανθρωπότητα απέναντι στην πανδημία;

Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή η πανδημία δεν είναι η πρώτη στην ανθρώπινη ιστορία και ότι αρκετοί ειδικοί έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου για νέες πανδημίες τα τελευταία χρόνια κυρίως λόγω του Ebola στην Αφρική. Όλα αυτά ήταν εν γνώσει των κρατών και άλλων αστικών φορέων (το αμερικανικό κέντρο ελέγχου νοσημάτων έκανε ασκήσεις με ανάλογα σενάρια επιδημιών σχεδόν κάθε χρόνο), αλλά επέλεξαν να τα αγνοήσουν. Το σύστημα πολύ απλά δεν έβλεπε κέρδος στην προετοιμασία του για ένα τέτοιο γεγονός, ενώ χαρακτηριστική ήταν η καθυστέρηση όλων των κυβερνήσεων στην αντιμετώπιση της πανδημίας. Τα συστήματα υγείας που είχε ανακαστεί να χτίσει ο καπιταλισμός κάτω από την πίεση του κινήματος και του αντίπαλου σοσιαλιστικού δέους αποσυντέθηκαν την τελευταία τριακονταετία και ειδικά μετά την κρίση του 2008. Πολύ χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα της Κίνας που «άνοιξε» σταδιακά την οικονομία της μετά το 1980, αλλά και των Σκανδιναβικών χωρών, τη γη της επαγγελίας για τη σοσιαλδημοκρατία, για να μη μιλήσουμε για τις ΗΠΑ, όπου ανέκαθεν άφηναν τους ανασφάλιστους να πεθάνουν έξω από τα επείγοντα. Στη χώρα μας τα χρόνια των μνημονίων έφεραν κλείσιμο νοσοκομείων, αύξηση του κόστους για την υγεία και υποβάθμιση των υπηρεσιών, ενώ δεκάδες χιλιάδες γιατροί μετανάστευσαν προς την Ευρώπη και τη Β. Αμερική. Η ευθύνη δε βαραινεί άλλον από τις κυβερνήσεις ΝΔ-ΣΥΡΙΖΑ-ΠΑΣΟΚ και τα αρκτικά των ΕΕ-ΔΝΤ.

Η ανοσία της αγέλης και το κοκούνινγκ

Σε κάθε χώρα επιλέγεται ένας τρόπος απάντησης στον ιό ανάλογος των δεδομένων που προκύπτουν από την παραγωγή και την ταξική πάλη. Γενικός κανόνας ήταν η άρνηση ουσιαστικής ενίσχυσης των συστημάτων υγείας με χαρακτήρα ελεύθερης πρόσβασης για τους λαούς και η επιβολή απαγόρευσης κυκλοφορίας. Έτσι δόθηκαν οι πρώτες «ανάσες». Η κοινωνική αποστασιοποίηση, φυσικά, δεν ίσχυσε όπου έθετε σε κίνδυνο την απόσπαση υπεραξίας από τους εργάτες (βιομηχανία, οικοδομή, γεωργία-κτηνοτροφία, ναυτιλία κλπ), ενώ η σταδιακή άρση της καραντίνας γίνεται, γιατί θίχτηκαν κομμάτια του κεφαλαίου και τα κράτη δε μπορούν να τους στηρίξουν άλλο. Τα δε πιο περιθωριοποιημένα κομμάτια της κοινωνίας (πρόσφυγες-μετανάστες, άστεγοι, φυλακισμένοι) στοιβάζονται χωρίς ίχνος μέτρων προστασίας. Το πρώτο επιδημικό κύμα αντιμετωπίστηκε με αστυνομοκρατία και πρόστιμα, με τις γενναίες προσπάθειες του υγειονομικού προσωπικού και, πάνω απ' όλα, με το αίσθημα αυτοσυντήρησης του λαού που δεν ήθελε να πέσει στα χέρια του συστήματος υγείας. Η αρνητική εμπειρία που έχουμε όλοι από πολύωρη αναμονή στα επείγοντα, τα φακελάκια, τα υποστελεχωμένα και υποεξοπλισμένα νοσοκομεία κάθε άλλο παρά εμπιστοσύνη εμπνέει.

Η περίφημη «ανοσία της αγέλης» δοκιμάστηκε αρχικά σε κάποιες χώρες, αλλά εγκαταλείφθηκε ως βασική στρατηγική επειδή θα έφερνε στα πρόθυρα της κατάρρευσης τα νοσοκομεία. Εξακολουθεί, όμως, να αποτελεί συμπλήρωμα της κρατικής πολιτικής, καθώς δίνει τη δυνατότητα συνέχισης της παραγωγής και του εμπορίου, ενώ είναι γνωστό ότι μάλλον δε θα υπάρχει αξιόπιστο εμβόλιο για τους επόμενους μήνες.

Πόσο απολίτικο είναι οι επιστήμονες του συστήματος;

Μέσα σε αυτή τη συγκυρία πολύς λόγος έγινε και για την επιστήμη και την ιατρική. Όσο μας αφορά, δε βλέπουμε κάποια αλλαγή στο χαρακτήρα τους, δηλαδή το ρόλο τους ως κομμάτι του εποικοδομήματος. Είναι υποταγμένες στις σχέσεις παραγωγής και στην πολιτική εξουσία. Ανάμεσα στις εταιρείες και τα (ιμπεριαλιστικά ως επί το πλείστον) κράτη που φτιάχνουν εμβόλια, φάρμακα και άλλα μέσα πρόληψης και θεραπείας κυριαρχεί αδυσώπητος ανταγωνισμός και όχι συνεργασία. Ακόμα και η άγνοια που υπήρχε για το νέο ιό εξηγείται κατά βάση από τη σχετική αδιαφορία του συστήματος για αντίστοιχες λοιμώξεις, μιας και εκείνες δεν ανάγκαζαν την οικονομία να «φρενάρει», ενώ συνήθως χτυπούσαν φτωχές χώρες όπου δε θα υπήρχε συμφέρον στην πώληση εμβολίων και φαρμάκων. Οι επιτροπές ειδικών που ανέλαβαν συμβουλευτικό ρόλο προς τα κράτη πάντα δρουν με οικονομικά και πολιτικά κριτήρια. Χαρακτηριστικές είναι οι αντιφάσεις και παλινωδίες που παρατηρούνται όλο αυτό το διάστημα σχετικά με τα κριτήρια για τεστ και εισαγωγή στο νοσοκομείο, για τη λειτουργία των σχολείων, τις μάσκες, τις δομές προσφύγων κ.α.. Οι κυβερνήσεις ζητάνε τρόπους να διαχειριστούν με ανώδυνο πολιτικά και οικονομικά τρόπο την πανδημία και οι ειδικοί προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Ρόλο παίζουν και στην επικοινωνιακή διαχείριση της κατάστασης, προσδίδοντας ένα χαρακτήρα ουδετερότητας και αντικειμενικότητας στα μέτρα που παίρνονται.

Ο κορονοϊός έφερε την οικονομική κρίση;

Μια σειρά από επιφανή στελέχη του καπιταλισμού κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τα κρισιακά φαινόμενα που παρατηρούνται στην οικονομία. Όμως, η κρίση της καπιταλιστικής οικονομίας δεν είναι ένα αταξικό δεινό που πέφτει από τον ουρανό. Κρίση για το σύστημα σημαίνει μη δυνατότητα άντλησης του μέγιστου κέρδους προς όφελος του κεφαλαίου. Και το κέρδος είναι ο πυλώνας πάνω στον οποίο βασίζει το καπιταλιστικό σύστημα όλη του την οικονομία.

Άραγε γιατί το σύστημα αδυνατεί να κερδοφορήσει στο βαθμό που θα το ήθελε; Και μάλιστα σήμερα που δεν έχει απέναντι του συγκροτημένο τον εχθρό-λαό; Την απάντηση σε αυτό το ερώτημα δεν μπορεί να τη δώσει αποκλειστικά η εμφάνιση του κορονοϊού.

Γενικά χαρακτηριστικά των καπιταλιστικών κρίσεων

Η κρίση του καπιταλιστικού συστήματος πηγάζει από το γεγονός πως, ενώ αυτό βασίζεται σε παραγωγικές δυνάμεις με κοινωνικό χαρακτήρα, είναι δομημένο προκειμένου να εξυπηρετεί την ιδιοποίηση των παραγόμενων προϊόντων από τους καπιταλιστές. Με άλλα λόγια, η ρίζα της κρίσης είναι ότι σε ένα εργοστάσιο μπορεί να δουλεύουν και 1.000 άτομα αλλά αυτοί δουλεύουν αποκλειστικά προς όφελος του αφεντικού τους.

Αυτό έχει συγκεκριμένα αποτελέσματα. Εν αρχή, η οικονομία της κοινωνίας δεν οργανώνεται με βάση κάποιο κεντρικό σχεδιασμό ο οποίος πηγάζει από την ίδια και εξυπηρετεί της ανάγκες της, αλλά επικρατεί ένα πεδίο πλήρους αναρχίας. Η αναρχία στην παραγωγή, σε συνδυασμό με την επιδίωξη του μέγιστου κέρδους από κάθε καπιταλιστή, φέρνει ανταγωνισμό. Ο συνδυασμός των παραπάνω παραγόντων οδηγεί στην υπερπαραγωγή προϊόντων. Αλλά μιας που η κοινωνία έχει πεπερασμένη δυνατότητα αγοράς, και άρα ολοκλήρωσης του κύκλου της κερδοφορίας του κεφαλαίου, η υπερπαραγωγή οδηγεί στην υπερσυσώρευση προϊόντων και κεφαλαίων που δεν επανενδύονται, αφού δεν μπορούν να οδηγήσουν με ασφάλεια σε κερδοφορία.

Κατ' αυτό τον τρόπο ο κινητήριος μοχλός του κέρδους καταλήγει να γίνεται ο ίδιος άμμος στα γρανάζια της καπιταλιστικής οικονομίας. Πράγμα που δημιουργεί προβλήματα σε όλο το φάσμα της, από την παραγωγή έως και την προσφορά.

Πως αντιμετωπίζει το σύστημα την κρίση του;

Η πιο άμεση πολιτική αντιμετώπισης των κενών κερδοφορίας εκ μέρους του συστήματος είναι η επίθεση στα δικαιώματα της εργατικής τάξης και του λαού. Η επίθεση αυτή έχει σκοπό να μεγαλώσει το μερίδιο της πίτας που καταλήγει στα χέρια του

κεφαλαίου. Δεν διστάζει να δημιουργήσει και μη βιώσιμες συνθήκες για μεγάλο μέρος πληθυσμού. Άλλωστε υπό το πρίσμα του κεφαλαίου, η αξία του ανθρώπου συναρτάται με το κατά πόσο αυτός μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κερδοφορία του. Όταν δεν έχει κάτι να προσφέρει στο κέρδος, πετιέται στον κάλαθο των αχρήστων. Όπως πετιούνται και τα προϊόντα που, παρόλο που έχουν παραχθεί, δεν μπορούν να διατεθούν με κερδοφόρους όρους προς πώληση. Όμως, η καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων και πάλι δεν λύνει το ζήτημα. Περισσότερο το πολλαπλασιάζει, αφού οι εργαζόμενοι έχουν την ιδιότητα να είναι σε μεγάλη κλίμακα και οι ... αγοραστές, και άρα οι υλοποιητές του κέρδους. Μένει λοιπόν ένας τρόπος να αντιμετωπίσουν οι καπιταλιστές την κρίση. Να τη μεταφέρουν στον αντίπαλο καπιταλιστή. Στην εποχή του ιμπεριαλισμού, αυτό σημαίνει πως οι συναρθρωμένες σε έθνη-κράτη αστικές τάξεις ανταγωνίζονται για να διευρύνουν το πεδίο κερδοφορίας τους. Μεταξύ αυτών βασιλεύουν οι ιμπεριαλιστικές αστικές τάξεις. Αυτές απομυζούν όσο περισσότερο πλούτο μπορούν από τις εξαρτημένες σε αυτές χώρες, ενώ επιπλέον προσπαθούν συνεχώς να αρπάξουν η μία τα χωράφια της άλλης. Κατ' αυτόν τον τρόπο η κρίση οδηγεί στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο. Ακόμη και γενικευμένου τύπου, όπως φανερώνει η ιστορία των δύο παγκοσμίων πολέμων.

Που βρισκόμασταν πριν την πανδημία

Οικονομικοί αναλυτές εδώ και καιρό προειδοποιούσαν για ένα «κραχ» μεγαλύτερο και από αυτό του 2008. Το κεφάλαιο προσπαθώντας να ρεφάρει τη χασούρα του είχε ήδη οδηγήσει τις λαϊκές μάζες παγκόσμια σε πολύ χειρότερο βιοτικό επίπεδο σε σχέση με το παρελθόν. Η κερδοφορία του εδώ και καιρό έχει φτάσει στα τάρταρα. Χαρακτηριστικό προς αυτό είναι πως ο λόγος του παγκόσμιου χρέους σε σχέση με το παγκόσμιο ΑΕΠ, το 2019 ανήλθε σε 322%. Το ποσοστό αυτό το 2008, ήταν 174%...

Κοντολογίς, οι αστικές τάξεις έχουν οδηγήσει τον πλανήτη να χρωστάει τρεις φορές την παγκόσμια παραγωγή, ευρισκόμενες παράλληλα σε έναν αδυσώπητο ανταγωνισμό για το ποιος θα κερδίσει περισσότερα από αυτό το μελλοντικό και αβέβαιο 322%, με καμία να μην είναι διατεθειμένη να παραιτηθεί από τα κέρδη της.

Πάνω στη βάση του σκληρότατου αυτού ανταγωνισμού μεγεθύνονται τα ήδη υπαρκτά εμπόδια που θέτει κάθε παίκτης στην κερδοφορία του άλλου (π.χ. δασμοί, φόροι, τελωνειακές δεσμεύσεις κ.ά). Είναι η κρίση που οδήγησε τις Η.Π.Α. και την Κίνα σε αυτό που ονομάστηκε «εμπορικός πόλεμος». Ο πολλαπλασιασμός και η ένταση των πολεμικών εστιών τα τελευταία χρόνια (Συρία, Ιράν, Β.Κορέα, Βενεζουέλα κ.ά) δεν υπήρξε παρά η γεωπολιτική έκφραση του ανταγωνισμού για κέρδος.

Ο καταλύτης του κορονοϊού

Φυσικά η πανδημία έχει οξύνει τα παραπάνω προβλήματα σε νέα επίπεδα. Το γενικό lock down επέδρασε στα επίπεδα παραγωγής, αλλά πολύ περισσότερο βύθισε την αγορά προϊόντων και άρα την καπιταλιστική κερδοφορία. Το ήδη μειωμένο σε έκταση παγκόσμιο εμπόριο περιορίζεται παραπέρα, και όχι καθαρά για λόγους «μη εξάπλωσης» του ιού. Οι κυβερνήσεις προσπαθούν να σώσουν με παροχή κεφαλαίων μεγάλες επιχειρήσεις, φουσκώνοντας τα δημόσια χρέη. Αυτά τα δεδομένα σε συνδυασμό με την απειλή του ιού για τις ζωές χιλιάδων, φανερώνουν πως δημιουργείται μια κρίση όχι με στενά οικονομικό ή υγειονομικό πρόσημο, αλλά μια κρίση συνολικά πολιτικού χαρακτήρα που επηρεάζει όλο το φάσμα της ζωής και της προοπτικής μας.

Η σημερινή φάση και η προοπτική των πραγμάτων

Είναι φανερό πως καμία ιμπεριαλιστική ή εξαρτημένη δύναμη δεν έχει την όρεξη να φορτωθεί τα σπασμένα του κορονοϊού. Σε έναν κόσμο σπαρασσόμενο από αντιθέσεις, η πανδημία δεν οδηγεί σε αμβλύνοση,

όξυνση των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων και μεταφορά της έντασης στο πεδίο της γεωπολιτικής. Από αυτή την άποψη, η είδηση για την σύλληψη αμερικάνων πρακτόρων οι οποίοι προσπάθησαν να εισέλθουν στη Βενεζουέλα είναι ενδεικτική της φοράς των πραγμάτων. Όπως επίσης, αποκαλυπτικό είναι το γεγονός πως οι πολεμικές αντιπαραθέσεις και το ματοκύλισμα των λαών στη Μέση Ανατολή και αλλού, όχι μόνο δεν πάγωσαν εν μέσω πανδημίας, αλλά σήμερα με την επιστροφή στην «κανονικότητα» γίνονται φανερές διαδικασίες περαιτέρω όξυνσης μιας σειράς γεωπολιτικών μετώπων από όλους τους παίκτες (Βαλκάνια, Συριακό, Λιβύη κ.ά.)

Δρομολογείται πρωτόγνωρη επίθεση στα λαϊκά δικαιώματα

Το κραχ του 2008 υπήρξε η αρχή μιας διαδικασίας επέλασης του κεφαλαίου παγκοσμίως, η οποία οδήγησε σε διάλυση κοινωνικών συμβολαίων και σε διαμόρφωση άθλιων συνθηκών διαβίωσης. Χωρίς να μπορούν να γίνουν καθαρές συγκρίσεις, φαίνεται πως η κρίση του κορονοϊού δρομολογεί μια επίθεση αντίστοιχου, μπορεί και μεγαλύτερου βεληνεκούς. Υπό το πρόσχημα της «έκτακτης ανάγκης» το κεφάλαιο παγκόσμια προσπαθεί να μετακυλίσει το κόστος της κρίσης στις πλάτες των λαών, διαλύοντας κατακτήσεις ολόκληρου αιώνα.

Τον Απρίλιο καταγράφηκαν στις Η.Π.Α. 20,5 εκατομμύρια άνεργοι. Την πρώτη εβδομάδα του lock down στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον Υπουργό Εργασίας, πραγματοποιήθηκαν 40.000 απολύσεις, ενώ ο αριθμός αυτός σίγουρα δεν περιλαμβάνει όσους δουλεύουν μαύρα ή με σύμβαση ορισμένου χρόνου «που δεν ανανεώθηκε». Τα πράγματα αναμένεται να γίνουν χειρότερα για χιλιάδες εργαζόμενους που περίμεναν την καλοκαιρινή σεζόν για να εξασφαλίσουν τα προς το ζην, αφού παρά τα κυβερνητικά αφηγήματα, η «βαριά βιομηχανία» της χώρας θα πληγεί.

Μπροστά στα δεδομένα αυτά, η κυβέρνηση της ΝΔ με την πλήρη στην πραγματικότητα σύμπλευση όλων των αστικών κομμάτων, διαμορφώνει με Π.Ν.Π. όρους πλήρους ασουδσίας του κεφαλαίου εις βάρος των εργαζομένων. Ελευθερία του εργοδότη για αναστολή των συμβάσεων εργασίας, επιβολή εκ περιτροπής εργασίας και αυθαίρετη διαμόρφωση του ωραρίου. Ανοιγμα του δρόμου για απολύσεις. Χτύπημα συλλογικών συμβάσεων. Όλα τα παραπάνω ήδη θεσμοθετημένα, με το κεφάλαιο να ορέγεται περισσότερα. Δεν είναι υπερβολή να πούμε πως όσο προχωράει η επίθεση, πλέον για μεγάλα τμήματα του λαού θα τίθεται ζήτημα επιβίωσης.

Ταυτόχρονα ελαφρύνσεις για το κεφάλαιο σε όλα τα επίπεδα, και νέο περιβαλλοντικό πλαίσιο «ανάπτυξης» που λύνει τα χέρια των αρρακτικών για ληστρικές επενδύσεις.

Στο κομμάτι της εκπαίδευσης νέοι ταξικοί φραγμοί σε όλες τις βαθμίδες, με την Κεραμέως να μη διστάζει να κατεβάζει νόμο-λαιμητόμο ιδιαίτερα για τη δευτεροβάθμια εν μέσω καραντίνας.

Οι συστημικοί παράγοντες γνωρίζουν πως τέτοιες τεκτονικές αλλαγές θα οδηγήσουν σε λαϊκά ξεσπάσματα. Γι' αυτό και αξιοποιώντας την παρακαταθήκη της καραντίνας, προσπαθούν να μονιμοποιήσουν αντιδημοκρατικές μεθοδεύσεις, όπως η απαγόρευση συναθροίσεων και η συνεχής και προκλητική παρουσία της αστυνομίας σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής και πολιτικής ζωής. Τα ΜΑΤ και οι ΔΕΛΤΑ που επιστρατεύονται ενάντια στη νεολαία που βρίσκεται στις πλατείες δεν εξυπηρετούν υγειονομικούς αλλά πολιτικούς στόχους. Αυτούς της εμπέδωσης κλίματος σιωπής σε μια γενιά που μπροστά της έχει μόνο μαυρίλα.

Το ζήτημα της ταξικής πάλης στο επίκεντρο

Από τους υπέρμαχους της παγκοσμιοποίησης έως και τους αθεράπευτους διορθωτές του καπιταλισμού (πχ Βαρουφάκης), πολλοί είναι αυτοί που προβάλλουν σχέδια «εκλογίκευσης» της κρίσης του συστήματος. Αυτό που ηθελημένα ή μη αποκρύπτουν όμως, είναι πως η κρίση που έχουμε μπροστά μας είναι σύμφυτη με τον καπιταλισμό. Θέτει δε με αρκετά ωμό και καθαρό τρόπο το ζήτημα της ταξικής πάλης. Το πολιτικό ερώτημα που έχει τεθεί είναι πολύ συγκεκριμένο και δεν χωράει μεσοβέζικες λύσεις και υπεκφυγές.

Από την αρχή της καραντίνας προτάξαμε το σύνθημα «Να μην πληρώσει ο λαός την πανδημία». Αυτό συνοψίζει τόσο την επίθεση που διεξάγεται στο όνομα του κορονοϊού όσο και την ανάγκη της συνέχισης της λαϊκής πάλης.

Η κατάσταση στο κίνημα και η δική μας στάση

Η πανδημία μας βρήκε σε μια κακή φάση. Το κίνημα είναι αποσυγκροτημένο και ο αντίπαλος παίρνει την ιστορική ρεβάνς του. Έτσι, γίνεται πολλαπλάσια δυσκολότερη η ανάπτυξη αγώνων. Πώς να πας σε μια συνέλευση ή μια διαδήλωση όταν ο διπλανός σου είναι μια πιθανή εστία λοίμωξης; Πώς να δείξεις την αλληλεγγύη σου όταν ο διπλανός μπορεί να προλάβει το τελευταίο αντισηπτικό ή χαρτί υγιείας στο σουπερμάρκετ; Πώς να «μάθουμε να κουβεντιάζουμε ήσυχα, ήσυχα κι απλά» όταν η δια ζώσης επικοινωνία αντικαθίσταται από τα social media; Πώς να ξεπεράσουμε το φόβο των προστίμων και τον εγκλεισμό που τώρα δίνει τη θέση του στην ανάγκη να ξεσκάσουμε επιτέλους;

Εμείς δεν υποστείλαμε τη σημαία των αγώνων, δεν αποδεχτήκαμε το αφήγημα της ατομικής ευθύνης, δε δώσαμε λευκή επιταγή στην κυβέρνηση. Δεν είπαμε ότι «θα λογαριαστούμε μετά» όπως αναφώνησε ο ΣΥΡΙΖΑ, ενώ συμφωνούσε σε όλα με τη ΝΔ, προσπαθούσε να αποποιηθεί των ευθυνών του και έκανε αντιπολίτευση για τα μάτια του κόσμου. Διαφωνήσαμε πλήρως με τις κινητοποιήσεις «δι’ αντιπροσώπων» στις οποίες αρκέστηκε ο ρεφορμιστικός χώρος, ειδικά κατά την πρώτη φάση της καραντίνας. Δεν καλλιεργήσαμε καμία αυταπάτη για το ρόλο του κράτους και δε σκαρφιστήκαμε κανένα «μεταβατικό πρόγραμμα» προς κατάθεση ως πρόταση... στο Μητσοτάκη και με το λαό στη γυνιά. Δεν τρέξαμε να γίνουμε εθελοντές στα νοσοκομεία, όπως η ΚΝΕ, βγάζοντας την κυβέρνηση από την υποχρέωση μαζικών μόνιμων προσλήψεων.

Αντίθετα, συνεχίσαμε την πολιτική λειτουργία των σχημάτων μας και παρεμβήκαμε με κάθε δυνατό μέσο (φυσικό και ψηφιακό) καταθέτοντας την άποψή μας στα πανεπιστήμια και αλλού. Συμμετείχαμε στον αγώνα ενάντια στην έξωση των οικοτρόφων από τις εστίες και συμμετείχαμε σε πολλές κινητοποιήσεις σε όλη την Ελλάδα ενάντια στο νέο αστική νομιμότητα. Πετάξαμε στον κάλαθο των αχρήστων την απαγόρευση συγκεντρώσεων και τη μετάθεση της Πρωτομαγιάς. Βάλαμε εξ αρχής ξεκάθαρα αιτήματα και στόχους πάλης. Ενάντια στην τηλεκπαίδευση και τις τηλεεξετάσεις, για την υπεράσπιση των εργασιακών, συνδικαλιστικών και δημοκρατικών δικαιωμάτων, για την ίση-πλήρη-δωρεάν-καθολική πρόσβαση στην υγεία για όλους. Αναζητήσαμε την κοινή δράση με όσες δυνάμεις έδειξαν διάθεση αγώνα.

Δε γίνεται να περιμένουμε την επόμενη μέρα μετά την πανδημία για να δοθούν κινηματικές απαντήσεις. Σήμερα πετοσκοβόνται δικαιώματα που κατακτήθηκαν πριν από δεκαετίες ακόμα και με αίμα. Σήμερα διαμορφώνονται οι οικονομικοί και πολιτικοί όροι για την επόμενη φάση από την άρχουσα τάξη. Δεν το κρύβουν ότι πολλές από τις νέες πρακτικές που ήρθαν με πρόσχημα την επιδημία θα μείνουν και μετά. Και αυτό γιατί είτε τις είχαν έτοιμες στα συρτάρια τους εδώ και χρόνια, είτε γιατί

τώρα παρατήρησαν ότι ενισχύουν τα κέρδη και την εξουσία τους. Επίσης, δεν είναι καν σίγουρο ότι θα φτάσουμε στην πλήρη εξάλειψη του ιού. Είναι υπαρκτή η πιθανότητα μεταλλάξεων, αναποτελεσματικότητας των εμβολίων και των φαρμάκων για χρόνια ολόκληρα, ακόμα και ανάδυσης νέων αντίστοιχων λοιμώξεων με τάσεις παγκόσμιας μετάδοσης.

Σε ανατολή και δύση η ταξική πάλη δε σταματάει. Πώς θα μπορούσε άλλωστε; Οι εργαζόμενοι ζητούν μέτρα προστασίας, οι απολυμένοι ζητούν οικονομική βοήθεια, οι πρόσφυγες-μετανάστες προσπαθούν να επιβιώσουν. Η Πρωτομαγιά έγινε μέρα αγώνα σε πολλές χώρες του κόσμου, παρά την τρομοκρατία και τις συλλήψεις. Μικρότερες ή μεγαλύτερες διαδηλώσεις ξεπηδούν κάθε μέρα, ακόμη και αυθόρμητα πολλές φορές.

Στην ίδια κατεύθυνση και με ακόμα μεγαλύτερη ένταση πρέπει να βαδίσει ο λαός. Τίποτα δεν του χαρίστηκε, όλα κατακτήθηκαν. Μπορεί το καλοκαίρι να υπέρξει μια ύφεση της επιδημίας (μπορεί και όχι με βάση τις τουριστικές αφίξεις και την επιστροφή στους χώρους εργασίας και εκπαίδευσης). Το μόνο σίγουρο είναι ότι από Σεπτέμβριο θα είναι δυσκολότερη η κατάσταση από υγειονομική και οικονομική άποψη. Ας μην παραξενευτούμε, πάντως, αν δούμε νομοσχέδιο για διαγραφές φοιτητών να ψηφίζεται τον Αύγουστο, τακτική που έχει γίνει συνήθης πλέον.

Θα απαιτηθούν σοβαρά πολιτικά καύσιμα, καύσιμα τα οποία έλειψαν στο γύρο φοιτητικών-μαθητικών κινητοποιήσεων του προηγούμενου εξαμήνου. Η νέα κατάσταση απαιτεί από κάθε αγωνιστή και συλλογικότητα την εγρήγορη και την ενημέρωση για την επικαιρότητα, μιας και οι ιθύνοντες κυβερνούν με Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, η εργοδοτική αυθαιρεσία και η αστυνομική βία είναι καθημερινά φαινόμενα, ενώ η ίδια η επιδημία μεταβάλλει τα δεδομένα από μέρα σε μέρα. Απαιτείται συγκεκριμένη ανάλυση της συγκεκριμένης κατάστασης και εκλαίκευση της. Να κατανοούμε σε κάθε φάση τις δυνατότητες και τις ανάγκες που υπάρχουν. Οι νέες συνθήκες χρειάζονται και ευρηματικότητα και φαντασία για την υπέρβαση των κάθε λογής εμποδίων που μπαίνουν μπροστά μας. Είναι βέβαιο, πάντως, ότι το διαδίκτυο δεν είναι αρκετό. Και αυτό γιατί σε μεγάλο βαθμό είναι ελεγχόμενο, αλλά και ανεπαρκές για τη δημιουργία πραγματικής και μαχητικής αμφισβήτησης της ακολουθούμενης πολιτικής.

Εμείς δεν ωραιοποιούμε την κατάσταση. Αναγνωρίζουμε ότι υπάρχει ένας κίνδυνος από τις μαζικές συγκεντρώσεις στα πλαίσια του κινήματος. Όμως, ακόμα μεγαλύτερος κίνδυνος υπάρχει στους χώρους που μας αναγκάζει το σύστημα να μαζευόμαστε (ΜΜΜ, σχολεία, πανεπιστήμια, χώροι δουλειάς). Εμείς υποσχόμαστε ότι στο μέτρο του δυνατού θα λαμβάνουμε μέτρα προστασίας. Πάνω απ’ όλα, όμως, τονίζουμε ότι ο κίνδυνος από την επίθεση που δεχόμαστε είναι μεγαλύτερος από τη χαμηλή πιθανότητα μόλυνσης σε μια συλλογική-κινηματική διαδικασία. Στην τελική, πώς θα διεκδικήσουμε τα ίδια τα απαραίτητα μέτρα πρόληψης και θεραπείας από τον ιό, αν όχι με μαζικό και οργανωμένο τρόπο;

Συμπερασματικά, ο κορονοϊός όξυνε την κρίση του καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος και τις αντιθέσεις που το χαρακτηρίζουν. Ανέδειξε τη γύμνια του, το παρασιτικό και αδιάτακτο πρόσωπό του. Αποτελεί έτσι μια ποιοτική τομή στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Παρ’ ότι επιταχύνει τη σήψη του, δε θα επιφέρει μόνος του την πτώση του καπιταλισμού σαν ώριμο φρούτο. Η διαδικασία αυτή, με αρχικό κομμάτι την ανάπτυξη αντιστάσεων στη φάση που διανύουμε, αποτελεί πρόκληση για κάθε άνθρωπο και πολιτική δύναμη με αναφορά στην Αριστερά και το κίνημα. Πρέπει να ζωντανέψουμε τους φοιτητικούς Συλλόγους και τα όργανά τους πρέπει να γίνουν μέσα πάλης για τη νεολαία. Να γίνουν παντού συνελεύσεις σε ανοικτούς χώρους και να πάρουμε αποφάσεις αγώνα. Οι όροι για να ανοίξουν με υγειονομικά ασφαλείς όρους τα πανεπιστήμια δεν υπάρχουν. Δεν πρέπει να νομιμοποιηθεί με κανένα τρόπο στο φοιτητικό σώμα η τηλεκπαίδευση και η τηλε-εξεταστική. Να κατοχυρωθεί το εξάμηνο, να θεωρηθεί λήξαν και να περάσουν οι φοιτητές τα μαθήματά τους. Εμείς οι ίδιοι να πάρουμε μια συλλογική στάση που να αντιστοιχεί στις απαιτήσεις της κατάστασης. Να μην κυριαρχήσει η τρομοκρατία, η ανάθεση και η συνδιαλλαγή. Να λογαριαστούμε τώρα! Να πιστέψουμε στη δύναμη του ανθρώπου που νικάει πανδημίες και τυράννους! Στο δρόμο μπορούμε να τους νικήσουμε!

Έναυσμα
τεύχος 53 | Άνοιξη 2020

Άνθρωποι ενός «κατώτερου» θεού

Μπροστά στην έξαρση της πανδημίας, για ακόμα μια φορά, πιο ευάλωτοι βρέθηκαν οι ξεχασμένοι αυτού του κόσμου, τα πιο φτωχά και εξαθλιωμένα κομμάτια της κοινωνίας. Όσο και αν κυβέρνηση και μέσα ενημέρωσης προτάσσουν την ατομική ευθύνη και διατυμπανίζουν πως “είμαστε όλοι ίσοι απέναντι στην απειλή”, γνωρίζουμε πολύ καλά πως ούτε έχουν όλοι πρόσβαση σε μέτρα προστασίας ούτε σε αξιοπρεπή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Τι μερίδιο ατομικής ευθύνης για την εξάπλωση της πανδημίας μπορούν να έχουν οι πρόσφυγες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και τις δομές “φιλοξενίας”, οι τρόφιμοι των φυλακών, οι μειονοτικές κοινότητες που ζουν στα όρια της φτώχειας;

Παρατημένοι στην τύχη τους, **οι πρόσφυγες** βρίσκονται στοιβαγμένοι στα στρατόπεδα συγκέντρωσης σε κοντέινερ ή και υπαίθριους αυτοσχέδιους καταυλισμούς σε άθλιες υγειονομικές συνθήκες, όπου μια τουαλέτα μπορεί να αντιστοιχεί ακόμα και σε 200 άτομα, ενώ οι διαδικασίες έκδοσης ασύλου έχουν παγώσει. Σε αυτούς τους ανθρώπους όχι απλά δεν δόθηκαν μέτρα προστασίας, αλλά και όταν εντοπίστηκαν κρούσματα στις δομές Ριτσώνας, Μαλακάσας και Κρανιδίου, η κυβέρνηση προχώρησε σε ελάχιστα τεστ ανάμεσα σε χιλιάδες ανθρώπους και 14ήμερη ολική καραντίνα των δομών αυτών. Μια καραντίνα που συνοδεύτηκε με το απαράδεκτο σύνθημα του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, Μητράκη, “stay in camps” λες και υπάρχουν οι συνθήκες για να τηρηθούν τα ατομικά και συλλογικά μέτρα προστασίας στα εν λόγω camps. Είναι ξεκάθαρο πως τα μέτρα αυτά στόχευαν όχι στο να προστατευθούν οι ίδιοι από τον ιό, αλλά στο να μην μεταφέρουν τον ιό προς τα έξω, αφού οι άνθρωποι αυτοί είναι ήδη καταδικασμένοι να πεθάνουν είτε από τον πόλεμο και την πείνα είτε από την πανδημία. Μέχρι 31 Μαΐου μάλιστα προβλέπεται περίπου 2.000 πρόσφυγες από αυτούς που εξασφάλισαν άσυλο, να βρεθούν εκτός προσφυγικών δομών και χωρίς καμία κρατική στήριξη. Όλος αυτός ο κόσμος δεν θα έχει πού να πάει, πού να τραφεί, πού να κοιμηθεί και προφανώς καμία δωρεάν πρόσβαση σε μέτρα ατομικής προστασίας.

Αντίστοιχα, **οι Ρομά**, που είναι από τα πιο φτωχά και περιθωριοποιημένα κομμάτια της κοινωνίας, χαρακτηρίστηκαν ως επιδημιολογικός κίνδυνος και αντιμετωπίστηκαν ξέχωρα από τον υπόλοιπο λαό. Συγκεκριμένα, αφού εντοπίστηκαν στην κοινότητα των Ρομά στη Λάρισα 20 κρούσματα και στο Δροσερό της Ξάνθης ένα βρέφος με κορονοϊό, έγιναν πολύ λίγα τεστ σε σχέση με τον πληθυσμό προκαλώντας μια ψευδαίσθηση ασφάλειας που ενισχύει την εικόνα ότι όλα είναι υπό έλεγχο. Η ολική καραντίνα που επιβλήθηκε στους οικισμούς αυτούς, διαχωρίζοντάς τους από την υπόλοιπη κοινωνία, έδωσε πάτημα στις κάθε λογής ρατσιστικές αντιλήψεις απέναντί τους. Καταλαβαίνει κανείς την υποκρισία πίσω από αυτές τις πράξεις, όταν βλέπει ότι οι Ρομά συνεχίζουν να κινδυνεύουν και από τον ιό αλλά και από την πείνα και αφέθηκαν σε καραντίνα στους οικισμούς τους.

Πολύ γρήγορα πάρθηκαν οι αποφάσεις για ολική καραντίνα και για **τη μειονότητα της Θράκης**, κυρίως στα Πομακοχώρια στα οποία εμφανίστηκαν πολλά κρούσματα αναλογικά με τον πληθυσμό. Την αρχή έκανε το χωριό Εχίνος που μαζί με αυτό έκλεισε και το κέντρο υγείας του που εξυπηρετούσε όλα τα χωριά της περιοχής, αποκλείοντας έτσι χιλιάδες ανθρώπους από άμεση ιατρική περίθαλψη. Η περιοχή είναι η πιο φτωχή της χώρας, μαστιγείται από την ανεργία και κατά συνέπεια μεγάλο μέρος της μειονότητας αναγκάζεται να μεταναστεύει στις χώρες της Ευρώπης, με τρίμηνες συμβάσεις, για να δουλέψει σε άθλιες συνθήκες εργασίας ώστε να εξασφαλίσει τα βασικά. Αυτοί λοιπόν οι εργάτες που γύρισαν στα σπίτια τους στοχοποιήθηκαν ως η αιτία της έξαρσης του κορονοϊού, ενώ πραγματικός ένοχος είναι η πολιτική που τους ωθεί στην οικονομική μετανάστευση και δεν τους εξασφάλισε μια ασφαλή επιστροφή και τεστ κατά την είσοδό τους στη χώρα.

Παράλληλα, **η κατάσταση στις φυλακές παραμένει εξαθλιωτική**, με τους τρόφιμους να ζουν συγχρωτισμένοι σε ανθυγιεινές συνθήκες, ενώ συχνά τους στερείται η πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Μέχρι στιγμής δεν έχουν καταγραφεί κρούσματα σε φυλακές, αν και δεν έχουν

γίνει επαρκή τεστ στους φυλακισμένους για να υπάρχει ξεκάθαρη εικόνα. Παρόλες τις διαβεβαιώσεις της κυβέρνησης ότι από την αρχή της πανδημίας έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των φυλακισμένων, καταγγελίες αναφέρουν πως οι απολυμάνσεις που γίνονται είναι τυπικές και ανεπαρκείς, ενώ δεν παρέχονται μάσκες με την αιτιολόγηση ότι αυτή τη στιγμή δεν είναι αναγκαίες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μία ενδεχόμενη εξέγερση από τους κρατούμενους για να καλύψουν τα πρόσωπά τους. Επίσης, ενώ καθημερινά μπαينو-βγαίνουν στα ιδρύματα δεκάδες φύλακες χωρίς να τηρούνται τα μέτρα προστασίας, έχουν απαγορευτεί παντελώς τα επισκεπτήρια, στερώντας από τους φυλακισμένους το αυτονόητο ανθρώπινο δικαίωμα να βλέπουν τα κοντινά τους πρόσωπα και κρατώντας τους σε απομόνωση από τον έξω κόσμο. Παρόμοια ήταν και η κατάσταση σχετικά με την μη τήρηση της απόφασης που εν τέλει πάρθηκε για τον Β.Δημάκη σχετικά με το δικαίωμά του στη μεταγωγή στις φυλακές Κορυδαλλού για να μπορεί να παρακολουθεί τα μαθήματα της σχολής του, έπειτα από απεργία πείνας που διεξήγαγε.

Η πολιτική περιορισμού αυτών των κοινωνικών ομάδων και ο διαχωρισμός τους από την υπόλοιπη κοινωνία, είναι στην πράξη της η επιλεκτική εφαρμογή της κακόφημης μεθόδου της “ανοσίας της αγέλης” στις μερίδες του πληθυσμού που έχουν αφεθεί στο περιθώριο της κοινωνίας και τους έχουν στερηθεί βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Αποκαλύπτει για ακόμα μια φορά τον χαρακτήρα αυτού του σάπιου εκμεταλλευτικού συστήματος που δεν έχει τίποτα να προσφέρει στους κατατρεγμένους αυτού του κόσμου πέρα από φτώχεια, εξαθλίωση και πολέμους. Ένα σύστημα που δημιουργεί και αναπαράγει ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, ώστε να τις έχει στη διάθεσή του προς εκμετάλλευση και να τις χρησιμοποιεί όποτε θέλει σαν αποδιοπομπαίους τράγους που δήθεν φταίνε για όλα τα δεινά του υπόλοιπου κόσμου.

Το μόνο όπλο που έχει απομείνει σε αυτούς τους ανθρώπους απέναντι στη πανδημία είναι η αλληλεγγύη που δείχνουν ο ένας για τον άλλον, όπως μας απέδειξαν τα παραδείγματα των προσφύγων στη Μόρια που έραβαν 500 μάσκες τη μέρα για να τις διανέμουν στους πρόσλοιπους και των Ρομά στο Δροσερό που οργάνωσαν συλλογή ειδών πρώτης ανάγκης για τις οικογένειες που τα χρειάζονται. **Απέναντι, όμως, σε αυτό το σύστημα που τους στερεί την αξιοπρεπή διαβίωση και δεν δίνει καμία αξία στην ανθρώπινη ζωή, η πραγματική δύναμή τους θα βρεθεί μέσα από τους κοινούς αγώνες τους με τον λαό της χώρας για ζωή, περίθαλψη, δουλειά, παιδεία, ελευθερίες!**

Η περίθαλψη στο στόχαστρο του καπιταλισμού

Πώς μετρείται η αξία της ανθρώπινης ζωής;

Οι πρωτόγνωρες συνθήκες που βιώνουμε σήμερα θέτουν αυτό το κείμενο ερώτημα. Ποια η αξία της ανθρώπινης ζωής στο καπιταλιστικό-ιμπεριαλιστικό σύστημα; Φυσικά, το ερώτημα τίθεται απ' τη σκοπιά της εργατικής τάξης και του λαού, γιατί ο αστός κάλλιστα μπορεί να έχει πρόσβαση σε δομές περίθαλψης. Αναφέρει λοιπόν ο Μαρξ¹¹: «Η τιμή της εργασίας, ο μισθός της, καθορίζεται απ' τα έξοδα παραγωγής της εργατικής δύναμης». Αυτά, «είναι τα έξοδα που απαιτούνται για να διατηρείται ο εργάτης σαν εργάτης...». Επομένως, το κεφάλαιο ζοδεύει για τον εργάτη όσα είναι απολύτως απαραίτητα για να συντηρείται, να είναι ικανός για εργασία και φυσικά για να μπορεί η εργασία να συνεχίζεται μελλοντικά, δηλαδή φροντίζει να καλύψει «τα έξοδα ύπαρξης και αναπαραγωγής». Αν συνυπολογίσουμε σε αυτό και την ύπαρξη του εφεδρικού εργατικού στρατού, τα εκατομμύρια ανέργων, ημι-απασχολούμενων, εκ περιτροπής εργαζόμενων που μπορούν να ενταχθούν στην παραγωγή ανά πάσα στιγμή, αντιλαμβάνομαστε ότι η αμοιβή της εργασίας είναι συχνά κάτω απ' το όριο της επιβίωσης. Έτσι, η υγεία και η ζωή του μεμονωμένου εργάτη δεν είναι εξασφαλισμένες σε καμία περίπτωση!

Η ασφάλιση και η σύνταξη, δηλαδή η κάλυψη στοιχειωδών αναγκών κατά την μη «παραγωγική» ζωή, είναι ένα σώμα για τα καπιταλιστικά κράτη. Αποτελεί περιττό έξοδο και βαρίδι για την επίτευξη του μέγιστου κέρδους. Ή όπως δήλωνε ο Σόμπλε: «Δεν υποχωρούν όλα μπροστά στην προστασία της ανθρώπινης ζωής!». Ακόμα, η περίπτωση της Σουηδίας, χώρας «βιτρίνα» του συστήματος, με την εφαρμογή «ανοσίας αγέλης» έδειξε ότι το 90% των θυμάτων, ήταν >70 ετών, δηλαδή συνταξιούχοι και άρα θεωρούνταν ανάλωτοι!

Για το λεγόμενο «κράτος πρόνοιας»

Στις χώρες που τον προηγούμενο αιώνα επιχειρήθηκε η σοσιαλιστική οικοδόμηση, αποδείχθηκε ότι ο σοσιαλισμός ήταν στην πραγματικότητα το σύστημα που ανύψωσε τον άνθρωπο σε νέα επίπεδα. Ενδεικτικά, όσον αφορά την κατοχύρωση του δικαιώματος στην υγεία, δημιουργήσε το πρώτο ασφαλιστικό σύστημα, όλος ο λαός είχε δικαίωμα σε ίση περίθαλψη, καθιέρωσε το 8ωρο και 7ωρο για βαρέα και ανθυγιεινά και καταπολεμήθηκαν με ταχείς ρυθμούς ασθένειες αιώνων!

Στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, όπου δεν υπήρξε σοσιαλιστική οικοδόμηση, αντιστάθμισμα αποτέλεσε η ύπαρξη του κοινωνικού κράτους και η παροχή σε κάποιο βαθμό δωρεάν παιδείας, ασφάλισης και υγείας. Αλήθεια πώς κατέληξε ένα τόσο εκμεταλλευτικό σύστημα να παραχωρήσει τόσα πολλά; Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι καπιταλιστικές χώρες της Δυτικής Ευρώπης, υπό το βάρος της ακτινοβολίας του σοσιαλιστικού στρατοπέδου που υπήρξε πρωτοπόρο σε όλα τα κοινωνικά ζητήματα, αναγκάστηκαν να υιοθετήσουν μια πιο φιλική στάση προς τους λαούς. Καταλύτη σε αυτήν την πλεύση τους αποτέλεσαν τα ισχυρά εργατικά, διεκδικητικά, κομμουνιστικά

Ιάσων Γραβάνης-Αποστολόπουλος,
Σταυρούλα Τζήμα,
Ιατρική Θεσσαλονίκης

κινήματα που αναπτύχθηκαν σε αυτές τις χώρες, για τα οποία η σοσιαλιστική οικοδόμηση συνιστούσε φάρο έμπνευσης. Έτσι το κεφάλαιο, στην προσπάθειά του να διατηρήσει την πολιτική του κυριαρχία και να βγάλει το σύστημα αλώβητο από αυτήν την σύγκρουση, προχώρησε σε μια σειρά από παροδικές «φιλολαϊκές πολιτικές» οι οποίες μετέπειτα ονομάστηκαν «κράτος πρόνοιας». Είναι ξεκάθαρο ότι το τελευταίο ήταν αποτέλεσμα σκληρής ταξικής πάλης και αναμέτρησης. Γι' αυτό και από την στιγμή που αποδυναμώθηκε το αντίπαλο δέος, με τις καπιταλιστικές παλινρθώσεις στα σοσιαλιστικά κράτη και την υποχώρηση του κομμουνιστικού κινήματος, το κεφάλαιο στράφηκε στην αποτίναξη όσων παραχωρήσεων είχε αναγκαστεί να κάνει μέχρι τότε. Προσπάθησε να εμπεδώσει στις συνειδήσεις του λαού ότι τα δικαιώματα που με κόπο έχει κατακτήσει, αποτελούν παροχές του φιλεύσπλαχνου συστήματος, τα οποία μπορούν να αίρονται κατά το δοκούν όποτε το κεφάλαιο επιθυμεί και με επιταχυνμένους ρυθμούς σε περίοδο κρίσης. Άλλωστε, οι παραχωρήσεις και τα δικαιώματα του λαού αποτελούν βαρίδια και είναι αντίθετα με την φύση αυτού του σάπιου εκμεταλλευτικού συστήματος που λειτουργεί με μοναδικό σκοπό το κέρδος.

Για την περίθαλψη και την ίδρυση του ΕΣΥ

Αιχμή του δόρατος στις πολιτικές του «κράτους πρόνοιας» αποτέλεσε η περίθαλψη. Στην χώρα μας αυτή εκφράστηκε με την ίδρυση του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ) την δεκαετία του '80, που αποτέλεσε έναν συμβιβασμό μερίδων του κεφαλαίου και των στρωμάτων που αντιπροσώπευε τότε το ΠΑΣΟΚ. Το μεγαλόπνοο αυτό σχέδιο που θα μεριμνούσε για την υγεία του λαού δεν ολοκληρώθηκε ποτέ στην ολότητα του. Ενδεικτικά, απαρτιζόταν από την ίδρυση 400 Κέντρων Υγείας εκ των οποίων μόνο 186 σε όλη την επικράτεια ολοκληρώθηκαν και μάλιστα υποστελεχωμένα αφού υπήρχαν χιλιάδες κενές οργανικές θέσεις. Η αναβάθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και η άσκηση της προληπτικής ιατρικής στον πληθυσμό αποτέλεσαν επίσης πυλώνες του αρχικού σχεδιασμού

που ποτέ δεν πήραν «σάρκα και οστά». Στα χρόνια που ακολούθησαν και με τις ορέξεις του κεφαλαίου να επανακτήσει όσα είχε αναγκαστεί να παραχωρήσει τον προηγούμενο αιώνα, το λαϊκό δικαίωμα στην περίθαλψη εμπορευματοποιήθηκε περαιτέρω και το κόστος κάλυψης μετακυλήθηκε στις πλάτες του λαού. Υποστελεχωμένα νοσοκομεία, συγχωνεύσεις, απολύσεις και περαιτέρω ιδιωτικοποιήσεις έγιναν πλέον καθημερινότητα διαμορφώνοντας ένα ΕΣΥ που ούτε μπορεί ούτε θέλει να ανταπεξέλθει στις ανάγκες του λαού.

Το ΕΣΥ απέναντι στον ιό

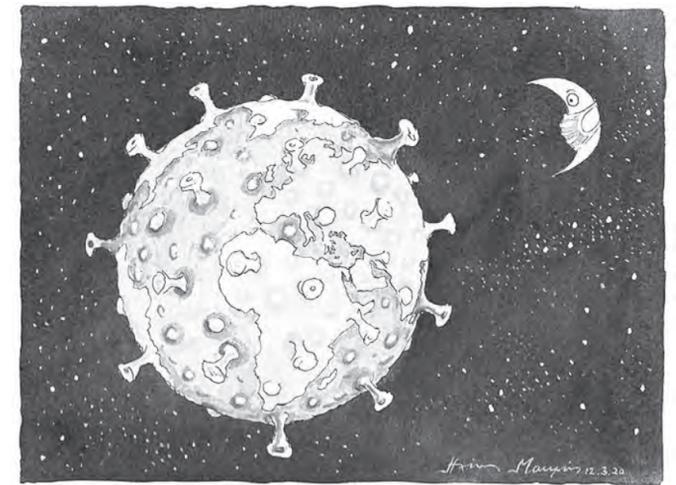
Το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού ανέδειξε για άλλη μια φορά την ζοφερή πραγματικότητα που επικρατεί στο ΕΣΥ, που κάθε άλλο παρά θωρακισμένο είναι. Οι κυβερνητικές πολιτικές χρόνων οδήγησαν σε ένα ΕΣΥ

απογυμνωμένο από εξοπλισμό, κλίνες και προσωπικό. Είναι οι ίδιες κυβερνήσεις που με τις αποφάσεις τους οδήγησαν στο κλείσιμο αρκετά νοσοκομεία που «πλεονάζαν» και αργότερα με περίσσεια υποκρισία μοίραζαν χειροκροτήματα στους υγειονομικούς που βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή της μάχης. Οι ίδιες που άφησαν το προσωπικό στα νοσοκομεία απροστάτευτο χωρίς τον απαραίτητο εξοπλισμό και τον λαό χωρίς την δυνατότητα διενέργειας μαζικών τεστ ελέγχου, τα οποία εφαρμόζονται με το σταγονόμετρο (ή ακόμα και μετά θάνατον). Οι ίδιες που οδήγησαν τις κλίνες ΜΕΘ να είναι μετρημένες στα δάχτυλα. Φόβο αλλά και θυμό προκαλούν οι οδηγίες του ΕΟΔΥ προς το νοσηλευτικό και ιατρικό προσωπικό σύμφωνα με τις οποίες σε περίπτωση «έλλειψης γαντιών» αρκεί η χρήση αντισηπτικού μετά από κάθε ασθενή! Ο εργασιακός μεσαίωνας, λοιπόν, καλά κρατεί και στον τομέα της υγείας, αφού με στοιχεία της ΠΟΕΔΗΝ οι νοσοκομειακές ελλείψεις προσωπικού ανέρχονται στις 35.000. Εργαζόμενοι με επισφαλείς σχέσεις εργασίας καλούνται να καλύψουν αυτά τα κενά γνωρίζοντας ότι αυτό που τους περιμένει είναι εντατικοποιημένοι ρυθμοί δουλειάς και ιδιαίτερη έκθεση στον «αόρατο εχθρό», χωρίς μάλιστα την δυνατότητα να απομονωθούν σε καραντίνα 14 ημερών σε περίπτωση υποψίας κρούσματος, αφού για αυτούς το διάστημα ανέρχεται μόλις στις 7 ημέρες. Το σύστημα ρίχνει κροκοδείλια δάκρυα καθ' όλη την διάρκεια της πανδημίας. Δεν προχώρησε σε κανένα ουσιαστικό μέτρο για την αντιμετώπιση της κρίσης, όπως πρόληψη μόνιμου προσωπικού, παροχή κατάλληλων μέτρων προστασίας, διαγνωστικών τεστ ελέγχου σε μαζική κλίμακα, αύξηση κλινών ΜΕΘ. Αντ' αυτού αρκέστηκε στην πρόληψη ελάχιστων νοσηλευτών και παραϊατρικού προσωπικού, που σε καμία περίπτωση δεν καλύπτουν τα νοσοκομειακά κενά. Άφησε χωρίς ενισχύσεις το ιατρικό προσωπικό, πάρα μόνο με ενδονοσοκομειακές μεταφορές εργαζόμενων σε τμήματα που έχουν ανάγκη. Όταν μάλιστα ο λόγος γυρνάει γύρω από τις κλίνες ΜΕΘ (απαραίτητο να σημειωθεί ότι η χωρά μας παρέχει 6 κλίνες ΜΕΘ ανά 100.000 πληθυσμού), η λύση βρίσκεται στην ενοίκιαση ιδιωτικών υποδομών.

Η πανδημία του κορονοϊού ήταν αυτή που έθεσε επιτακτικά σε όλες τις πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις το ερώτημα: πώς μπορούμε να την αντιμετωπίσουμε; Καταρχάς η απάντηση που δίνεται στο ερώτημα δεν είναι η ίδια απ' όλες τις πλευρές. Με διαφορετικό τρόπο - και διαφορετική βαρύτητα έχουν - οι επιλογές των αστικών τάξεων, τόσο παγκόσμια όσο και της ελληνικής, σε σχέση με τις δυνάμεις του κινήματος. Θεωρούμε πως η τακτική που ακολουθήθηκε ως απαραίτητη για την αντιμετώπιση της κατάστασης, με τις όποιες αποκλίσεις και εκτιμήσεις παγκόσμια, ήταν αυτή της καραντίνας. Ακόμα και η Μ. Βρετανία και λιγότερο οι ΗΠΑ, που πρωτοστάτησαν στην υπέρσπιση της «ανοσίας της αγέλης» ως λύση, με κυνικές εκτιμήσεις για τους νεκρούς ηλικιωμένους που θα επέφερε, γρήγορα εγκατέλειψαν αυτή την επιλογή. Η κατάσταση που περιγράφηκε παραπάνω σε σχέση με τις τραγικές ανεπάρκειες και ελλείψεις του ΕΣΥ είναι κοινή στη συντριπτική πλειοψηφία των συστημάτων παγκόσμια. Αυτή η κατάσταση δεν αποτελεί νομοτέλεια, αλλά συνειδητή πολιτική του κεφαλαίου και των ιμπεριαλιστών, ενάντια στο δικαίωμα των μαζών στη δωρεάν περίθαλψη. Γιατί η νοσηρότητα και η θνησιμότητα του κορονοϊού δεν αφορά μόνο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ιού αλλά πρωτίστως τη δυνατότητα για πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία και αποκατάσταση απ' το σύστημα περίθαλψης. Είναι από μόνη της η επιβολή καραντίνας λύση; Δεν την ακυρώνουμε σαν μέθοδο αντιμετώπισης, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρείται υποκατάστατο των διαλυμένων συστημάτων υγείας. Ήταν αναγκαστική επιλογή του κεφαλαίου, που σταματώντας προσωρινά τομείς της οικονομίας, γλίτωσε μακροπρόθεσμα από βαρύτερες πολιτικές ευθύνες και πολλαπλάσια οικονομικά και πολιτικά ζητήματα. Γλίτωσε βασικά απ' το ξεγύμνωμά του μπροστά σε δισεκατομμύρια λαϊκών μαζών.

«Μένουμε σπίτι-μένουμε ασφαλείς» και πεθαίνουμε... σπίτι

Το πολιτικό προσωπικό της χώρας μας που με πείσμα εργάστηκε τόσα χρόνια για τη συρρίκνωση των ορίων ανταχής του ΕΣΥ, γνώριζε πολύ καλά ακόμα και πριν την άφιξη του ιού ότι αυτή η πανδημία δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί από τις υπάρχουσες δομές και υπηρεσίες. Προς αποφυγή ενός μεγάλου πολιτικού κόστους έσπευσε αμέσως να περιορίσει, με ό, τι μέσο είχε, την διασπορά του ιού και την αύξηση των κρουσμάτων. Αιχμή σε αυτήν τους την προσπάθεια αποτέλεσε η καμπάνια «μένουμε σπίτι» η οποία στην αρχή ξεκίνησε σαν προτροπή που πρωταγωνιστούσε σε όλα τα ΜΜΕ και στην συνέχεια επιβλήθηκε με κατασταλτικούς τρόπους. Περιορισμός των ελευθερι-

ών και επίκληση στο αίσθημα υπευθυνότητας του λαού μέσω του αφηγήματος της «ατομικής ευθύνης» ήταν οι τρόποι διαχείρισης της πανδημίας από το σύστημα. Υπαίτιος για μια ενδεχόμενη έξαρση της πανδημίας θα ήταν πάλι ο λαός αφού δεν «πειθάρχησε» στα μέτρα της κυβέρνησης για περιορισμό των επαφών και όχι οι ίδιοι οι κυβερνήτες που του έχουν αφαιρέσει το δικαίωμα στην περίθαλψη. Γρήγορα ωστόσο το σύνθημα «μένουμε σπίτι» μετατράπηκε σε «πεθαίνουμε αβοήθητοι στο σπίτι», όπως στην περίπτωση 42χρονης από την Καστοριά, αφού απαραίτητο κριτήριο για περίθαλψη στο νοσοκομείο είναι η ύπαρξη σοβαρών συμπτωμάτων καθώς και η επιβεβαιωμένη διάγνωση του ιού (απορίας άξιο βέβαια πώς θα συμβεί αυτό την στιγμή που πραγματοποιούνται απειροελάχιστα διαγνωστικά τεστ). Είναι σαφές ότι το σύστημα δεν ενδιαφέρεται για το αν θα αρρωστήσουμε γιατί αν συνέβαινε κάτι τέτοιο θα προέβαινε σε πραγματικά μέτρα στήριξης του ΕΣΥ. Μόνη του έγνοια είναι να μην αρρωστήσουμε όλοι μαζί και φανεί ότι το σύστημα υγείας είναι ανεπαρκές, να κατορθώσει να βγει αλώβητο από αυτήν την παγκόσμια -υγειονομική, πολιτική και οικονομική- κρίση χωρίς την πλήρη ισοπέδωση των συστημάτων υγείας από την ταυτόχρονη συρροή μεγάλων κομματιών του πληθυσμού. Όσον αφορά τις εξαγγελίες του πρωθυπουργού περί «αταξικότητας» του ιού αρκεί μια ματιά στους χιλιάδες εργαζόμενους στα εργοστάσια που δεν σταμάτησαν να δουλεύουν με εντατικοποιημένα ωράρια εργασίας χωρίς κανένα μέτρο προστασίας. Άραγε έχουν όλοι την ίδια δυνατότητα περίθαλψης σε ιδιωτικές κλινικές ή την ευκολία να παραμένουν σε καραντίνα για μεγάλο χρονικό διάστημα μέσα σε σπίτια 40 και 50 τ.μ. χωρίς εισόδημα; Σίγουρα ο ιός δεν αναγνωρίζει την κοινωνική τάξη του ανθρώπου που πρόκειται να μολύνει αλλά η διάγνωση, αντιμετώπιση και θεραπεία του είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτήν.

ΣΥΡΙΖΑ-ΚΙΝΑΛ: η άλλη όψη του ίδιου νομίσματος

Αν και το άρθρο δεν έχει ως στόχο την αναλυτική τοποθέτηση γύρω απ' τις δυνάμεις αυτές, κρίνεται απαραίτητη μια αναφορά γιατί προσπαθούν να προβληθούν ως εναλλακτικοί διαχειριστές του συστήματος και υπερασπιστές της υγείας του λαού. Ήταν οι ίδιες δυνάμεις, με πιο πρόσφατη τον ΣΥΡΙΖΑ, που έστρωσε το έδαφος για αύξηση στις εισφορές των συνταξιούχων και εργαζόμενων στην περίθαλψη, αρνήθηκε το χαρακτηρισμό των νοσοκομείων ως χώρους ΒΑΕ (βαρέα & ανθυγιεινά), μείωσε την κρατική χρηματοδότηση, δεν υλοποίησε τις προεκλογικές δεσμεύσεις για άνοιγμα νοσοκομείων, προσλήψεις υγειονομικών, διέυρνε τις ελαστικές σχέσεις εργασίας και κράτησε εργολάβους στις μισές υπηρεσίες αρνούμενος ως κυβέρνηση τη μονιμοποίηση των συμβασιούχων.

Δικαίωμα η περίθαλψη, όχι παροχή

Σε αυτές τις εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες κλήθηκαν και οι δυνάμεις της Αριστεράς και του κινήματος να τοποθετηθούν και να παρέμβουν. Κομβικό σημείο στην αντίληψή μας αποτελεί η αναγνώριση της ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ του λαού ως καθολικό ΔΙΚΑΙΩΜΑ. Και αυτό αφορά ΕΞΙΣΟΥ στον ντόπιο και τον μετανάστη-πρόσφυγα, ασφαλισμένους και ανασφάλιστους, άστε-

γους, άπορους, κρατούμενους, Ρομά και Πομάκους. Ταυτόχρονα, η πάλη για το δικαίωμα του λαού στην περίθαλψη συνοδεύεται, ή μάλλον σχετίζεται στενά, με την πάλη των υγειονομικών εργαζόμενων (γιατρών, νοσηλευτών, καθαριστριών, τραπεζοκόμων, βοηθών εργαστηρίου κ.ά) για το **ΔΙΚΑΙΩΜΑ στη ΔΟΥΛΕΙΑ**. Οι παραγωγοί του πλούτου, οι εργαζόμενοι, έχουν δικαίωμα στην περίθαλψη γιατί έχουν προπληρώσει γι' αυτή πολλαπλάσια και με τρεις βασικά τρόπους: 1) με την εργασία τους, ειδικά η εργατική τάξη, μέσα απ' την υφαρπαγή της υπεραξίας που παράγει απ' τους κεφαλαιοκράτες, 2) μέσω της άμεσης και έμμεσης κρατικής φορολογίας και 3) μέσω των εισφορών για ασφάλιση, περίθαλψη απ' το μισθό τους. **Η κατανόηση του ότι χτυπιέται ένα δικαίωμα είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη δημιουργία κίνησης των μαζών και γι' αυτό αποτελεί αφηγηριακό ζήτημα η ανάδειξη της περιθάλψης ως δικαίωμα.**

Για τις άλλες αντιλήψεις στο κίνημα

Δυστυχώς η αντίληψη αυτή, που παράγει και αντίστοιχα αιτήματα πάλης, είναι πολύ... μοναχική στα πλαίσια της αριστεράς. Και αυτό γιατί ενώ στο ζήτημα της υγείας που είναι κρίσιμο για τη ζωή του λαού θα περίμενε κανείς, ενιαία στάση διεκδίκησης απ' τις δυνάμεις του κινήματος, η πανδημία ήταν η ευκαιρία να ανασυρθούν απ' τα συρτάρια των ρεφορμιστικών δυνάμεων (κυρίως ΚΚΕ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ) τα μεγάλοπνοα σχέδια τους για το σύστημα περίθαλψης, η «ολοκληρωμένη» πρόταση για την οποία πρέπει να παλέψουμε. Απόψεις που προτείνουν μια σειρά από μέτρα κρατικού σχεδιασμού για τις υγειονομικές ανάγκες του σήμερα και πολιτικά συμπυκνώνονται στο «**καμία επιχειρηματική δραστηριότητα**», «**αποκλειστικά, δημόσιο δωρεάν σύστημα υγείας**» (ΚΚΕ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ). Εδώ βρίσκονται οι θεμελιώδεις διαφορές της δικής μας αντίληψης-κατεύθυνσης στο κίνημα απ' αυτής που προβάλλουν οι ρεφορμιστικές δυνάμεις. Η αντίληψη δηλαδή ότι το αστικό κράτος είναι ουδέτερο, αποτελεί πεδίο ταξικής πάλης και έτσι, αν το κίνημα κατορθώσει να δημιουργήσει ευνοϊκούς συσχετισμούς απέναντι στην αστική τάξη, το κράτος θα εφαρμόσει τις «κινήματικές» προτάσεις που του απευθύνει. Αυτές οι προτάσεις, για τις δυνάμεις που τις θέτουν, αποτελούν λύση για το σήμερα και όχι μετά την επανάσταση. Άρα δεν μιλάμε για κάποια επαναστατική εργατική εξουσία που θα τις εφαρμόσει αλλά για το αστικό κράτος που υπό την πίεση του κινήματος θα κληθεί να υποστηρίξει πολιτικές που λίγο ως πολύ το οδηγούν στην... αυτοκατάρρηση του! Μπροστά στα σχέδια αυτά, φαντάζουν «μικρά και ασήμαντα» τα αιτήματα αντίστασης και διεκδίκησης που προβάλλουμε (δωρεάν περίθαλψη, αξιοπρεπείς μισθοί, σύνταξη, μόνιμη και σταθερή δουλειά, κ. ά).

Για τα αιτήματα πάλης

Μπροστά στην έλλειψη εξοπλισμού και μονάδων και αποδεχόμενοι ουσιαστικά –φανερά ή λιγότερο φανερά- την κυβερνητική προπαγάνδα **περί πολέμου με άορατο εχθρό**, έθεσαν ως **ΚΥΡΙΑΡΧΟ** αίτημά τους την «επίταξη ιδιωτικών κλινικών»... χωρίς αποζημίωση. Ουρά της κυβερνητικής πολιτικής στάθηκαν και οι δυνάμεις του «θα λογαριαστούμε μετά», αφήνοντας τη συζήτηση στο αόριστο... μέλλον! Αρχικά επισημαίνουμε πως η επίταξη είναι μια κρατική κίνηση αναγκαστικού χαρακτήρα που έχει χρησιμοποιηθεί πολλακίς απέναντι στον αγωνιζόμενο λαό (απεργία ναυτεργατών, απεργία καθηγητών το '13) που τώρα την επικαλούνται δυνάμεις του κινήματος. Αλλά πώς μπορεί να αποτελεί η επίταξη απάντηση στο ζήτημα της περιθάλ-

ψης; Εξαντλούνται οι ανάγκες αυτές μετά το πέρας της πανδημίας; Παύει να υπάρχει η αναγκαιότητα για νέες εξοπλισμένες μονάδες ΜΕΘ, νοσοκομεία, εξοπλισμό; **Καθήκον είναι η πάλη για ΑΜΕΣΗ πρόσληψη ΜΟΝΙΜΟΥ υγειονομικού προσωπικού και ΑΜΕΣΟ άνοιγμα των εκατοντάδων κλειστών ΜΕΘ που έχει το ΕΣΥ και δεν λειτουργούν λόγω υποστελέχωσης.**

Τις πρώτες μέρες ξεπρόβαλε και η καμπάνια για την «ενίσχυση του ΕΣΥ», επειδή είναι το δημόσιο σύστημα. Πόσο δημόσιο είναι όμως τελικά; Όταν εδώ και χρόνια τα νοσοκομεία λειτουργούν με managers και ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, όταν έχουν συνεχώς πάρε-δώσε με φαρμακευτικές εταιρείες, όταν ολόκληροι κλάδοι έχουν αφεθεί στο ιδιωτικό κεφάλαιο με αποτέλεσμα να χτυπηθεί η ΜΟΝΙΜΟΤΗΤΑ και να προχωρήσει η επίθεση στους εργαζόμενους; Απ' την άλλη, το κράτος δεν συμμετείχε πριν μια δεκαετία στην προμήθεια 16 εκ. εμβολίων για τον Η1Ν1 που αποδείχθηκε ένα μεγάλο σκάνδαλο; **Για να γίνουμε πιο κατανοητοί:** Είτε είναι δημόσια, ιδιωτική ή μεικτή, η περίθαλψη στο πλαίσιο του συστήματος δεν σταματά να είναι εμπόρευμα και το κεφάλαιο να την αντιλαμβάνεται ως τομέα κερδοφορίας. **Δεν μπορεί να αποτελέσει προϋπόθεση η πρόταση ενός κρατικού μοντέλου, για να παλέψει ο λαός το δικαίωμά του στην περίθαλψη.** Αν αντιληφθεί το ότι στερείται αυτό το αδιαμφισβήτητο δικαίωμα, τότε θα το διεκδικήσει απ' το κράτος και την κυβέρνηση, γιατί αυτούς αναγνωρίζει ως υπεύθυνους. Οι παροχές υπηρεσιών που διεκδικεί πρέπει να είναι ίδιες, ανεξάρτητα αν έχουν την ταμπέλα του «κρατικού» νοσοκομείου ή της «ιδιωτικής» κλινικής. Δεν είναι μακρινή η εποχή που αποτελούσε κατάσταση του λαού η δωρεάν νοσηλεία σε ιδιωτικές κλινικές εφόσον ήσουν ασφαλισμένος. Καθοριστικό για τη δημιουργία μαζικής κίνησης και τη συγκρότηση των λαϊκών δυνάμεων αποτελεί το χτύπημα ή ακόμα, η διεκδίκηση ενός δικαιώματος (ανάλογα με το συσχετισμό, φυσικά) και όχι ο τρόπος, δηλ. το μοντέλο που θα παραχωρηθεί αυτό το δικαίωμα. Σε τι ωφελεί να μπορούμε στη συζήτηση για το αν θα είναι δημόσια ή ιδιωτική η παροχή περίθαλψης; Πολύ περισσότερο, δρα αποπροσανατολιστικά και διασπαστικά για το κίνημα, όταν μπαί-

νει ως προϋπόθεση ότι για να παλέψει ο λαός, πρέπει να έχει μια συνολική πρόταση!

Το πρώτο μούδιασμα στις αρχές της πανδημίας ακολούθησαν τα αγωνιστικά σκιρτήματα με τις ελπιδοφόρες κινητοποιήσεις των υγειονομικών στις 7/4, που έθεσαν επιτακτικά το ζήτημα των μόνιμων προσλήψεων. Η ΚΝΕ αποδεχόμενη πάλι το κυβερνητικό πλαίσιο του «πολέμου», καλούσε τους φοιτητές να βοηθήσουν εθελοντικά στα νοσοκομεία, αντί να καλέσει το λαό και τους φοιτητές σε ενίσχυση των κινητοποιήσεων. Μάλιστα υπήρξε «πρωτοπόρα» στην πρόταση της για τον εθελοντισμό, αφού το κάλεσμά της προηγήθηκε ακόμα και αυτού της κυβέρνησης.

Το δικό μας πλαίσιο

Η πανδημία ανέδειξε ότι το δικαίωμα στην περίθαλψη δεν είναι δεδομένο αλλά κατακτιέται με αγώνες. Υποκείμενο της πάλης αυτής πρέπει να είναι η εργατική τάξη και ο λαός που θα διεκδικούν ΙΣΗ-ΠΛΗΡΗ-ΔΩΡΕΑΝ ιατροφαρμακευτική και νοσηλευτική περίθαλψη, ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ σε όλες τις βαθμίδες της περίθαλψης. Σύμμαχα στρώματα είναι οι υγειονομικοί εργαζόμενοι που διεκδικούν ΜΟΝΙΜΗ και ΣΤΑΘΕΡΗ ΔΟΥΛΕΙΑ, με ΜΙΣΘΟΥ-Σ-ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ που να καλύπτουν το κόστος ζωής.

[1]: Μισθωτή εργασία και κεφάλαιο, Κ. Μαρξ

Με αφορμή την πανδημία, η φασιστικοποίηση βαθαίνει!

Ιωάννα Μάρκογλου,
Μηχανικός Περιβάλλοντος ΔΠΘ Ξάνθης

Αυτό το άρθρο γράφεται σε περίοδο που χαρακτηρίζεται από το σύστημα ως «επιστροφή στην κανονικότητα». Αξίζει μια αναφορά στον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση της χώρας διαχειρίστηκε την πανδημία αλλά και στο πώς την αξιοποίησε για να εντείνει την επίθεση στη ζωή και στα δικαιώματα του λαού. Εφόσον το σύστημα και η κυβέρνηση δεν ήταν διατεθειμένοι να περιθάλψουν τον λαό ούτε να επιτρέψουν την πρόσβασή του στη μαζική διεξαγωγή τεστ, **επέλεξαν να επιβάλουν μέτρα απαγόρευσης και περιορισμού, που είχαν το λιγότερο κόστος και δημιουργούσαν προς όφελός τους κοινωνικοπολιτικές παρακαταθήκες.** Στο παρόν άρθρο θα αναδειχθεί η διαδικασία της αντιδραστικής πολιτικής στροφής του συστήματος ως προς τον περιορισμό των λαϊκών ελευθεριών, την ποινικοποίηση της διακίνησης ιδεών και την ένταση της κρατικής καταστολής, την οποία κωδικοποιούμε με τον όρο φασιστικοποίηση της δημόσιας και πολιτικής ζωής.

Κατ' αρχάς, η φύση των μέτρων περιορισμού έχει κατασταλακτικό χαρακτήρα, ειδικά όταν δεν συνδυάζονται με μέτρα προστασίας και δωρεάν τεστ για όλους, όπως οι επαυξημένοι περιορισμοί που επιβλήθηκαν, με καθολική απαγόρευση κυκλοφορίας 20:00-8:00, οι απαγορεύσεις εισόδου-εξόδου σε πόλεις και χωριά αλλά και η απαγόρευση του δικαιώματος στην άθληση σε περιοχές με πολλά κρούσματα. Ο έλεγχος μέσω αναγκαστικής αποστολής SMS αξιοποιήθηκε από το κράτος για την επιτήρηση του πληθυσμού και την επιβολή προστίμων. Υπό την απειλή τους ο λαός αναγκάστηκε να πειθαρχήσει, σε μια περίοδο που θέσεις εργασίας χάνονται σωρηδόν, το εισόδημα κάθε νοικοκυριού είναι πενιχρό και αμφισβητείται όλο και περισσότερο το δικαίωμα για αξιοπρεπείς όρους ζωής. **Πρόστιμα για «άσοπτες μετακινήσεις» επιβλήθηκαν και σε ασπιτικές κινητοποιήσεων/παρεμβάσεων ως εργαλείο πειθάρχησης όσων ύψωσαν φωνή διεκδίκησης μέσα στην πανδημία.** Υπήρχαν κι αυτοί βέβαια που δεν μπορούσαν να πειθαρχήσουν. Άστυγοι που δεν έμειναν σπíti γιατί δεν είχαν, μικροπωλητές που βγήκαν να πουλήσουν το εμπόρευσμά τους αντί να περιμένουν την ανύπαρκτη μέριμνα του κράτους, άνθρωποι που δεν άντεξαν τον εγκλεισμό και βγήκαν μια βόλτα. Όσοι, δε, γλίτωσαν το πρόστιμο της μετακίνησης, τώρα κινδυνεύουν να πληρώσουν τσουχτερό πρόστιμο για την μη χρήση μάσκας.

Πιστή στο δόγμα «νόμος και τάξη» η κυβέρνηση, αφού φρόντισε να επενδύσει στα ΜΜΕ εκατομμύρια, για να πείσουν πως είναι ατομική ευθύνη η αντιμετώπιση του ιού και να κατακλύσουν τις ειδήσεις με «ανεύθυνους

πολίτες» που τόλμησαν να βγούν, δεν δίστασε να ξυλοκοπήσει νέους και ηλικιωμένους που δεν είχαν βεβαιώσεις εξόδου. Τα περιστατικά βιαιότητας των κατασταλτικών δυνάμεων μέσα στην περίοδο της καραντίνας δεν έχουν τελειωμό. **Το χτύπημα των συγκεντρώσεων των υγειονομικών και οι προσπάθειες συλλήψεων, έδειξαν τον πραγματικό χαρακτήρα του συστήματος, που προσπαθεί να καλύψει τις κρατικές ευθύνες για την αντιμετώπιση του ιού με καταστολή και προπαγάνδα.**

Αδιαμφισβήτητο παράδειγμα καταπάτησης δημοκρατικών δικαιωμάτων με πρόσημα τον κίνδυνο για την υγεία του λαού αποτέλεσαν οι κυβερνητικές απαγορεύσεις των διαδηλώσεων για τον εορτασμό της Πρωτομαγιάς, τρεις μέρες πριν την άρση των περιοριστικών μέτρων. Στην πραγματικότητα δεν ήθελαν να αποφύγουν να νοσήσει ο λαός αλλά να ψύξσει τη φωνή του. Γι' αυτό, λοιπόν, έσπευσαν να απαγορεύσουν οποιαδήποτε φωνή αντίστασης κόντρα στην αντιλαϊκή πολιτική.

Αντιδραστικές εξελίξεις, σε εγχώριο και παγκόσμιο επίπεδο, υπήρξαν σχετικά με την παραβίαση των προσωπικών δεδομένων και το φακέλωμα του κόσμου. Μη θέλοντας να πάρει ουσιαστικά μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας, η Ε.Ε. έδωσε οδηγία για εντοπισμό κρουσμάτων μέσω εφαρμογής. Ουσιαστικά επιδίωκε να έχει ανά πάσα στιγμή πρόσβαση στις ζωές των πολιτών. Σε μερικές χώρες έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί τέτοιου είδους εφαρμογές και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα αξιοποιηθούν από το σύστημα και μετά την πανδημία η παραβίαση προσωπικών δεδομένων και οι παρακολούθησεις.

Η «επιστροφή στην κανονικότητα» έφερε μαζί της πολλά μέτρα που πέρασαν μέσω Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου το προηγούμενο διάστημα. Μέτρα όπως η οδηγία προς γιατρούς και νοσηλευτές να μην καταγγέλλουν την άθλια κατάσταση που επικρατεί

στα νοσοκομεία, φιμώνοντας όποιον δεν έμενε άφρονος μπροστά της. Όπως η παραχώρηση τεθωρακισμένων οχημάτων στις ένοπλες δυνάμεις για να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση εξυπηρέτησης του λεγόμενου «δημοσίου συμφέροντος». **Έφερε, επίσης, μπόλικη καταστολή, επιθέσεις με χημικά και ξύλο στον κόσμο σε πάρκα, με πρόσημα την υποτιθέμενη ανευθυνότητα του.** Οι δυνάμεις καταστολής, με εντολές της κυβέρνησης έκλεισαν ανοιχτούς χώρους και πλατείες για να περιοριστούν οι «ασυνείδητοι», ενώ, παράλληλα, όχι μόνο δεν ενόχλησαν τις φασιστοσυγκεντρώσεις που έγιναν στην Κρήτη, αλλά στεκόντουσαν δίπλα τους χτυπώντας πρόσφυγες και μετανάστες. Είδαμε βέβαια και τη φίστα του δήμου Αθηναίων, με μπόλικο συνωστισμό, όπου τα ΜΑΤ δεν έριξαν ούτε κρότου λάμψης ούτε χημικά, παρά μόνο έγιναν ευγενικές προτροπές από τα megafwona.

Η φασιστικοποίηση δεν αποτελεί μια διαδικασία εκτός της κανονικότητας του συστήματος, αλλά είναι μια έκφρασή του που εντάσσεται και διεξάγεται κάτω τους συγκεκριμένους ταξικούς συσχετισμούς της περιόδου. Έρχεται να προωθήσει τις συνολικότερες επιδιώξεις του κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού. Η όζυνη της φασιστικοποίησης αποτελεί όρο προκειμένου να αναβαθμιστεί η επίθεση του συστήματος συνολικά. Το σύστημα γνωρίζει ότι τα μέτρα που οδηγούν σε ακόμη μεγαλύτερη φτώχεια και εξαθλίωση αναπόφευκτα γεννούν αντιδράσεις που μπορούν να αποκτήσουν, σε μια πορεία, ποιοτικά αναβαθμισμένα πολιτικά χαρακτηριστικά, αμφισβητώντας ακόμη και το ίδιο. Η αστική τάξη ινίθει αβεβαιότητα απέναντι στην οργή του λαού, έτσι καταστέλλει με βίαιο τρόπο όποιες κινητοποιήσεις γίνονται. Φοβάται την αντίσταση και την οργάνωση λαού και νεολαίας και προσπαθεί να είναι ένα βήμα μπροστά. Αυτή την πολιτική της φασιστικοποίησης προσπάθησε να βαθύνει και με την ευκαιρία της πανδημίας. Αφαιρώντας με όλα τα μέσα που διαθέτει (ΜΜΕ, δυνάμεις καταστολής, φασίστες) τη δυνατότητα του λαού να βγει, να συζητήσει, ν' αντίστασει, να διαδηλώσει, δοκίμασε τις αντοχές του κόσμου.

Σε αυτήν την προσπάθεια καταστολής σε πρακτικό και συνειδησιακό επίπεδο, της δυνατότητας του λαού να παλέψει, πρέπει να δοθούν κινηματικές απαντήσεις. Η πάλη ενάντια στη φασιστικοποίηση δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι ξεκομμένη από τον αγώνα για ψωμί-δουλειά-υγεία-σπουδές. **Ακόμη και σε καιρούς πανδημίας, οι αγώνες δεν μπορούν να μπεινουν σε καραντίνα.** Όπως και σ' αυτούς τους καιρούς η επίθεση αναβαθμίζεται, έτσι και η αντίσταση μέσω του κινήματος πρέπει να συνεχίζεται, οικοδομώντας όρους αντιπαράθεσης και αναμέτρησης με την συνολική επίθεση του συστήματος.

Τα εργασιακά δικαιώματα και πάλι στο στόχαστρο του συστήματος

Ελένη Δαμαλή
Πολυτεχνείο Κρήτης

Αιτία ή καταλύτης ο κορονοϊός;

Η εμφάνιση του κορονοϊού έχει προκαλέσει παγκοσμίως μία νέα κρίση, υγειονομική με χαρακτηριστικά, που όμως προοικονομείται από πολλές φωνές του συστήματος ότι θα την διαδεχθεί μια βαθιά οικονομική κρίση και όχι μόνο. Σε κάθε περίπτωση, η παρούσα κρίση προέκυψε από την ίδια τη φύση και τη δομή του ιμπεριαλιστικού-καπιταλιστικού συστήματος. Όπως και στις προηγούμενες κρίσεις, είτε ήταν οικονομικές είτε γεωπολιτικές είτε υγειονομικές όπως η σημερινή, πάντα ζητείται από το λαό να φορτωθεί αυτός τις συνέπειές τους. Για να γίνει αποδεκτό αυτό, προσδίδεται στις κρίσεις μια ουδέτερη, πανανθρώπινη και φυσική διάσταση. Η ερμηνεία του κόσμου στον οποίο ζούμε, υπαγορεύει το αν μπορούμε να δεχτούμε αυτή την προσέγγιση ή όχι. Έτσι, κατά την άποψή μας, η σημερινή υγειονομική κρίση δεν αποτελεί απλώς ένα μοιραίο γεγονός, αλλά ακόμη μια εκδήλωση της εκμεταλλευτικής και ταξικής φύσης του συστήματος. Το γεγονός ότι το σύστημα και οι φορείς του αποδίδουν την εμφάνιση και την ταχύτητα εξάπλωσης της πανδημίας σε άλλους παράγοντες σχετίζεται με την επιδίωξη τους να αποποιηθούν των ευθυνών τους και να μην αμφισβητηθεί από τους λαούς η παντοδυναμία τους. Αν και αρχικά διαφάνηκε ένας αιφνδιασμός του συστήματος ως προς την εμφάνιση και την εξάπλωση του κορονοϊού - χωρίς να προβαίνουμε σε σενάρια συνωμοσίας - δεν μπορούμε εντούτοις να θεωρήσουμε αναπόφευκτη, λογική και αποδεκτή την αδυναμία αντιμετώπισης της πανδημίας από την ανθρωπότητα, με τις δυνατότητες που υπάρχουν στον 21ο αιώνα. Η πανδημία, λοιπόν, λειτούργησε ως επιταχυντής μιας ήδη εξελισσόμενης κατάστασης και όχι ως πυροδότης. Η οικονομική κρίση προϋπήρχε του κορονοϊού και διαφαινόταν μάλιστα καιρό πριν η όξυνσή της.

Νέα κρίση, νέα ευκαιρία για την καταπάτηση των δικαιωμάτων μας

Στην Ελλάδα, μια χώρα διπλά εξαρτημένη (από ΗΠΑ και Ε.Ε.), ο ρόλος της αστικής τάξης και του πολιτικού προσωπικού της δε θα μπορούσε να είναι άλλος παρά η εξυπηρέτηση των συμφερόντων του ντόπιου και ξένου κεφαλαίου. Μπροστά στην υγειονομική απειλή, η κυβέρνηση απέδειξε περίτρανα πως μοναδικό κριτήριο, που σφραγίζει κάθε πολιτική της επιλογή, αποτελεί η διασφάλιση του ταξικού της συμφέροντος. Έτσι, από τη μία πλευρά η κυβέρνηση χορήγησε υπέρογκα ποσά στα ΜΜΕ προκειμένου να πειθαναγκάσουν τον λαό να αποδεχτεί ότι η ευθύνη για τις εξελίξεις είναι ατομική και επ' ουδενί της κυβέρνησης και του κεφαλαίου. Ονόμασε «επίταξη» την αποζημίωση των ιδιωτικών ΜΕΘ, προχώρησε σε σειρά διευκολύνσεων για το κεφάλαιο και την εργοδοσία με την ψήφιση Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ). Παράλληλα, με όχημα το αφήγημα περί κοινών θυσιών, η κυβέρνηση επιδίωξε να εμπεδωθούν, να νομιμοποιηθούν με εκβιαστικούς όρους, χρόνιες επιδίωξεις του κεφαλαίου σχετικά με τους όρους των εργασιακών σχέσεων και με τα εργασιακά δικαιώματα. Από την άλλη - και παρά τον κίνδυνο της πανδημίας - συνέχισε να αρνείται την αναγκαιότητα ενίσχυσης

του υγειονομικού συστήματος. Ανήγαγε υποκριτικά σε ηρωισμό την εργασία των νοσοκομειακών, την ίδια στιγμή που τσάκιζε τα εργασιακά τους δικαιώματα. Η πρόταση της αστικής τάξης για την κάλυψη της ανάγκης σε ιατρονοσηλευτικό προσωπικό ήταν η δωρεάν εργασία-εθελοντισμός ή η προσωρινή πρόσληψη συμβασιούχων γιατρών και νοσηλευτών. Οι 2.000 πρόσληψεις που εξαγγέλθηκαν δεν ήταν παρά μια ακόμα απάτη, καθώς αφορούσαν τη μονιμοποίηση υπαρχόντων συμβάσεων, ενώ τα κενά σε οργανικές θέσεις με την πρότερη κατάσταση ήταν παραπάνω από 30.000. Έτσι, η λύση που προκρίθηκε μπροστά στην αυξημένη αναγκαιότητα για περιθαλψη, ήταν η απαίτηση ο κόσμος να μείνει σπίτι για να προστατευτεί, να κρίνει ο ίδιος αν μολύνθηκε από τον ιό ή να λάβει ιατρική διάγνωση τηλεφωνικά από εθελοντές! Όσο για τα τεστ, δεν παρέχονται δωρεάν στο λαό και γίνονται με το σταγονόμετρο.

Για τους εργαζόμενους

Το lockdown που, με ευθύνη της κυβέρνησης, κατέληξε να αποτελεί το μοναδικό τρόπο "πρόληψης" για το λαό, δεν είχε καθολική ισχύ, αλλά σαφή ταξικό χαρακτήρα, όπως και τα μέτρα πρόνοιας για εργαζόμενους και άνεργους. Μεγάλα εργοστάσια δεν έκλεισαν αλλά λειτούργησαν χωρίς μέτρα προστασίας για τους εργάτες. Τα μέτρα «στήριξης» της κυβέρνησης για τους εργαζόμενους που έμειναν άνεργοι λόγω του lockdown, δεν ήταν παρά μία ακόμα κοροϊδία. Αρχικά, τα εν λόγω μέτρα δεν αφορούσαν το μεγάλο ποσοστό των εργαζόμενων και δη της εργαζόμενης νεολαίας που δουλεύει «μαύρα», χωρίς σύμβαση εργασίας, οι οποίοι δεν δικαιούνταν καν να υποβάλλουν αίτηση για τα περίφημα 800 ευρώ. Επίσης, σε πολλές επιχειρήσεις οι εργαζόμενοι αναγκάστηκαν να πάρουν άδειες άνευ αποδοχών ή ακόμα να δουλέψουν σε καθεστώς εκ περιτροπής εργασίας. Χιλιάδες εργαζόμενοι, που προσπαθούν να ζήσουν με πενιχρούς μισθούς, τώρα κλήθηκαν να επιβιώσουν με επιδόματα-ψίχουλα. Οι άνεργοι κλήθηκαν να τα βγάλουν πέρα με τις απολαβές του ταμείου ανεργίας, ενώ άλλοι, που λόγω έλλειψης ενσήμων δεν εντάσσονται στον ΟΑΕΔ, έμειναν τελείως μετέωροι. Την ίδια βάρβαρη πολιτική ακολούθησε η κυβέρνηση και για τα πλέον εύάλωτα κομμάτια της κοινωνίας όπως οι πρόσφυγες, οι φυλακισμένοι, οι άστεγοι, και οι μειονότητες, στους οποίους δεν παρέιχε καμία κρατική κάλυψη.

Για τους ελεύθερους επαγγελματίες προβλεπόταν συμμετοχή σε πρόγραμμα τηλεκατάρτισης, το voucher, προκειμένου να λάβουν το ποσό των 600 ευρώ. Τα κατορθώματα της κυβέρνησης γύρω από την φάρσα των voucher είναι γνωστά, πέρα όμως από αυτή την πτυχή και το ζήτημα της σκανδαλώδους χρηματοδότησης διαφόρων εταιριών κατάρτισης με όρους ρουσφετιού, υπάρχει μια άλλη πλευρά του ζητήματος, πιο ουσιαστική. Συγκεκριμένα, η κυβέρνηση μέσω αυτών των προγραμμάτων επιδίωξε να ενισχύσει την αντιδραστική κατεύθυνση της δια βίου μάθησης και της συνεχούς επανακατάρτισης των εργαζόμενων σε μια αγορά εργασίας όπου οι εργαζόμενοι μόνιμα θα κρίνονται ανεπαρκείς και θα αναζητούν, με το αζημίωτο, περισσότερα προσόντα και πιστοποιήσεις. Επίσης, η πανδημία αξιοποιήθηκε από το κεφάλαιο για την διεύρυνση του καθεστώτος της τηλεργασίας, γεγονός που διαμόρφωσε αρνητικές παρακαταθήκες που θα χρησιμοποιηθούν το επόμενο διάστημα. Η εντατικοποίηση των προσωπικών δεδομένων εργασίας, η δουλειά χωρίς ωράριο, η παραβίαση των προσωπικών δεδομένων και η συνεχής «επιτήρηση» των εργαζόμενων είναι οι προνομιακοί, για την εργοδοσία, όροι εργασίας που προωθούνται με την τηλεργασία.

Τα «αναγκαία μέτρα» για την επόμενη μέρα

Το διάστημα του lockdown αποδείχθηκε ότι δεν αποτέλεσε νεκρή περίοδο για το σύστημα αλλά ευκαιρία για την όξυνση της επίθεσης στα δικαιώματα των εργαζόμενων. Τόσο η επιβολή του lockdown όσο και η άρση του, υπαγορεύονται από την ανάγκη του κεφαλαίου να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της πανδημίας με το ελάχιστο δυνατό κόστος και την παράλληλη

τους 1.185.013 και προβλέπεται η ανεργία να συνεχίσει να διογκώνεται.

Για τη δική μας επόμενη μέρα

Οι σχεδιασμοί του ντόπιου και ξένου κεφαλαίου προσανατολίζονται στο πώς θα πληρώσει πάλι ο λαός μια κρίση που δεν δημιούργησε ο ίδιος, αλλά εκείνοι που τώρα μιλούν για νέα κορονο-μνημόνια και νέα ύφεση. Είναι ζητούμενο, λοιπόν, πώς θα απαντήσει από την πλευρά του το εργατικό και λαϊκό κίνημα απέναντι σε αυτές τις εξελίξεις. Η επιβολή της καραντίνας είχε οπωσδήποτε και χαρακτηριστικά καταστολής. Η προσπάθεια ψήφισης νομοσχεδίου για την απαγόρευση συγκεντρώσεων και διαδηλώσεων ενισχύθηκε από την απαγόρευση κυκλοφορίας που επιβλήθηκε το προηγούμενο διάστημα. Η «επιστροφή στην κανονικότητα» θα πατήσει πάνω στις αρνητικές για το κίνημα παρακαταθήκες που δημιούργησε το μέτρο της καραντίνας και στη βάση του αρνητικού συσχετισμού που είχε διαμορφωθεί τα προηγούμενα χρόνια σε βάρος της εργατικής τάξης και του λαού. Ο σύγχρονος εργασια-

συνέχιση της κερδοφορίας του. Διεθνείς αναλύσεις κάνουν λόγο για ένα νέο κύκλο ύφεσης, παγκόσμιας κλίμακας. Ωστόσο, οι οικονομικές επιδράσεις θα επιβαρύνουν συγκριτικά περισσότερο τους λαούς εξαρτημένων χωρών, όπως και τον δικό μας. Η Ελλάδα εκτιμάται ότι θα είναι από τις χώρες της Ε.Ε. με τη μεγαλύτερη ύφεση της τάξης του 10% και την ανεργία να ανέρχεται στο 22% μέσα στο 2020. Οι συζητήσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, τόσο μέσα στα πλαίσια της Ε.Ε. όσο και του ΔΝΤ, περιστρέφονται γύρω από νέα κορονο-ομόλογα και νέο κύκλο διαχείρισης των χρεών των χωρών.

Έτσι, ενόψει της επερχόμενης οικονομικής κρίσης, η κυβέρνηση αναγγέλλει μέτρα στήριξης της οικονομίας. Η ΠΝΠ που ψηφίστηκε ανήμερα της Πρωτομαγιάς καθιστά ξεκάθαρο ποιος θα είναι αυτός που θα πληρώσει την κρίση και ποιος θα κερδίσει από αυτή. Από τη μία, λοιπόν, προβλέπει ευνοϊκές ρυθμίσεις για ιδιωτικές κλινικές, κανάλια, αεροδρόμια, εταιρίες τυχερών παιχνιδιών, με φορολογικές εκπτώσεις ή παρατάσεις καταβολής φόρων. Από την άλλη, επιβάλλει αναμόρφωση των εργασιακών σχέσεων ώστε να ανταποκρίνονται στις «αντοχές» της οικονομίας, δηλαδή στις ανάγκες του ντόπιου και ξένου κεφαλαίου. Ακόμη, μέσω της ΠΝΠ παγώνει -τουλάχιστον για το 2020- η αύξηση του κατώτατου μισθού, γεγονός που θα καθορίσει και το ύψος διάφορων επιδομάτων. Παρέχεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις που θα ανοίξουν να προσαρμόζουν το ωράριο εργασίας των εργαζόμενων σύμφωνα με το ωράριο λειτουργίας τους. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας που έληξαν μέσα στο lockdown παρατείνονται μόνο έως τέλος Ιούνη, η προστασία της πρώτης κατοικίας σταματάει στις 30/7 και οι απολύσεις απελευθερώνονται μετά το πέρας 45 ημερών από την λήξη της αναστολής συμβάσεων εργασίας. Είναι σαφές, ότι αυτά τα μέτρα θα βαθύνουν τον εργασιακό μεσαίωνα, θέτοντας παρακαταθήκες για ακόμα πιο άγρια επίθεση στα δικαιώματα των εργαζόμενων.

Η προσπάθεια της κυβέρνησης να παρουσιάσει την τουριστική περίοδο σαν το πεδίο εκείνο όπου θα αντιστραφεί η χασούρα του προηγούμενου διαστήματος είναι παραπλανητική και βέβαια δεν αναφέρεται στην οικονομική σωτηρία των εποχιακά εργαζόμενων αλλά του εφοπλιστικού κεφαλαίου, των μεγάλων ξενοδόχων και των αεροπορικών εταιριών. Ακόμη περισσότερο, η ανάδειξη του τουρισμού ως σωσίβια λέμβο της συνολικής οικονομίας θέλει να απαντήσει στα αδιέξοδα του ίδιου του συστήματος και στις ευθύνες όλων των κυβερνήσεων για τη διάλυση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα παραγωγής. Η σημερινή κατάσταση, αν μη τι άλλο, ανέδειξε πόσο εύθραυστη είναι η «βαριά βιομηχανία» του τουρισμού. Μεγάλο τμήμα των εποχιακά εργαζόμενων αλλά και αυτών που εμμέσως εξαρτώνται οικονομικά από τον τουρισμό, αντί να εργάζονται σε μόνιμη βάση και με σταθερό μισθό, καλούνται να ανταπεξέλθουν σε αυτές τις συνθήκες με το επίδομα ανεργίας, αν το λαμβάνουν κι αυτό. Ακόμη, αυτοί οι εργαζόμενοι χάνουν ένησημα από τα συντάξιμα αλλά και από αυτά που χρειάζονται να συλλέξουν για να επιδοτηθούν το χειμώνα. Η επόμενη μέρα που προδιαγράφεται για τους εργαζόμενους αλλά και τους άνεργους θα φέρει όλο και περισσότερη φτώχεια και εξαθλίωση. Οι εγγεγραμμένοι άνεργοι έχουν φτάσει

Εθελοντική ανέχεια; Ευχαριστούμε, δε θα πάρουμε!

Μπάρδας Γιώργος,
Θωμάς Κατσιούλας,
Φυσικό Θεσσαλονίκης

Είναι φανερό ότι διανύουμε μια φάση ιδεολογικής κυριαρχίας του συστήματος, όπου έννοιες όπως η ανθρωπιά και η αλληλεγγύη κόβονται και ράβονται στα μέτρα του. Ιδεολογήματα όπως η φιλανθρωπία και ο εθελοντισμός πλασάρονται καθημερινά σαν να είναι κορωνίδες κοινωνικής προσφοράς. Αν όμως κοιτάσουμε από ταξική σκοπιά, φαίνεται πως ο εθελοντισμός και η φιλανθρωπία αποπροσανατολίζουν τον λαό και τη νεολαία από τα πραγματικά επίδικα πάλης, όπως τα δικαιώματα για σπουδές, σταθερή δουλειά και ελευθερίες. Παράλληλα, αφομοιώνουν υγιείς ανησυχίες του λαού για τη φτώχεια και την ανισότητα και τις μετατρέπουν σε ακίνδυνες, αν όχι χρήσιμες για το σύστημα, πρακτικές.

Ο εθελοντισμός αρχικά, είναι απλήρωτη και μαύρη εργασία, διαπαιδαγωγώντας ταυτόχρονα τον λαό στις βάρβαρες συνθήκες εργασίας που επικρατούν, όπως οι πενήντοι μισθοί και τα ανύπαρκτα δικαιώματα. Δίνει μια ψεύτικη διέξοδο σε σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο λαός. Όσες παραλίες όμως κι αν καθαρίσουμε εθελοντικά, αυτές πάλι θα είναι βρώμικες, γιατί στα κέρδη των καπιταλιστών δεν χωράει οικολογία. Όσο αίμα κι αν δώσουμε μπορεί να μην φτάσει σε αυτούς που το έχουν ανάγκη, αφού νοσηλευτές και γιατροί δεν προσλαμβάνονται. Και σίγουρα δεν θα φτάσει για τους Κούρδους, την Παλαιστίνη, το Βιετνάμ και τις ατελείωτες πληγές που ανοίγουν οι ιμπεριαλιστές σε ολόκληρο τον πλανήτη. Την ίδια στιγμή ο λαός αποπλίζεται και πολιτικά, αφού αν υπάρχει ο εθελοντισμός δεν χρειάζομαστε σωματεία, συνελεύσεις και διαδηλώσεις.

Δεν είναι τυχαίο, πως οι περισσότερες μη κυβερνητικές οργανώσεις και πολιτιστικοί φορείς λειτουργούν με βάση εθελοντές που επωμίζονται το μεγαλύτερο βάρος της δουλειάς. Και φυσικά δεν μπορεί να ξεχαστεί ο βρώμικος ρόλος που έπαιξε η διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, που θεσμοθέτησε τη λειτουργία κοινωνικών παντοπωλείων, ιατρείων και φροντιστηρίων, μα ούτε και οι τραγωδίες από τις φωτιές στο Μάτι και τις πλημμύρες στη Μάνδρα, που έπληξαν τις ζωές χιλιάδων ανθρώπων. Το μόνο που είχε τότε να προτάξει το σύστημα ήταν επικλήσεις στην ανθρωπιά και τη συμπόνια μας και να προβάλλει άλλη μια φορά τον εθελοντισμό ως λύση. Την ίδια ώρα, μάλιστα, που οι κρατικές επιχειρήσεις και δαπάνες ήταν ελλειπείς ως και ανύπαρκτες. Η σημερινή δε κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας εν μέσω της πανδημίας, χωρίς καμία ντροπή θεσπίζει εθελοντικά προγράμματα απασχόλησης ενηλίκων σε δομές δημόσιας υγείας, δίχως σκέψη για προολήψεις προσημοπικού.

Η έκκληση για «αλληλεγγύη» από την πλευρά του συστήματος δεν θα μπορούσε φυσικά να λείπει. Η απάντηση του συστήματος σε αυτή την απα-

ράδεκτη κατάσταση είναι η ατομική ευθύνη, εκφραζόμενη σε δύο επίπεδα. Πρώτα το σύστημα επιρρίπτει την ευθύνη για την εξάπλωση της πανδημίας εξ ολοκλήρου στον «απειθαρχο» λαό παραβλέποντας -ή μάλλον καλύτερα θεωρώντας ως status quo- την κατάσταση του συστήματος υγείας. Και όταν βλέπει ότι η πανδημία είναι πέρα από τις δυνάμεις του, προσπαθεί με κάθε τρόπο να πειθαναγκάσει τον λαό ότι έχει και αυτός ένα μερίδιο στην αντιμετώπιση του ιού. Είτε οικονομικά (με τις δωρεές και τις μειώσεις μισθών), είτε με την εργατική του δύναμη (εθελοντισμός), όπου το σύστημα αποφασίζει ότι «όλοι μαζί μπορούμε», πετώντας το μπαλάκι στο λαό και αρνούμενο φυσικά να προσλάβει προσωπικό για να στελεχώσει το σύστημα υγείας.

Δυστυχώς, την λογική αυτή έχουν υιοθετήσει πολλές δυνάμεις στον χώρο της αριστεράς και του αναρχισμού. Οι δυνάμεις αυτές αντί για ταξική πάλη και δικαιώματα, καλούν για «μεσοβέζικες» λύσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί αυτό των κοινωνικών ιατρείων, λογική η οποία απαλλάσσει εντελώς το σύστημα από την ευθύνη του. Αλλά χαρακτηριστικό και πιο πρόσφατο είναι και αυτό της ΚΝΕ, η οποία ζήτησε από συλλόγους φοιτητών ιατρικών σχολών να στηρίζουν ψήφισμα που καλούσε σε εθελοντική εργασία φοιτητών των κλινικών ετών σε νοσοκομεία για την περίοδο του κορωνοϊού, βάζοντας βούτυρο στο ψωμί του συστήματος.

Από την άλλη, μια κίνηση φιλανθρωπίας μπορεί να φαίνεται ότι, έστω και ελάχιστα, συνεισφέρει βραχυπρόθεσμα. Στην πραγματικότητα όμως, σε μακροπρόθεσμη κλίμακα συντηρεί ένα φαύλο κύκλο. Στον οποίο το σύστημα εκμεταλλεύεται όσο το δυνατόν περισσότερο την εργατική τάξη παίρνοντας πολλές φορές απάνθρωπα μέτρα, ιδιαίτερα στις κρίσεις που προκύπτουν, οι οποίες είναι στην φύση του καπιταλιστικού συστήματος. Ταυτόχρονα καλεί το λαό να βοηθήσει στην αντιμετώπιση ενός προβλήματος που το ίδιο δημιούργησε, ισχυριζόμενο ότι «είμαστε όλοι άνθρωποι και οφείλουμε να λύσουμε από κοινού τα προβλήματα», ενώ παράλληλα συνεχίζεται κανονικά το πάρτυ της σκληρής εκμετάλλευσης και εκεί ο ανθρωπισμός και η αλληλεγγύη δεν χωρά.

Ποια όμως πρέπει να είναι η απάντηση του λαού (και εν μέσω πανδημίας); Η αλληλεγγύη στους εργαζόμενους, στους απεργούς, στις καταλήψεις, απέναντι στις κυβερνήσεις, τα αφεντικά και τον ιμπεριαλισμό, η ταξική πάλη είναι ο μόνος δρόμος που οδηγεί σε μία καλύτερη ζωή και μία καλύτερη κοινωνία, που δίνει πραγματικές λύσεις στον λαό και τον συγκροτεί ιδεολογικά. Διαφορετικά, όσα φραγκοδίφραγκα και αν μαζευτούν για τους άστεγους, εκείνοι θα πληθαίνουν με τους πλειστηριασμούς πρώτης κατοικίας, ό,τι βοήθεια και αν συλλεχθεί για τους άνεργους ο αριθμός τους θα εκτοξεύεται, καθώς η κρίση θα βαθαίνει.

Η έννοια της λαϊκής αλληλεγγύης είναι πλήρως αντιπαραθετική με την έννοια του εθελοντισμού, στον οποίο επιδίδονται πρώτα απ' όλα τα μεγάλα κεφάλια του συστήματος. Και είναι ταυτόχρονα πολύ πιο αυθεντική. Η λαϊκή αλληλεγγύη εκφράζεται μέσα στους αγώνες ενάντια στην φτώχεια, την ανεργία, τον πόλεμο, είναι κομμάτι της οργάνωσης και υποστήριξης της πάλης κόντρα στην κοινωνική αδικία. Τέτοιες εκφράσεις έχουμε δει σε απεργιακούς αγώνες, όπως της χαλυβουργίας (απεργιακό ταμείο), σε κινήματα όπως της Χαλκιδικής όπου οι κάτοικοι από κοινού πρόσεχαν τα παιδιά τους παραδείγματος χάρι. Βγαίνοντας στον δρόμο με όπλο την διαδήλωση και την απεργία, δείχνοντας ποια είναι η πραγματική λαϊκή αλληλεγγύη, ερχόμαστε αντιμέτωποι με αυτό το σάπιο σύστημα που σήμερα μόνο καταπίεση και θάνατο μπορεί να φέρει.

«Μένουμε σπίτι», κινδυνεύουμε σπίτι

Ηλέκτρα Δέδε,
ΣΕΥ* ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ

*η σχολή μετά την πανεπιστημιοποίηση του
ΤΕΙ Κρήτης λέγεται ΣΕΥ, και όχι ΣΕΥΠ

Η περίοδος που διανύουμε, η οποία επισφραγίζεται από την εξέλιξη της πανδημίας και τις εξελίξεις που αυτή πυροδότησε, αποτελεί περίοδο ανάδειξης της συνολικής βαρβαρότητας που χαρακτηρίζει το σύστημα της εκμετάλλευσης. Πέραν των οικονομικών και υγειονομικών εξελίξεων, καμία πτυχή της ιδιωτικής και κοινωνικής ζωής δεν έμεινε ανεπηρέαστη από το «μένουμε σπίτι», που σήμανε για πολλούς έναν βάρβαρο εγκλεισμό και για κάποιους καταδίκη σε μια σκληρή πραγματικότητα.

Μια κοινωνική ομάδα για την οποία ο εγκλεισμός αποτέλεσε άκρως επικίνδυνη συνθήκη υπήρξαν οι γυναίκες. Ο εγκλεισμός λειτουργήσε ως παράγοντας επιδείνωσης της ήδη υφιστάμενης γυναικείας κακοποίησης, αλλά και συνέβαλε στην αύξηση των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Εκθέσεις που κυκλοφόρησαν ήδη από τις πρώτες βδομάδες καραντίνας σε χώρες όπως Κίνα, ΗΠΑ και άλλες ανέφεραν αύξηση τέτοιων περιστατικών μετά τον COVID-19. Γυναικείες οργανώσεις ανά τον κόσμο κρούουν τον κώδωνα της επικινδυνότητας της καραντίνας για τα θύματα κακοποίησης. Στην επαρχία Hubei, στην Κίνα, οι αστυνομικές αρχές αναφέρουν τριπλασιασμό του αριθμού περιστατικών ακραίας απειλής τον Φεβρουάριο του 2020, συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2019, ενώ στην Αμερική, ήδη από το Μάρτιο, οργάνωση υποστήριξης γυναικών καταγγέλλει αύξηση των κλήσεων για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας κατά 7,5% , σε σχέση με πέρσι. **Η αύξηση των περιστατικών κακοποίησης μέσα στην καραντίνα ήταν μια εξέλιξη αναμενόμενη, αφού οι κυβερνήσεις ουσιαστικά ανάγκασαν σε εγκλεισμό τα θύματα κακοποίησης μαζί με τους θύτες.**

Σε μια καπιταλιστική κοινωνία η οποία αναπαράγει καταπιεστικά, πατριαρχικά πρότυπα, **τα θύματα ακόμα και όταν προσπαθούν ν' απομακρυνθούν από ένα κακοποιητικό περιβάλλον είναι αδύνατον να βρουν σύμμαχο το αστικό κράτος.** Με τις προϋποθέσεις για μεταφορά τους σε ασφαλές περιβάλλον να είναι ανύπαρκτες, τους ξενώνες φιλοξενίας θυμάτων κακοποίησης ανέκαθεν περιορισμένους και χωρίς ν' ανταποκρίνονται στην έκταση του προβλήματος, η ουσιαστική οικονομική και κοινωνική στήριξη των θυμάτων από το κράτος δεν υπήρξε ποτέ. Ένας ακόμη σκόπελος που πρέπει να υπερβούν οι κακοποιημένες γυναίκες είναι η αποτροπή και η απαξίωση των καταγγελιών τους από τις αστυνομικές αρχές. Στα δικαστήρια δε, καλούνται ν' απολογηθούν για το αν... προκάλεσαν το βασανισμό τους και παρά τα ιατροδικαστικά τεκμήρια και τις μαρτυρίες, βλέπουν συχνά τους θύτες να ξεπλύνονται με γελοίες ποινές απ' την αστική δικαιοσύνη.

Τα πρότυπα και οι αντιλήψεις που θέτουν τη γυναίκα σε υποδεέστερη θέση, οι μηχανισμοί που διακινούν αυτή την ανισότητα, έχουν ως βάση

τους τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος που στηρίζεται στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. **Μια λαϊκή, εργαζόμενη γυναίκα δέχεται καθημερινά διπλή καταπίεση.** Αντιμετωπίζει την καταπίεση που υφίσταται ως **κομμάτι μιας εκμεταλλεμένης τάξης**, αλλά και εκείνη που **σχετίζεται με τις αντιλήψεις και τις προκαταλήψεις που υπάρχουν στην καπιταλιστική κοινωνία σχετικά με το φύλο.** Όσο κι αν θέλουν οι παράγοντες του συστήματος να μιλούν για την πρόοδο και τον «εξευγενισμό» των κοινωνιών στο πέρασμα του χρόνου και να υποστηρίζουν πως η ισοτιμία των φύλων έχει εξασφαλιστεί στον καπιταλισμό, **η πραγματικότητα είναι πως δεν έχει επέλθει η γυναικεία χειραφέτηση.**

Η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας δεν έχει ακυρώσει προβλήματα και διακρίσεις εις βάρος τους στους χώρους εργα-

σίας. Μια εργαζόμενη γυναίκα αντιμετωπίζει άνισους μισθούς, αυξανόμενα ποσοστά ανεργίας και συμμετοχής σε θέσεις εργασίας μερικής απασχόλησης, περιορισμένη εκπροσώπηση σε επαγγέλματα και θέσεις "υψηλού κύρους". Απορρίπτεται από δουλειές στο ενδεχόμενο της μητρότητας και γνωρίζει πως κατά την εγκυμοσύνη, δεν θα της παρέχεται καμία προστασία ή βοήθεια. Σήμερα, σε χώρες του κόσμου ακόμα και της "δημοκρατικής Ευρώπης" όπως η Πολωνία, αμφισβητείται και με νόμους το δικαίωμα των γυναικών στις αμβλώσεις.

Με όλους του τους μηχανισμούς το σύστημα νομιμοποιεί και επεκτείνει αυτήν την ανισοτιμία και τη βαρβαρότητα. Από τις πιο σκοταδιστικές αντιλήψεις πλήρους υποταγής της γυναίκας στο αντρικό φύλο που αναπαράγονται από την εκκλησία, μέχρι τα πρότυπα της γυναίκας-διακοσμητικής γλάστρας των ΜΜΕ και τους αντιδραστικούς νόμους εις βάρος των εργαζόμενων γυναικών, το αστικό κράτος φροντίζει να διακινεί την καταπίεση. Η βαρβαρότητα εις βάρος των γυναικών επεκτείνεται με αύξηση των ποσοστών κακοποίησης, βιασμών και γυναικοκτονιών. Οι αγώνες των γυναικών όμως, στο πέρασμα των αιώνων, με την καταλυτική συμβολή του εργατικού και κομμουνιστικού κινήματος, κατάφεραν να

κατοχυρώσουν δικαιώματα, καθόλου δεδομένα και να δώσουν προοπτική για το σπάσιμο αυτής της αδικίας.

Η γυναικεία χειραφέτηση δεν ήταν πάντα αυτονόητο ζήτημα. Ο μαρξισμός έδωσε στο γυναικείο κίνημα αισιοδοξία, αποδεικνύοντας ότι **η ανισοτιμία των γυναικών δεν αποτελεί έμφυτο χαρακτηριστικό της ανθρώπινης κοινωνίας αλλά εμφανίστηκε σε μια συγκεκριμένη ιστορική στιγμή, ως άμεσο αποτέλεσμα της ταξικής διαίρεσης της κοινωνίας.** Συνέβαλε σημαντικά στην κατανόηση της βάσης της γυναικείας καταπίεσης, δίνοντας παράλληλα την προοπτική για την ανατροπή αυτής. **Η φύση του γυναικείου ζητήματος είναι ταξική και οι ρίζες του βρίσκονται στις εκμεταλλευτικές σχέσεις παραγωγής.** Οι αντιλήψεις και οι προκαταλήψεις σχετικά με την κατωτερότητα της γυναίκας στην κοινωνία, ήταν αποτέλεσμα της αντανάκλασης των εκμεταλλευτικών σχέσεων στο εποικοδόμημα. Η γυναίκα απομονώθηκε στο νοικοκυριό και της αποδόθηκαν ως βασικοί ρόλοι η αναπαραγωγή και η διεκπεραίωση των οικιακών εργασιών, όταν οι ανάγκες της παραγωγής επέβαλαν μια τέτοια συνθήκη. Σε μια επόμενη φάση, όπου το κεφάλαιο χρειάστηκε την επιπλέον ιδιοποίηση φθηνής εργατικής δύναμης, η γυναίκα βρέθηκε πίσω απ' τις μηχανές, χωρίς κανένα απολύτως δικαίωμα, επωμισόμενη παράλληλα και τον οικιακό φόρτο. Σήμερα, οι προκλήσεις που καλούνται ν' αντιμετωπίσουν οι γυναίκες της εργατικής τάξης αμφισβητούν αυτονομία δικαιώματα.

Η προοπτική για την απελευθέρωση της γυναίκας βρίσκεται στην ανατροπή του συστήματος που αναπαράγει αυτήν την ανισότητα. Μια σοσιαλιστική κοινωνία, όπου θα καταργηθεί η καπιταλιστική εκμετάλλευση, είναι εκείνη που θα θέσει τις βάσεις για την κατοχύρωση της ισοτιμίας των γυναικών. Μια τέτοια άποψη βέβαια, κάθε άλλο παρά ασύμβατη είναι με τις γυναικείες διεκδικήσεις που χρειάζεται να πραγματοποιούνται στα πλαίσια της καπιταλιστικής κοινωνίας. Ούτε βάζει σε παύση τους αγώνες των γυναικών, το δεδομένο ότι οι προϋποθέσεις για την πλήρη ισοτιμία τους δεν έχουν ακόμη τεθεί.

Αντίθετα αναδεικνύεται ότι η θέση της γυναίκας είναι στον αγώνα, για την ανατροπή του συστήματος που στηρίζεται στην εκμετάλλευση των πολλών από τους λίγους. Η Οκτωβριανή Επανάσταση και η οικοδόμηση του σοσιαλισμού, άνοιξαν τον δρόμο της απελευθέρωσης των γυναικών της εργατικής τάξης και των καταπιεσμένων στρωμάτων από τη διπλή εκμετάλλευση. Ο δρόμος που έχουμε να διανύσουμε είναι μακρύς και δύσκολος, αλλά είναι σίγουρο ότι και τώρα, οι λαοί που βγαίνουν στον δρόμο κερδίζουν! Το γυναικείο κίνημα πρέπει να βρεθεί στο πλευρό του εργατικού ώστε να διεκδικήσει μια ίση, ελεύθερη και δίκαιη ζωή.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Πανδημίες και Επιδημίες Το αποτύπωμά τους στον λαϊκό παράγοντα

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Μία από τις πρώτες καταγεγραμμένες ιστορικά επιδημίες ήταν ο «λοιμός των Αθηνών» (430 π.Χ.), που θέρισε το 1/3 του τότε αθηναϊκού πληθυσμού. Οι ιατρικές γνώσεις και πρακτικές της εποχής, προφανώς, δεν αρκούσαν για να εξηγηθεί και να αντιμετωπιστεί ένα τέτοιο δεινό. Αυτό όμως που καταγράφηκε δια χειρός Θουκυδίδη και μας είναι γνωστό σήμερα είναι, πως ο συνωστισμός στην πυκνοκατοικημένη Αθήνα ευνόησε ιδιαίτερα τη ραγδαία εξάπλωση της νόσου. Εξάλλου η επιδημία συνέπεσε με το 2ο έτος του Πελοποννησιακού Πολέμου, όταν ολόκληρος ο πληθυσμός της Αττικής βρισκόταν εντός των τειχών της πόλεως λόγω των επιδρομών των Λακεδαιμονίων στην ύπαιθρο. Όπως έχει γραφτεί από έναν ιστορικό: «Προτού ολοκληρώσει τον κύκλο της το 427, η επιδημία είχε προκαλέσει τον θάνατο 4.400 οπλιτών, 300 ανδρών του ιππικού και αναρίθμητων μελών των κατώτερων, ιδίως, κοινωνικών στρωμάτων (παιδιά,γυναίκες,δούλοι)».

Η **Ευρώπη σε σκοταδιστικό ντελίριο**

Αιώνες μετά, το 1346, εμφανίστηκε η πανδημία της πανώλης, γνωστή και ως «Μαύρος Θάνατος» που ευθυνόταν για 25 εκ. νεκρούς σε Κίνα και Ινδία και 20 εκ. στην Ευρώπη. Ο δημογραφικός χάρτης της Ευρώπης άλλαξε άρδην. Η κοινωνία αδυνατούσε να αντληφθεί και να εξηγήσει με υλικό τρόπο την αρρώστια, αφήνοντας χώρο στις δεισιδαιμονίες και τη μεταφυσική να διατρανωθούν. Ξόρκια, λιτανείες, περιφερόμενοι προφήτες που μαστίγωναν για κάθαρση, δηλαδή, όλες οι παραδοσιακές μυστικιστικές πρακτικές που αρμόζον σε τέτοιου τύπου κοινωνίες. Τα πανεπιστήμια που ίδρύονταν, κυρίως εκπαιδεύαν υποψήφιους για τον ανώτερο κλήρο χωρίς να προωθούν την επιστημονική δραστηριότητα. Όσοι προσπάθησαν να δώσουν ορθολογικές απαντήσεις για την ασθένεια κατηγορήθηκαν για μαγεία και αλχημεία. Παράλληλα, η θεοκρατούμενη Ευρώπη δε θα μπορούσε παρά να βρει εξιλαστήρια θύματα σε μειονότητες, και έτσι εξαπέλυσε σφαγές και διωγμούς εναντίον Εβραίων και Ρομά. Οι «αμαρτωλοί» αυτοί μετανάστευσαν στην Πολωνία και τη Λιθουανία για να γλιτώσουν. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ο λαός που έμεινε πίσω είχε καλύτερη τύχη. Το απάνθρωπο φεουδαρχικό σύστημα στάθηκε απροετοίμαστο, όχι μόνο λόγω έλλειψης επιστημονικής γνώσης, αλλά και εξαιτίας των συνθηκών ζωής που επέβαλλε για τους πολλούς. Φτώχεια, κακή διατροφή και ελλιπέστατες συνθήκες υγιεινής ήταν οι φεουδαρχικές παροχές. Σε αυτά τα κρυσιακά στοιχεία του θεσμού της δουλοπαροικίας προστέθηκε η πανώλη, παρόλο που -λανθασμένα και μηχανιστικά- πολλοί αποδίδουν την αναταραχή αυτού του συστήματος αποκλειστικά σε αυτή.

Η **γρίπη των πληβίων**

Πρόκειται για την πρώτη μεγάλη πανδημία του 20ου αιώνα με 50 εκ. θανάτους. Η «Ισπανική Γρίπη» του 1918 πήρε με παράδοξο τρόπο το όνομά της, επειδή οι πρώτες αναφορές έγιναν από τον ισπανικό Τύπο. Οι εφημερίδες των άλλων κρατών λογοκρίνονταν λόγω της συμμετοχής τους στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Αν και η φεουδαρχία έδωσε την σκυτάλη στον καπιτα-

λισμό, η υγειονομική περίθαλψη συνέχισε να μην απευθύνεται στον γενικό πληθυσμό. Συγκεκριμένα, οι γιατροί εργάζονταν ως ιδιώτες ή χρηματοδοτούνταν από θρησκευτικά και φιλανθρωπικά ιδρύματα, μην επιτρέποντας την πρόσβαση του περισσότερου κόσμου στις υπηρεσίες υγείας. Έτσι, η «ασθένεια του πλήθους» μεταδιδόταν αερογενώς μεταξύ συνωστισμένων ανθρώπων σε φτωχογειτονιές. Οι προλετάριοι υποβάλλονταν σε εξαντλητικά ωράρια εργασίας και άθλιες συνθήκες διαβίωσης και σίτισης, γι’ αυτό και προσβάλλονταν σχεδόν αποκλειστικά. Κι ας έσκουζε η ελίτ της εποχής ότι ο όχλος αρρώσταινε επειδή δεν επιθυμούσε να αλλάξει τον τρόπο ζωής του (λες και ήταν επιλογή!). Ενδεικτικό το γεγονός ότι σε ξεσπάσματα επιδημιών το «σύστημα υγείας» εφάρμοζε μέτρα προφύλαξης για τους αστούς και όχι για τους ανθρώπους «δεύτερης κατηγορίας». Πάντως, εξαιτίας της συγκυρίας του πολέμου, ο ιός εξαπλώθηκε σε μονάδες στρατού και μόλυνε αιχμαλώτους εξηγώντας τα μεγάλα ποσοστά θανάτων νέων, υγιών ανδρών. Όσον αφορά την ιατρική, ούτε εμβόλια υπήρχαν ούτε αντιβιοτικά για τις δευτερογενείς βακτηριακές λοιμώξεις (συστήνονταν μόνο αντισηπτικές εισπνοές και εφαρμόζονταν καραντίνες). Δεν ήταν καν γνωστό ότι ο μολυσματικός παράγοντας ήταν ιός. Μπροστά σε όλα αυτά, δεν ήταν λίγες οι φορές που οι εργαζόμενοι προχώρησαν σε απεργίες με αιτήματα υγειονομική προστασία, καλύτερους μισθούς και συνθήκες διαβίωσης. Αναντίρρητα η κατάσταση επίτασσε -εκτός από επιστημονικές ανακαλύψεις- αναδιοργάνωση όλου του ιατρικού-υγειονομικού συστήματος των χωρών. Τον δρόμο γι’ αυτό το γεγχείρημα, άνοιξε το νεοσύστατο σοσιαλιστικό κράτος.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

«Είτε ο σοσιαλισμός θα νικήσει την ψείρα, είτε η ψείρα θα νικήσει τον σοσιαλισμό»

Με αυτή τη ρήση, ο Β.Ι. Λένιν ήθελε να τονίσει ότι η πάλη για υγεία σή-μαινε πάλη για σοσιαλισμό. Η τσαρική Ρωσία μαστιζόταν από επιδημίες και μολυσματικές ασθένειες με υψηλή θνησιμότητα, ενώ η υποτυπώδης ιατρική φροντίδα υπήρχε μόνο στις μεγαλουπόλεις. Επομένως, δε θα μπορούσε να στερεωθεί η νέα κοινωνία των σοβιέτ χωρίς η υγεία του λαού να μπει στην πρώτη γραμμή. Ήδη 1 χρόνο μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση εγκαινιάστηκε πρόγραμμα μαζικού εμβολιασμού κατά της ευλογιάς, η οποία τελικά εξαλείφθηκε (πρώτη φορά παγκοσμίως) στην ΕΣΣΔ τη δεκαετία του ’30. Ακόμα και όταν το 1959 στη Μόσχα υπήρξε ο κίνδυνος επιστροφής της (με τον καλλιτέχνη Αλεξέι Κοκορέκιν να αποτελεί τον «ασθενή 0»), το σύστημα υγείας βρισκόταν σε ετοιμότητα. Όλες οι επαφές κρουσμάτων που ιχνηλατήθηκαν μήηκαν σε νοσοκομειακή καραντίνα και η φαρμακευτική βιομηχανία παρήγαγε 9,5 εκ. δόσεις νέων εμβολίων για την ενίσχυση της επίδρασης των παλιότερων. Μέσα σε 19 μέρες, η διάδοση της νόσου είχε ανακοπεί. Αντίστοιχα, παρελθόν αποτέλεσε και η φονική πανούκλα, τόσο χάρη στην ευρεία προώθηση προληπτικών μέσων υγιεινής, όσο και στην ανακάλυψη εμβολίου με στρεπτομυκίνη από τους σοβιετικούς γιατρούς. Η νεαρή μικροβιολόγος Ζ. Γερμόλεβα, ανακάλυψε το 1922 την χλωρίωση του νερού για να αντιμετωπίσει την χολέρα, πρακτική που χρησιμοποιείται παγκοσμίως μέχρι σήμερα. Κατά την διάρκεια του Β΄ΠΠ, στην μάχη του Στάλινγκραντ, ξέσπασε νέο επιδημικό κύμα χολέρας ανάμεσα στα γερμανικά στρατεύματα που πολεμούσαν την πόλη. Μείζονος σημασίας για την έκβαση της μάχης, ήταν να μην μολυνθεί ο Κόκκινος Στρατός και ο άμαχος πληθυσμός. Σε αυτή τη βάση έδρασε η Ζ. Γερμόλεβα με την επιστημονική της ομάδα, προχωρώντας σε μαζικούς εμβολιασμούς και θεραπεία των ήδη πασχόντων. Το έργο αυτής και εν γένει όλων των σοβιετικών γιατρών στα πολεμικά μέτωπα συνεισέφερε ουσιαστικά στη Νίκη κατά του φασισμού. Τέλος, μια ενδιαφέρουσα ιστορία αφορά την καινοτόμα πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης για την πολιομελίτιδα. Αν και το εμβόλιο ανακαλύφθηκε από τον Αμερικανό Σάμπιν, οι ΗΠΑ δε δέχονταν να το δοκιμάσουν πρώτες, αναγκάζοντας τον επιστήμονα να στραφεί στους Σοβιετικούς. Το αποτέλεσμα της διάδοσής του σε εκατομύρια ανήλικους ήταν η εκκρίωση της πολιομυελίτιδας από τη χώρα.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

τούς επέστρεψαν στα πανεπιστήμια και πήραν πτυχίο ιατρικής για να στελεχώσουν τα νέα νοσοκομεία. Η κόκκινη Κίνα κατάφερε να φέρει πιο κοντά την πόλη με το χωριό και να συνδυάσει στοιχεία ιατρικής κινεζικής κουλτούρας με την σύγχρονη δυτική.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

Η **πανδημία Covid-19** μονοπωλεί το ενδιαφέρον των συζητήσεων, αναπόφευκτα επαναφέρονται στη μνήμη εξάρσεις ασθενειών που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα...από «καταβολής κόσμου». Και πράγματι, τι κόστος είχε στις ανθρώπινες κοινωνίες ανά τους αιώνες, η εμφάνιση ενός λοιμώδους νοσήματος; Μπορεί αυτό να υπολογιστεί αποκλειστικά ως συνάρτηση της παθογονικότητας ενός μικροβίου και των μέσων της Ιατρικής; Σκοπίμως το κείμενο αυτό δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της Μικροβιολογίας ούτε της Στατιστικής και των Αναλύσεων. Στέκεται στις εκάστοτε παραγωγικές σχέσεις και κοινωνικές συνθήκες και, έτσι, γίνεται ανάγνωση από την πλευρά του λαού. Άλλοτε στο περιθώριο της Ιστορίας ως δουλοπάροικου και μουζίκου και άλλοτε στο προσκήνιο ως διαμορφωτή του κοινωνικού γίνεσθαι.

GRUP YORUM... ή αλλιώς όταν η τέχνη εξυψώνει τη λαϊκή πάλη.

Νίτσας Στέφανος Μηχανικών Επιστήμης Υλικών Ιωάννινα

Μετά από μια σκληρή μάχη η οποία ξεκίνησε περίπου έναν χρόνο πριν, τρία από τα μέλη της επαναστατικής μουσικής κολлекτιβας Grup Yorum, μετά τον ηρωικό και ανυποχώρητο αγώνα που έδωσαν, παλεύοντας ενάντια στον ιμπεριαλισμό και στο δολοφονικό φασιστικό Τούρκικο κράτος πέρασαν στην αιωνιότητα. Ο λόγος για την Χελίν Μπολέκ (Helin Bölek), τον Μουσταφά Κοτσακ (Mustafa Kozak) και τον Ιμπραχίμ Γκιοκτσέκ (Ibrahim Gökçek) οι οποίοι έχασαν την ζωή τους μετά από 288, 297 και 323 μέρες απεργίας πείνας αντίστοιχα.

Οι τρεις αγωνιστές διεκδικούσαν να αφεθούν ελεύθερα τα φυλακισμένα μέλη του συγκροτήματος, να σταματήσει η απαγόρευση των συναυλιών τους, να καταργηθεί η επικηρυγή τους σε λίστες τρομοκρατών και να σταματήσουν οι έφοδοι της αστυνομίας στο πολιτιστικό κέντρο τους συγκροτήματος (Inτίλ), στην Κωνσταντινούπολη.

Στον αγώνα των τριών μουσικών συμπεκνώνεται ο αγώνας του τούρκικου αλλά και όλων των λαών που παλεύουν για μια καλύτερη και πιο δίκαιη ζωή ενάντια στην καταπίεση και την εκμετάλλευση που γεννάει το καπιταλιστικό – ιμπεριαλιστικό σύστημα. Ένα σύστημα που δεν έχει να προσφέρει στους λαούς τίποτε άλλο πέρα από πολέμους, φτώχεια και εξαθλίωση.

Γνωρίζουν πολύ καλά οι κυβερνώντες ότι τα θεμέλια που στέκεται το εποίκοδόμημά τους είναι σάπια. Φοβούνται την οποιαδήποτε λαϊκή οργή και αγανάκτηση και τρέμουν φωνές σαν της Χελίν, του Μουσταφά και του Ιμπραήμ που προσπαθούν να αφυπνίσουν τον λαό και να τους δείξουν τον δρόμο του αγώνα. Για αυτό το αστικό κράτος της Τουρκίας διώκει τα μέλη του συγκροτήματος από την αρχή της δημιουργίας του με αποτέλεσμα πάνω από 400 συλλήψεις και διώξεις, για αυτό απαγορεύει να ακούγεται η μουσική τους, για αυτό έστειλε την αστυνομία να πνίξει με χημικά τις κηδείες τους, διαλύοντας τις συγκεντρώσεις του κόσμου που πήγε για τον τελευταίο χαιρετισμό, φτάνοντας ακόμα και σε σημείο να απαγάγει το άψυχο σώμα του Ιμπραήμ.

Από τις χώρες της λατινικής Αμερικής, της Αφρικής και της Ασίας μέχρι και την "Δημοκρατική" Δύση, τα κράτη θωρακίζονται απέναντι στον εχθρό λαό. Οι μηχανισμοί καταστολής ισχυροποιούνται, τα νομικά οπλοστάσια τους ενισχύονται συνεχώς με νέους τρομονόμους, οι διώξεις αυξάνονται απέναντι σε όποιον τολμήσει να αμφισβητήσει την κυριαρχία αυτού του συστήματος. Εχθρεύονται και λογοκρίνουν την όποια προοδευτική και δημοκρατική μορφή τέχνης και έκφρασης υπάρχει, ξεθάβοντας τις πιο μαύρες και σκοταδιστικές φωνές και αντιλήψεις. Πρόσφατη είναι άλλωστε η καταδίκη σε δυο χρόνια φυλάκισης του Pablo Hasel για τα τραγούδια του στην κατά τ'άλλα δημοκρατική Ισπανία του ευρωπαϊκού ιδεώδους.

Πριν πούμε το τραγούδι μας
μας σκοτώνουν.

Μας φοβούνται και μας σκοτώνουν.
Φοβούνται τον ουρανό που κοιτάζουμε

φοβούνται το πεζούλι που ακουμπάμε
φοβούνται το αδράχτι της μητέρας μας

και το αλφαβητάρι του παιδιού μας
φοβούνται τα χέρια σου που ξέρουν

να αγκαλιάζουν τόσο τρυφερά
και να μοχτούν τόσο αντρίκια

φοβούνται τα λόγια που λέμε οι δυο μας
με φωνή χαμηλωμένη

φοβούνται τα λόγια που θα λέμε αύριο όλοι μαζί

μας φοβούνται αγάπη μου κι όταν μας σκοτώνουν
νεκρούς μας φοβούνται πιο πολύ.

Τάσος Λεβαδίτης

"Αυτό το αστέρι είναι για όλους μας", 1952

Τους φοβίζει η τέχνη που μιλάει για τα προβλήματα των απλών ανθρώπων, εκείνη που προσπαθεί να αποτελέσει συνδιοργανωτή στην δράση των καταπιεσμένων. Άλλωστε, όπως έλεγε και ο Μπ. Μπρέχτ «Η τέχνη μπορεί να πάρει θέση στο πλευρό των πολλών και να αποθέσει τη μοίρα τους στα ίδια τους τα χέρια». Δεν είναι λίγες οι φορές που τραγούδια, έργα τέχνης, ποιήματα εξέφρασαν τους πόθους και τις αγωνίες ενός ολόκληρου λαού και αποτέλεσαν ορόσημα της πάλης και της λαϊκής μνήμης. Η τέχνη έχει ταξικό περιεχόμενο και ποτέ δεν ήταν ανεξάρτητη ή ουδέτερη από την πολιτική, αποτελούσε και αποτελεί ένα ιδεολογικό όπλο. Όπλο στα χέρια των μαζών αλλά όπλο και στα χέρια της αστικής τάξης. Το σύστημα χρόνια τώρα προσπαθεί να επιβάλει την δική του πολιτιστική κυριαρχία και στην τέχνη και την καλλιτεχνική έκφραση. Προσπάθεια η οποία κορυφώθηκε από την CIA λίγο μετά την ίδρυση της με στόχο να χτυπήσει την επιρροή που ασκούσε στην τέχνη το τότε σοσιαλιστικό στρατόπεδο. Αντίστοιχα και στο σήμερα δημαγωγοί καλλιτέχνες χρησιμοποιούνται για να εξωραϊσουν την πραγματικότητα και να παρουσιάσουν ως νομοτέλεια την κυρίαρχη τάξη πραγμάτων.

Η προλεταριακή τέχνη, γεννιέται μέσα από τους αγώνες για μια καλύτερη ζωή και οι καλλιτέχνες που την εκφράζουν προέρχονται από τα σπλάχνα του λαού και της εργατικής τάξης. Τα τρία μέλη του συγκροτήματος αποδεικνύουν ακριβώς αυτό. Η Χελίν, ο Μουσταφά και ο Ιμπραήμ έδωσαν την ζωή τους για έναν καλύτερο κόσμο δείχνοντας τον δρόμο που πρέπει να βαδίσουν ξανά οι λαοί.
ΑΘΑΝΑΤΟ!!

Οι αγώνες θα δικαιωθούν στην πάλη του λαού

ΚΑΤΩ ΤΟ

ΑΝΤΙΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

καύση σκουπιδιών, Βόλος

ανεμογεννήτρια "λυγίζει" απ' την κακοκαιρία, Κάρυστος

εξόρυξη χρυσού στην Χαλκιδική

η καταστροφή στο Μάτι

ΜΑΤΙ ρίχνουν ξύλο σε διαδηλωτή στην Τήνο

ο αγώνας ενάντια στις ανεμογεννήτριες νίκησε, Τήνος

Ειδικές οικονομικές ζώνες και άγρια
εργασιακή εκμετάλλευση για το λαό,
καταλήστευση του φυσικού πλούτου
της χώρας και καταστροφή του περιβάλλοντος

Να βάλουμε φρένο στην αсуδοσία του ντόπιου
και ξένου κεφαλαίου!

Δεν θα γίνουμε θυσία στο βωμό του κέρδους!

ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΧΤΥΠΑ ΜΑΘΗΤΕΣ -
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ - ΦΟΙΤΗΤΕΣ, ΜΕ:

- τράπεζα θεμάτων
- συνεχείς εξετάσεις - σφαγεία
- ταξικούς αποκλεισμούς από σχολείο & πανεπιστήμιο
- αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, δηλαδή πειθάρχηση και επισφάλεια
- υπεράριθμα σχολικά τμήματα
- δίδακτρα στα ξενόγλωσσα προπτυχιακά

Κοινός αγώνας για το λαϊκό δικαίωμα
στις σπουδές και τη μόνιμη και σταθερή
εργασία με δικαιώματα!